1892
Oct. 18
AmMuS

Cabinet-Slagregen

ATLAS
VAN
AMSTERDAM

II

PRENTEN

AMSTERDAM
FREDERIK MULLER & CIE
1892

ATLAS-SLAGREGEN

1892
Oct. 18
AmMuS

CATALOGUS

VAN EEN ZEER BELANGRIJKEN

ATLAS VAN AMSTERDAM

II

PRENTEN

De veiling zal plaats hebben, Dinsdag, Woensdag en Donderdag
18, 19 en 20 October 1892 des avonds te $6^{1}/_{2}$ uur
onder directie der Firma FREDERIK MULLER & Cie
Doelenstraat 10.

L51037

AMSTERDAM
FREDERIK MULLER & Cie
1892

VEILINGSVOORWAARDEN.

De verkooping geschiedt à contant, met 10 pCt. opgeld.

Na toeslag is het verkochte voor rekening en risico des koopers, zonder eenige aktie of refaktie en zonder eenige verdere aansprakelijkheid van den verkooper.

KIJKDAGEN:

Zaterdag, Zondag en Maandag, 15—17 October 1892,

van 10—4 uur.

ORDE VAN VERKOOP:

Dinsdag,	18 October, des avonds te 6½ uur . . .	N°.	1— 335
Woensdag,	19 » » » » 6½ » . . .	»	336— 670
Donderdag,	20 » » » » 6½ »	»	671—1005

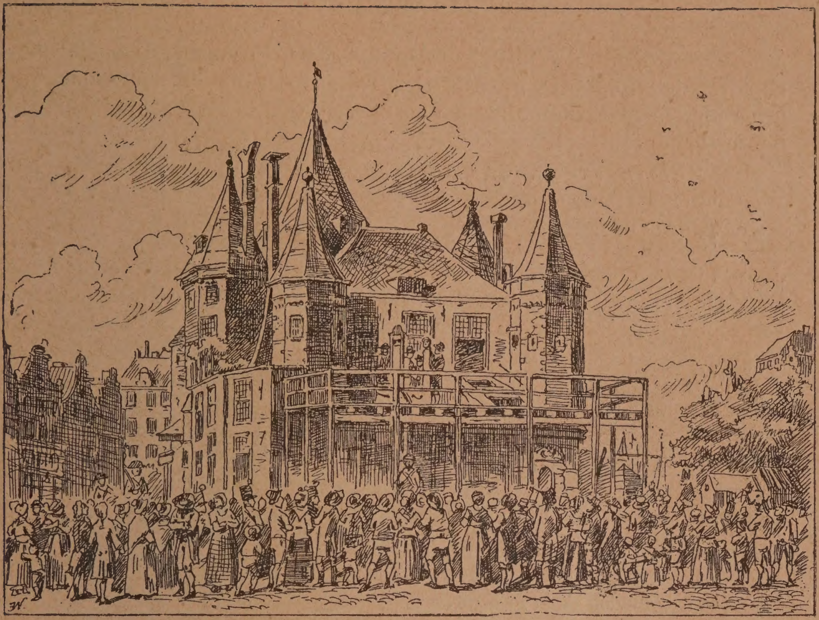

Terechtstelling van Hester Nepping, met de guillotine. Zie laatste afdeeling.

ATLAS VAN AMSTERDAM.

I. Algemeene Beschrijvingen en Geschiedenis.

1 „**Petri Apherdiani** brevis descriptio urbis Amstelodamensis". Omstreeks 1560. folio blad.

Deze beschrijving van Amsterdam werd door den schrijver, Petrus van Afferden, corrector aan de Latijnsche School alhier, geplaatst in zijn *Epigrammatum moralium libri duo. Antverpiae.* 1560. — Zie P. Scheltema Amstels Oudheid IV. 21.

2 **L. Guicciardyn,** Belgium dat is: Nederlandt, ofte beschrijvinge derselviger Provincien ende Steden. Amst., *Joannes Janssonius,* 1648. *Met platen en kaarten.* perk. folio.

Deze Hollandsche uitgave is vertaald en vermeerderd door Petrus Montanus.

De beschrijving van Amsterdam is versierd met vier fraaie prenten van Cl. Jz. Visscher, voorstellend: De Oude en de Nieuwe Kerk, het oude Stadhuis, de Waag en de Beurs.

Uitmuntend exemplaar, zeldzaam.

3 **J. J. Pontanus**, Rerum et urbis Amstelodamensium historia, in qua... oppidi natales, exordia, progressus, privilegia, eventus, mirabilia cum novis urbis incrementis commerciisque ac navigatio, etc. Amst., 1611. *Met platen.* hoorn. band. fol.

Eerste algemeene beschrijving van Amsterdam, tevens interessant als geschiedenis der eerste tochten der Amsterdammers naar het Noorden en naar Oost-Indië.

4 **J. J. Pontanus**, Historische beschrijvinghe der seer wijt beroemde coopstad Amst.... Opkomsten der stadt.... privilegien.... geschiedenissen.... vergrootinghen.... handel ende verre reysen, enz. Uit het latyn door P. Montanus. Amst., 1614. *Met kaarten en platen.* perk. 4o.

Deze hollandsche uitgave bevat dezelfde platen. Met latijnschen titel.

5 **(O. Dapper)**, Historische beschrijving der stadt Amsterdam: waer in de voornaemste geschiedenissen.... en al de Stads gemeene, zoo geestelyke als wereltlyke, gebouwen, in meer als tzeventigh kopere platen vertoont worden. Amsterdam, *J. van Meurs.* 1663. *Met platen.* hoornen band. fol.

Fraai exemplaar op groot papier.

Het stel zeer goed gegraveerde platen geeft een juist beeld van Amsterdam in het midden der 17e eeuw.

6 **(T. van Domselaer)**, Beschrijvinge van Amsterdam, haar eerste oorspronk uyt den huyze der Heeren van Aemstel en Aemstellant.... Amsterdams kleyne beginselen, outheyt, bemuuring, en verscheyde vergrotingen. Amst., 1665. perk. 4o.

Met talrijke fraaie platen en plaatjes door *J. Veenhuysen, S. Webbers* en anderen.

Fraaie exemplaren als dit zijn zeldzaam.

7 **(A. Montanus)**, Beschrijvinge der eerste inwoonders van Aemstellandt. Met een historisch verhaal, van 't leven en dappere krijgsdaden der ...Heeren van Aemstel... beneffens de beschrijvinge van de tegenwoordige gelegentheydt van Aemstellandt. Door T. v. Domselaer. Amsterdam, *M. Wz. Doornik*, 1667. *Met plaatjes door S. Savry.* perk. kl. 12o.

8 **Filips von Zesen**, Beschreibung der Stadt Amsterdam. Darinnen von derselben ersten Ursprunge bis auf gegenwärtigen Zustand, ihr unterschiedlicher Anwachs, herliche Vorrechte, und in 60 Kupfer-stükken entworfene führnehmste Gebeue, zusamt ihrem Stahts-wesen, Kauf-handel, und ansehnlicher Macht zur See... vor Augen gestellet werden... Amsterdam, *M. Wz. Doornik*, 1664. *Met talrijke plaatjes.* perk. 12o.

Een der zeldzaamste beschrijvingen der stad.

9 **L. Bidloo**, Amstela dulcis. Amstelodami, 1674. led. band. 4o.

Exemplaar op groot papier. — Bidloo droeg zijn Amstel-zang op aan Aeg. Valckenier en J. Hudde.

10 **C. Commelin** Beschryvinge van Amsterdam. Amst., 1694. *Met talrijke fraaie stadsgezichten.* 2 dln. perk. folio.

11 **C. Commelin**, Hetzelfde werk. 2e druk. Amst., 1726. 2 dln. leder. gr. folio.

Exemplaar op groot papier.

12 **Wegwijzer** door Amsterdam.... graften, straaten, markten.... gebouwen.... marktschuiten, boodens, posten, enz.... Beneevens eene beschryvinge van het heerlijk Stadhuis; en verklaring van het onlangs gemaakte schilderwerk op de Burgerzaal. Tweede druk. Amsterdam, *R. ten Hoorn*, 1726. *Met plaatjes.* perk. 8o.

12* **Guide** ou nouvelle description d'Amsterdam; enseignant aux voyageurs... son origine,.... sa splendeur, son commerce.... ses édifices... ponts, écluses, etc. Avec une description de sa belle maison de ville. Amsterdam, 1734. *Met plaatjes.* karton. 8o.

13 **Wegwijzer** of korte beschrijvinge der stad Amsterdam... met aanwijzing der graften, straaten, markten, gebouwen, enz. Amst., 1751. *Met platen.* leder. 8o.

14 **Guide** ou nouvelle description d'Amsterdam, splendeur, commerce, édifices, rues, ports, canaux,.... maison de ville. Nouv. éd. augm. Amst., *Covens & Mortier*, 1753. *Met plaatjes.* h. leder. 8o.

15 **Guide**, ou nouvelle description d'Amsterdam, enseignant aux voyageurs, et aux négocians, son origine, ses aggrandissemens et son état actuel. Avec une description de sa belle maison de ville. Amst., *Covens & Mortier*, 1772. *Met platen.* leder. 8o.

16 **Jan Wagenaar**, Amsterdam in zijne opkomst, aanwas, geschiedenissen, voorregten, koophandel, gebouwen, kerkenstaat, schoolen, schutterije, gilden en regeeringe beschreven. Amst., 1760—1794. 4 dln. *Met talrijke fraaie platen.* h. leder. gr. folio.

Standaardwerk over Amsterdam. Exemplaar op groot papier. — Het 4e deel (ingenaaid) is zeldzaam.

17 **Jan Wagenaar**, Amsterdam in zijne opkomst, aanwas, geschiedenissen... gebouwen... gilden etc. Amst., 1760—86. 13 dln. — Vervolgen. Amst., 1788—1801. 10 dln Te zamen 23 dln. *Met platte gronden en platen door R. Vinkeles e. a.* dl. 1—13 in leder; 14—23 ingenaaid. 8o.

Vermeerderde uitgave der folio editie, in 8o formaat; met platen.

18 **Beschrijving** van Amsterdam verkort, naar J. Wagenaar. Amst., 1782. *Met 16 gezichten door S. Fokke en C. Brouwer.* 8o.

19 **Souvenirs** aan „Amsterdam's Historieschrijver", Jan Wagenaar.

Zijn portret, door *J. Houbraken*, naar *J. Buys*, 1766. fol. en 8o. — Eigenh. brief aan Jac. Schoemaker. — Begrafenis-brief. — Geteekend stuk. — Lijkzang door Agatha Deken. 12 bladz., enz.

20 **(J. Kok)**, Chronyk van Amsterdam. Amst., (1760). 2 dln. 1 band. h. leder. 8o.

21 **J. Kok**, Amsteldamsche Jaarboeken, behelzende de merkwaardigste geschiedenissen. 1200—1782. Amst. 1781. 3 dln. *Met platen.* hf. led. bnd. 8o. — *Onafgesneden.*

22 **L. van Ollefen**, Verkorte beschrijving van Amsteldam, geschikt voor de opvoeding der jeugd. Amst., 1782. *Met prentjes door B. de Bakker, naar H. P. Schouten.* karton. 8o.

Deze geschiedenis in zamenspraken komt weinig voor.

23 **Fokke**, Amsteldam en zijne geschiedenissen in 't kort. Amst., 1788—92. 6 dln. *Met 24 fraaie platen en portretten door Vinkeles e. a.* h. linnen. 12o.

24 **C. van der Vijver**, Geschiedkundige beschrijving der stad Amsterdam... lotgevallen,... geestelijke en wereldlijke inrigtingen en gebruiken. Amst., 1844. 4 deelen. *Met platen.* h. linnen. gr 8o.

Hierin komen vele bijzonderheden voor, in deze eeuw voorgevallen, elders onvermeld.

25 **C. van der Vijver**, Wandelingen in en om Amsterdam. Amst., *J. C. van Kesteren.* 1829. *Met 5 platen.* carton. 8o.

De aardige plaatjes zijn door *H. P. Oosterhuis* geteekend.

26 **C. van der Vijver**, Jaarboek der stad Amsterdam voor 1830—34. Amst., 1830—35. 5 dln. h. linnen. (1830 ingenaaid). 8o.

27 **L. Th. Zeegers**, Beknopte geschiedenis der stad Amsterdam. Amst., 1853. *Met platen.* linnen band. 8o.

28 **P. Scheltema**, Aemstel's oudheid of gedenkwaardigheden van Amsterdam. Amst., 1855—85. 7 dln. *Met platen* 8o.

Hierin: De voormalige kloosters. — De eenvoudige leefwijze. — Rariteitskamer. — Het Karthuizer Klooster van St. Andries. — De Oude Kerk. — Govert Flinck. — B. van der Helst. — De Brievenposterij. — Het Klooster der Sint Paulus Broeders. — Willem Eggert. — Aanvang v. d. openbare prediking. — De Weteringspoort. — Reguliersklooster. — Namen v. Schilders. — De groote Vischmarkt. — Cellebroedersklooster. — Ferd. Bol. — M. Hobbema. — Het oude Doolhof. — Jean de Labadie. — Klooster der Oude Nonnen. — Haarlemmerpoort. — Jac. Ruisdael. — Nic. Tulp. — Haringpakkerstoren. — J. Pz. Swelingh. — Het Klooster der Nieuwe Nonnen. — Joh. Swammerdam. — enz. enz.

29 **P. Scheltema**, Oud en nieuw uit de vaderlandsche geschiedenis en letterkunde. Amsterdam, 1844—47. 2 dln. 1 band. *Met platen.* half leder. 8o.

Hierin voornamelijk over Amsterdam.

30 **J. ter Gouw**, Geschiedenis van Amsterdam. Amst., 1879—92. Deel I—VIII, aflev. 1. *Met facsimilé's.* roy. 8o.

Compleet, voor zoover verschenen.

31 **J. ter Gouw**, Amstelodamiana. 3e druk. Amsterdam, 1874. 2 dln. verg. linn. bnd. 8o.

Straatnamen. — Oude namen en bijnamen. — De vergrootingen. — Amsterdamsche verhalen. — In de Kalverstraat. — Een wandeling in Amsterdam (1650). — Jan Klaassen, enz.

32 **J. ter Gouw**, Amsterdamsche tafereelen. Haarlem, 1875—76. In afleveringen. gr. 4o.

Met platen door *J. C. Greive Jr.* op steen gebracht.

33 **J. ter Gouw,** Nacht en morgenrood. Een tijdvak uit de geschiedenis van Amsterdam. Amsterdam, 1878. *Met platen.* linnen band. gr. 8o.

II. Plattegronden.

N.B. Wij plaatsen zooveel mogelijk de opschriften, bovenschriften of titels tusschen aanhalingsteekens.

34 „De vermaerde koopstadt van Amstelredam, geconterfeyt met alle sijn Wateren, Bruggen, Straten, Kercken, Kloosteren, Huysen, Toorens, Poorten, ende Mueren, ende omliggende situatie, gemaekt ter eeren K. M. ende oock der Eersamen Raedt derselver Stadt, ende allen Liefhebberen der Konste, etc. Wtgegeven by Cornelis Anthonizoon Schilder, met Octroye der K. M. onsen ghenadigsten Heere, van 't selfde niet te mogen naedrucken noch verkoopen binnen den tijdt van ses Jaren lanck gheduerende ende ghedateert van den Jare duysent vijf-honderd drie-en-veertigh, op seeckere penen int selfde Octroye begrepen, op dat hem een yegelijck voor schade verhoede mach.

„Dese afbeeldinghe vindt men te koop in die vermaerde koopstadt van „Amstelredam achter de Nieuwe kerck by den voorsz. Cornelis Anthonis-„zoon, Schilder in de schrijvende handt." Volgt iets lager het merk van den meester met het jaartal 1544. Houtsnede, in 12 bladen, bijeengevoegd en op linnen.

Zeer zeldzaam en allerbelangrijkst monument van Amsterdam's topographie, tevens de oudste, gedrukte kaart; (het schilderij van denzelfden meester, ten stadhuize, is van 1536).

Fraai exemplaar, geheel compleet, met den sierlijken rand.

35 Deselfde kaart. Amsterdam, *Tj. van Holkema.* 1885.

Zeer fraaie facsimilé reproductie, op 12 bladen in 14 kleuren, op Hollandsch papier gedrukt.

36 Plattegrond in vogelvlucht, omstreeks 1580. Uit: *Braun & Hogenberg, Civitates orbis terrarum.* br. fol.

Naar de schilderij van Cornelis Anthonisz. De eerste platte grond van Amsterdam in 't buitenland verschenen (Keulen).

37 „Amstelodamvm vrbis Hollandiae primaria, emporivm totivs Evropae celeberrimvm". Groote kaart, in vogelvlucht, op vier bladen, door *Pieter Bast.* Uitgegeven door *Herm. Allardt,* 1599. zeer gr. br. fol.

Hoogst belangrijke en zeldzame kaart. De latijnsche tekst in het beneden cartouche, vermeldt de vergrootingen van 1515 en van 1593, en zegt dat alle huizen afgebeeld zijn. Dit exemplaar draagt het later adres van *Claes Janszoon Visscher* die op de kaart de Beurs heeft doen bijgraveeren.

38 Zeer uitvoerige plattegrond in vogelvlucht, in negen bladen. Bovenaan, een kaart van Amstelland. Gegraveerd door *Balthasar Florisz van Berkenrode.* Met adres van *Filips Molenvliet,* 1625 fol.

Hoogst zeldzame en belangrijke kaart, door een beroemd cartograaf vervaardigd. Aan dit exemplaar ontbreken twee bladen.

39 „Amstelodamum celebre emporium forma plana." Plattegrond in vogelvlucht, nog met de oude bolwerken, oostelijk gedeelte. Op de koperen plaat is later de lijn van de nieuwe bolwerken getraceerd. Onder aan eén profil, en in de vier hoeken: het Stadhuis, de Beurs, het O. I. Huis (1606), het W. I. Huis (1628) en de oude en nieuwere kleederdracht. *Claes Jz. Visscher* exc. (1630). br. fol. — *Zeldzaam.*

40 Dezelfde kaart met denzelfden titel, maar op de koperen plaat zijn vele veranderingen aangebracht: b.v. de Haarlemmerdijk en de eilanden (Bikkerseiland) zijn hier volbouwd, het W. I. en O. I. Huis zijn vervangen door vignetten, enz. *Cl. Jz. Visscher* exc. br. fol.

41 „Amstellodami celeberrimi Hollandiae emporii delineatio nova." Met verklaring 1—111. (Uit Blaeu's Stedenboek (1646). br. fol.

Hierop nog de oude bolwerken aan de oostzijde, met de daartegenover liggende paden. Het plan van de vergrooting van 1658—64 is door de lijnen van de nieuwe bolwerken aangegeven. Op keerzijde, beschrijving der stad.

42 Kaart van het noordelijk deel der stad, met het paalwerk, de boomen, havenwerken, kranen, enz. Einde der XVIIe eeuw. *B Stopendaal* sc. 2 bladen aaneengevoegd. — H. 51, B. 32 cent.

Zeer zeldzaam. Belangrijk als zeer uitvoerige afbeelding.

43 „Afbeelding van de wereldvermaarde.... Koopstad Amsteldam met d'omleggende landen". Door *Gerrit Drogenham.* Met adres van *Nic. Visser* en van *R. en J. Ottens*, omstreeks 1725. fol.

Belangrijk om de omstreken, waar men de buitenplaatsen vindt aangegeven met de namen des bezitters: Blaeu, van Loon, Witsen, de Pinto, Bueno, Bartelot, Six, Bakker, enz.

44 „Nauwkeurige afbeelding van de wijdvermaarde koopstadt Amsterdam". Uitgegeven door *R. en J. Ottens*, omstreeks 1725. br. fol.

De kleuren en met goud gehoogde nummers geven de 60 Burger Compagnien wijken aan.

45 Dezelfde kaart.

Door de kleuren en met goud gehoogde nummers worden de 81 eilanden aangewezen.

46 Dezelfde kaart.

Hier door kleuren en met goud gehoogde cijfers in 27 Predikantswijken verdeeld.

47 Dezelfde kaart.

Hier geven kleuren en nummers zeer duidelijk de vergrootingen aan.

48 Amsterdam in vogelvlucht gezien. Zeer groote kaart in vier bladen. *G. de Broen Jun.* fecit, te Amsterdam, by *Gerred de Broen, op 't Rockin by d'Olyslagerssteeg, in Leyden Ontset.* Omstreeks 1750. — H. 95, br. 115 cent.

Zeer belangrijke en fraaie kaart, met uitgebreide lijsten van namen van straten en stegen.

49 Dezelfde kaart Latere uitgave met adres van *Gerret* en *Joannes de Broen*. 4 bladen. fol.

De uitgevers hebben de kaart bijgewerkt en het sinds de 1e uitgave aangebouwde laten bijgraveeren. Men zie b.v. het terrein om het St. Antonies Kerkhof aan de Muidergracht.

50 Dezelfde kaart. Met adres van *J. Covens & Zoon*. 4 bladen, aaneengevoegd. Gekleurd en in lijst.

Op deze latere uitgave zijn de verschillende veranderingen die in de stad waren aangebracht, afgebeeld. Zoo vinden wij hier het Werkhuis, het Luthersch Armenhuis, de Schouwburg op het Leidsche Plein, de glasblazerij aan de Wittenburgergracht, enz. enz., die op de vorige uitgaven nog niet voorkomen.

51 „Plan très exact de la fameuse ville marchande d'Amsterdam. Gravé et mis au jour par Henry de Leth". Omstreeks 1750. 2 bl. aaneengevoegd. gr. br. fol.

Zeer fraai exemplaar, met zorg gekleurd.

52 —— Dezelfde kaart, ongekleurd.

53 Kaart van Amsterdam, uitgegeven door *F. W. Greebe*. 1765. br. fol.

Hierop een tabel der afgaande en aankomende posten, en een lijst der voornaamste logementen.

54 „Plan nouveau et très exact de la ville d'Amsterdam". Gegrav. d. *C. van Baarsel*. Amsterdam, *Mortier, Covens & Zoon*. 1796. zeer gr. br. fol.

De verklaring wijst zeer vele gebouwen aan, ook alle hofjes en zaagmolens. De Dam heet *Revolutieplein*.

55 „Plan de la Ville d'Amsterdam en six cantons". Verdeeling v. d. stad in den franschen tijd. Amst., *Maaskamp*. br. fol. — Op linnen, en met een blad franschen tekst.

56 „Nieuwe platte grond der stad Amsterdam. Uitgegeven bij L. Lèvèque". (1835 à 1839). gr. br. fol.

De Stad is hier in vier politie-cantons verdeeld. De kaart is omgeven door een randwerk met 18 afbeeldingen van gebouwen.

57 „Caart van de erven op Wittenburg in 't perk F. en C." Gegraveerd tijdens de vergrooting van 1658—64. br. fol.

58 „Caarte waar in vertoond werd de platte grond van de Nieuwe Plantage .... gearresteerd, den 16 Januarius Ao. 1682". Gemeten door *Jacob Bosch*, Stads-ingenieur 1682. *Stoopendaal* sc. br. fol.

59 „Caart van de Erven op de Binnen-Amstel, Prinse gracht en Kerkstraat als mede het Huys op de Binnen Amstel". Aldus gemeten d. *M. Walraven* 1734. Te bekomen bij *P. van der Berge, Stadsdrukker*. br. fol. — *Zeldzaam*.

60 „Kaarte van de Burger Wyk. N^{om}. I." Teekening met de pen en O. I. inkt. 2e helft der vorige eeuw. br. fol.

61 Kaart van Wijk No. IV, Kapitein Gerard van Papenbroek. *J. C. Philips* del. et sc. 1743. gr. br. fol.

Fraaie kaart met randwerk waarin de wapens van Papenbroeck, van der Werf, Colonius, Wolffers, Burgers en Houtman.

62 Dezelfde kaart.

Proefdruk vóór de letter.

63 Kaart voor Wijk 15, Kapitein Robbert Makreel. *L. van Frankendaal* inv. et sc. br. fol.

Met de wapens der officieren Makreel, Vlasvat, Steenhouwer, Vrijburg, Gaudelius en van Orssagen. Voorts afbeelding der wachthuizen.

64 Wachtaanzegging voor Wijk XXVI. Met wapen van W. Guillot. Naar *L. F. Du Bourg* door *Tanjé*. 4o.

65 Burgerwijk No. XXVIII. Onder den Ed. Manh. Kapiteyn Johan de Rothe (1740?). Zonder naam van graveur. gr. br. fol.

Met de wapens van Rothe, ter Bosch, Raket, van Blanken en Melissen.

66 Wijk der Burger Wagt No. 35, Capityn Jan Agzes Scholten. Door *Corsselis van Jagen*. 1732. br. fol.

Met aanteekeningen van 1702—1742 en acht wapens: Scholten, Holsteyn, Westerhoudt, van Gogh, Trip, Sennepart en Munniks.

67 Wijk No. LIII, Kapitein H. van Eyl Sluyter. *C. Philips Jz.* fec. br. fol.

Met de wapens van: van Eyl Sluyter, Beth, van Sante, Planter en Koogh. Voorts negen vignetten.

68 Burgerwijk No. LVIII onder den Ed. Manh. Heer Kapiteyn Corn. Hulft. Geteekend door *Dirk Truer* „Cap. des armes”. *H. de Leth* sc. (1751?) gr. br. fol.

Met de wapens van Hulft, Boursse, Melissen, Tideman, Knoop, van den Ende, Truer, enz.

69 Wapens der officieren van een wijkkaart: van der Meulen, Groen, Reyne, Wiselius, en Stokebrand. 4o.

70 „Caarte van het Ye; vertoonende desselfs diepte voor en omtrent Amsterdam. Door 't ys gepeylt in 't jaer 1674.... Gepeylt en op 't papier gebracht door *Nic. van der Heyde*”. Zeer belangrijke kaart. 2 bladen, aaneengevoegd. — H. 51, br. 141 cent.

Zeer zeldzaam. De vervaardiger was opzichter der sluizen en der fortificatien.

Op dit exemplaar zijn vele latere peilingen van het IJ in handschrift bijgevoegd.

71 „Kaart van het Y en der aangrenzenden hoofdwateren”. Hierbij tafels aanwijzende het verband der oude en nieuwe peilingen. Steendruk door *Desguerrois*. 8 bladen. groot fol.

Hierbij een plattegrond van Amsterdam met plan van een nieuwe haven.

72 „Kaart van het Groot Amsterdamsch Kanaal door Noord Holland." Gegraven van 1819 tot 1825. *Maaskamp* exc. 1825. br. fol. — Op linnen en gekleurd.

Hierbij een kaart v. h. Kanaal, d. *Van Baarsel.*

73 „Teekening van de nieuwe waterkeering, leggende ten einde de Brouwersgragt... gebouwd in 1810." Teekening met O. I. inkt. Zeer gr. br. fol.

74 Twee Kaarten van de landerijen onder de rooying der Honderd Gaarden. Door *B. van Groendyck,* 1669. fol.

Met de namen der eigenaars.

III. Gezichten op de stad.

75 „Amstelredam omtrent 't Jaar 1570". Gezicht op de stad, van het *„Kamper Hooft"* (hier nog een rond bastion) tot den *„H. Kruys toren"* (Haringpakkerstoren). Gravure in de manier van *P. Bast.* br. fol.

76 „Amstelredam." Gezicht op de stad aan den IJkant, van de Volewijk gezien. Op den voorgrond, een groep goed geteekende kostuum-figuren. Geteekend, gegrav. en uitgegeven door *Petrus Bast,* 1599. 2 bladen aaneen. br. fol.

Fraai en zeer zeldzaam. — In zwart houten lijst en met glas.

77 Amsterdam gezien langs den IJkant, in de eerste jaren der XVIIe eeuw. Zeer fraaie en belangrijke gravure, zonder eenigen naam of jaartal, door *Simon Frisius* of door *Claes Jansz. Visscher?* 4 bladen aaneengevoegd. groot breed folio.

Hoogst belangrijke en uiterst zeldzame gravure. De teekenaar heeft zijn standpunt dichter bij de stad genomen dan voor de meeste andere profielen geschied is. Daardoor heeft hij alle gebouwen, en den juisten toestand van de Lastaadje, de Walen, het paalwerk voor de stad, het Kamperhoofd, de Nieuwebrug, Haringpakkerij, het uiterste Westen van de stad, enz. veel uitvoeriger kunnen afbeelden. Van daar het topographisch belang der prent.

De Zuiderkerk (1614) komt hier reeds voor, maar niet de Westerkerk; het Oude Stadhuis heeft nog zijn torenspits, in 1615 afgebroken; de Oudekerkstoren mist zijn uiterste spits, maar deze is door bekwame hand later met de pen bijgeteekend. De Haringpakkerstoren heeft een nieuwe spits, zoo ook de Montelbaanstoren; deze laatste dateert van 1605.

Het IJ is fraai gestoffeerd met vele schepen.

In zwart houten lijst, en met glas.

78 Amsterdam gezien van uit het IJ, van het *„Rijssen Hooft"* tot de schans *„Hooghe Noordt"*. Op den voorgrond, Amstel's stedemaagd aan wie de volken der vier toen bekende werelddeelen de produkten hunner landen brengen. Fraaie gravure door *Harmanus Alardi Coster* (die wellicht het stadsgezicht-) en *Claes Jansz. Visscher* (die den voorgrond graveerde), 1611. 4 bladen aaneengevoegd; aan drie zijden omgeven door een met

gothieke letter gedrukten tekst, een geschiedenis en beschrijving der stad, merkwaardig om hetgeen van den bloeijenden koophandel gezegd wordt. In dezen tekst zijn vier vignetten geplaatst, gegrav. d. *Cl. Jz. Visscher*: Dam, Beurs, Vleeschhallen en Vischmarkt; bij ieder een gedicht, b.v. bij de Beurs: *„Amstela zagh hare kinders seere kijven om hare Beurs"*... enz. — Met Visscher's adres.

Belangrijk en hoogst zeldzaam.

De Catalogus der Hist. Tent. v. Amst. 1876 (no. 61) vermeldt een exemplaar met Coster's adres en schrijft bepaald den tekst aan dezen toe. In de opdracht aan den magistraat spreken beide, Visscher en Coster, van *»hanc suam delineationem"*, en beide plaatsen hun monogram op de prent.

In zwart houten lijst, en met glas.

79 „Amsterdam". Hoogst belangrijk en zeer uitvoerig, huis voor huis afbeeldend profiel der stad, van het IJ uit gezien. Links vormen *„'t Rijsen Hooft"*, de *„Schut werf"* en 't *„Nieuwe Hooft"* de uiterste grens; rechts de *„Sout Keetten"* en *„'t Blaewe Hooft"*. Het IJ is gestoffeerd met veele schepen. Fraaie gravure, met adres van *Claes Jz. Visscher* (omstreeks 1640). 4 bladen aaneengevoegd, gemerkt 1—4. gr. br. fol.

Hoogst zeldzaam. Onder de torens trekt de aandacht, die van de Nieuwe Kerk waarvan men toen de grondslagen legde, maar nooit volbouwd werd.

De wijze van graveeren wijst voor een deel op *Claes Jz. Visscker*, de voorgrond (het IJ met de schepen) doet aan een groven arbeid van *Nolpe* denken.

80 „Amsterdam aan de Waterkant van 't Y te sien". Omstreeks 1660. Door (*Swidde?*). gr. br. fol.

Twee exemplaren, fraaie eerste-, en veel latere afdruk.

81 Kapitaal profiel der stad, gezien van het IJ, waarop vele schepen. Fraaie ets door *J. Kip* (omstreeks 1675). Met opdracht aan den Magistraat en *Aanwijsinge der Cijfergetallen* 1—32. 6 bladen aaneengevoegd. gr. br. fol.

Komplete en zóó goed als dit bewaarde exemplaren zijn hoogst zeldzaam. — In zwart houten lijst en met glas.

82 Zeer uitvoerig gezicht op de stad, van het IJ gezien, van (links) *„'t slands Magezijn"*, *„Niewe Uytlegh"*, *„d'Smouse Kerck"* en *„Joede Kerck"* enz., tot (rechts) *„Bickers Toorentje"* en *„Sout Keetten"*. Gravure, zonder naam van graveur, 2e helft der XVIIe eeuw. 4 bladen. gr. fol. — *Gekleurd.*

Zeer zeldzaam en interessant voor de topographie. Ongewoon is de onderscheiding van *»Smouse Kerck"* en *»Joede Kerk"*, voor Duitsch Israelitische en Portugeesche Synagoge.

83 „Repraesentatio Portus a parte maritima". — „Prospectus Urbis a parte terrestri". — Twee friesvormige gezichten op de stad, van 't IJ en van den Amstel gezien. Geëtst door *R. de Hooghe*, omstr. 1675. gr. br. fol.

Zeer zeldzaam. Behooren wellicht bij de serie over de Portugeesche Synagoge. (Zie de afdeeling: Kerken).

84 „Scheepvaart in het Y, voor Amsterdam". Profiel van het oostelijk deel der stad, met vele schepen. Amsterdam, bij *A. Allard*. gr. br. fol.

Zeldzaam.

85 Gezicht op de stad, Ao. 1686. Naar het schilderij van *W. van de Velde Jr.*, d. *W. Writs*, 1771. br. fol.

Het kapitale schilderij berustte vroeger in den Schreijers Toren, nu op 't Museum.

86 „Gesigt uyt het Y omtrent Durckerdam siende naar Zee Burg". Met stoffage van driemasters en boeijers. *P. Schenk* exc. (omstreeks 1695). gr. br. fol.

87 „Oostelijk gedeelte van Amsterdam". — „De haven van Amsterdam". — Naar *D. de Jong*, 1780, door *Sallieth.* 2 stuks. breed folio.

Hierop het brengen van een koopvaarder over Pampus met behulp van een scheepskameel, en afbeelding van een ouden moddermolen.

88 Zeer uitgebreid profiel der stad langs den IJkant, omstreeks 1825. Aquatinta-plaat uitgegeven door *(Maaskamp?).* 4 bladen. — Te zamen ruim twee meter breed.

Fraai exemplaar, gekleurd, en in foudraal. Men ziet hier o. a. de *eerste* stoomboot op Zaandam.

89 „Gezigt op het Y te Amsterdam". Een der „boomen". Litho d. *J. Plugger.* br. fol. — *Zeldzaam.*

90 „Amstelodamum". Uitvoerig gezicht op de stad, genomen uit het Westen. De teekenaar en graveur, *Petrus Bast,* heeft zich hier afgebeeld, staande in 't veld te teekenen, daar waar nu ongeveer het einde van den Jordaan is. *P. Bast* fec. et excud. 1601. 2 bladen aaneen. br. fol.

Fraai. Gezichten op dit gedeelte der stad zijn hoogst zeldzaam.
In zwart houten lijst en met glas.

91 „Amstelredam". Gezicht op de stad uit het Zuid-Oosten, even voorbij de Amstel, ziende van de lakenramen op de Weesper poort. Met gedicht geteekend C. V. Geteekend en gegrav. door *P. Rodingh*, omstreeks 1650. gr. br. fol.

Zeldzaam en belangrijk o. a. om de afbeelding der laken-ramen. Van den graveur is weinig bekend.

92 „Amsteledamum a parte terrestri, per Joannem de Ram." Gezicht op de stad van de landzijde bij de *„Beere Beijters Herberg"* genomen. Met aardige stoffage van boeiers, enz. Fraai geëtst door (*Stoopendaal?*). Omstreeks 1685. gr. br. fol.

Zeldzaam. Blijkbaar is op de koperen plaat later de Muyderpoort bijgevoegd.

93 „Amstellust". Gezicht van de Hoogesluis langs den Amstel tot aan den Omval. Fraaie plaat d. *M. Pool,* door hem opgedragen aan Michel van Overbeke. *Leon. Schenk* exc. (Omstreeksch 1700). gr. br. fol.

Zeldzaam.

IV. Gezichten in de stad.

94 Verschillende gezichten, voornamelijk de oude aanlegplaatsen der veerschuiten. Fraai geëtst door *R. Zeeman.* 7 stuks. br. fol. — Bartsch 48—54.

Fraaie drukken dezer zeldzaam voorkomende etsen. Zij geven een goed beeld van de grachten in de 1e helft der 17e eeuw.

Het zijn de volgende:

De Eenhoorn Sluys.
De Noorder Marckt met de Kerck.
De Roowaensche Kaay.
Het Veer v. d. Uytersche Schietschuiten.
De Appelmarckt.
Het Leytsche veer.
Het Naarder veer.

95 **Hendrick de Keyser**, Architectura moderna. Bouwinge van onsen tyt. Bestaende in verscheyde soorten van gebouwen zoo gemene als bysondere, als Kercken, Toornen, Raedhuyse, Poorten,... binnen deze stat Amsteldam als elders alle gedaen by... Hendrick de Keyser en in weesen gebracht by... Cornelis Danckerts mr. metselaer... Amstelredam, *C. Danckertsz.* 1631. perk. 4o.

Merkwaardig boek van onzen oorspronkelijksten bouwmeester. Hierin afbeeldingen van de poortjes, torens, enz van de Zuiderkerk, Westerkerk, Noorderkerk, enz. Verder afbeeldingen van de huizen van: Hans van Wely (den vermoorden juwelier), van Nieukoop, de Vlamingh, enz.

Ook vindt men hier een afbeelding van het graf van Willem van Nassau, te Delft en een afbeelding van de »galderye" op het slot Frederiksburg, in Denemarken.

96 „Amstel-Gezichtjes. Door Jacobus van Ruisdael". Stel van zes fraaie gravures door *A. Blooteling*, omstreeks 1660. br. 4o. — Wessely 105—110.

Zeer fraaie drukken, eerste staat, met adres van *H. Sweerts.*

1. Gezicht op de Hooge Sluis van de Utrechtsche zijde gezien. — 2. „De meulen bij de Blaeubrugh." — 3. »De Blaeubrugh." — 4. »De Jacht-haven. — 5. »St. Anthonis Poort." — 6. De Heer Huijdecoopers Huis van achteren" (thans Singel 548).

Merkwaardig voor de topographie. Op het laatste blad ziet men b. v. het afgraven van de oude Stads vest.

97 **Ph. Vingboons**, Gronden en afbeeldzels der voornaamste gebouwen, van alle die Vingboons geordineert heeft. t' Amsteldam, *Justus Danckerts*, 1688 (1648)—1674. 2 dln. in één lederen band gr. folio.

Fraai exemplaar van de origineele en compleetste uitgave.

Onder de 135 platen, geteekend door *Ph. Vingboons*, gegraveerd door door *B. Stoopendaal*, vindt men de afbeeldingen der huizen van: M. Paeuw van Achtienhoven, Nicl. Sohier, R. Pauw van Nieuwerkerck, Jacob Kromhout, J. Huydecoper van Maarseveen en Neerdyck, enz.

Het meerendeel dezer gebouwen werd in Amsterdam opgericht.

Zeldzaam.

98 **Ph. Vingboons**, De gronden, afbeeldingen en beschrijvingen der aldervoornaamste en aldernieuwste gebouwen uyt alle die door Ph. Vingboons binnen Amsterdam in de nieuwe vergrooting, en daar na aldaar en elders geordonneerd zijn. Leyden, *P. van der Aa*, 1715. perk. folio.

Deze uitgave bevat 74 platen, waaronder de plannen van het »*Trippenhuis*", geteekend door *Justus Vingboons*, gegraveerd door *Joh. Vingboons*. — Deze plannen komen in de vorige uitgave niet voor.

99 Afbeeldingen der voornaamste gebouwen van Amsterdam. *P. Schenk* excudebat, omstreeks 1710. breed folio.

Aardige serie van pittoreske stadsgezichten, opgedragen door den uitgever aan den »*ontfanger generael C. de Jonge van Ellemeet*". Hierin ook verscheidene gezichten op de grachten, die in afzonderlijk verschenen platen, weinig zijn afgebeeld.

100 Gebouwen, gezichten en oudheden der stad Amsterdam. Met figuuren. Haarlem, *Joh. Marshoorn*. 1741. hf. hoorn. kl. 8o.

De platen, ieder uit kleine compartimenten bestaande, door *J. Lamsvelt* gegraveerd, hadden voorheen gediend voor Roel. van Leuve's Amsterdamsche Beurs.

101 Gebouwen, gezichten, en oudheden der stad Amsterdam. Haarlem, *Joh. Marshoorn*, 1744. 8o. — *Onafgesneden*.

Met ruim honderd gezichtjes gegraveerd door *Folkema*.

102 Description de tous les principaux édifices de la fameuse Ville d'Amsterdam, représentez en tailles douces. Amsterdam, *Jean van der Heiden*. 1749. *Met platen*. led. band. breed 4o.

Zeldzaam.

103 „Verzaameling van alle de huizen en prachtige gebouwen langs de Keizers- en Heere-grachten der Stadt Amsterdam, beginnende van den Binnen-Amstel en eindigende aan de Brouwersgracht, bestaande in ruim 1400 prachtige en trotsche gebouwen, origineel van huis tot huis geteekend. Amsteldam, *bij Bernardus Mourik* (1768—71). 20 bladen aaneengevoegd, titel en lijst der inteekenaren. fol.

Fraai exemplaar van dit monument der bouwkunst te Amsterdam, dat ons de oorspronkelijke gevels onzer twee voornaamste grachten bewaart. Zeer velen zijn in deze eeuw gemoderniseerd en vaak verknoeid.

Hierbij het hoogst zeldzame »*Bericht van inteekening*", dat evenwel den naam van den graveur *C. Philips Jcz.* niet vermeldt, wel de wijze van uitgaaf, namelijk gedurende drie à vier jaar, à 6 vel per jaar.

Voorts een origineele reçu van inschrijving op dit werk.

104 Nieuwe Atlas van de voornaamste gebouwen en gezichten der stad Amsterdam, met derzelver beknopte beschrijvingen. Amsterdam, *D. J. Changuion* en *P. den Hengst*. 1783. 2 deelen. *Met 100 gegraveerde platen*. hf. led. banden. fol.

Het belangrijkste recueil van Amsterdamsche gezichten, een beeld van de stad zooals zij in het midden der achttiende eeuw er uitzag. *P. Fouquet Jr.* was de ondernemende uitgever die deze gezichten had laten

teekenen door *H. Schouten*, *J. de Beyer*, *C. Philips Jz.*, *J. de Vlaming*, *S. Fokke*, *P. van Liender* en *N. Keun*. Hij had daartoe de voornaamste gebouwen gekozen, maar met hunne omgeving, zoodat het meerendeels gezichten in de stad geworden zijn.

Er bestaan een viertal uitgaven, die ieder van elkaar verschillen. Op de koperen platen werd namelijk het hier en daar in de stad veranderde ook gewijzigd. Een uitvoerige collatie der drukken levert aardige verschillen op.

105 Vues choisies d'Amsterdam et ses environs. Dessinées d'après nature par C. de Kruyf et autres artistes. Amsterdam, *Frans Buffa & fils*, 1825. groen marokijnen band. verg. op snede. gr. 4o

Zeer zeldzaam, zijnde meestal door buitenlanders als souvenir meêgenomen. De serie bestaat uit 45 aqua-tinta platen door *A. Lütz* en *W. H. Hoogkamer*.

Fraai exemplaar.

106 „Hoofdgebouwen en gezichten der voornaamste steden van Holland". Amsterdam, *Desguerrois*. (1836). 4o.

Geïllustreerde omslag en zes gezichten in Amsterdam, door *P. Lauters*.

107 Schilderachtig hoekje aan het Y, met allerlei scheepsmateriaal. Titel van een serie etsen door *R. Zeeman*. *„Verscheiden schepen en gesichten van Amsterdam."* br. 4o. — *Zeldzaam.*

108 Gezicht op het Oosterdok, en 's lands Oorlogschepen achter het Marine-Magazijn. Links de sinds lang afgebroken „Oesjesbrug", IJgracht, Kalkmarkt en Nieuwe Waals-eiland (dit alles nu Prins Hendrikkade). Door (*J. van Call*). In kleuren gedrukt (procédé *Teyler*), de lucht geaquarelleerd. Omstreeks 1750. gr. br. fol.

Zeldzaam.

109 „Gesigt van de Kraans-boom siende naar de Schreyers-hoek," enz. „Gesigt uyt de Braaw-Waal, siende naar het Wagt-huys van de Oude Waal," enz. Twee bladen, aaneengevoegd; in het midden het stads wapen. *H. de Leth* fec. br. fol.

Zeldzaam.

110 „Gezicht bij de oude Jagthaven naar 't Blaauwhoofd te zien." *S. Fokke* fec. *Fouquet* exc. (1765). br. fol.

111 „Het Both Huysje te Amsterdam in het Y." Ets door *H. van H(ilten)*, 1769. br. 4o.

Twee staten. Zeldzaam.

112 Het Rokin, ziende van de N. Z. Kapel naar de oude Beurs. *J. de Beijer* del. *J. Folkema* fec. Omstreeks 1770. br. fol.

Proefdruk vóór veel arbeid en letterdruk.

113 Gezicht op de Oude Zijds Achterburgwal, genomen uit een voormalig nu geheel veranderd gebouw, behoorende aan het Binnen Gasthuis. Schilderij in olieverf door *C. N. Looman*, 1857.

Paneel, in vergulde lijst. — Hoog 38, br. 46 cent.

114 De O. Z. Voorburgwal, ziende op de Oude Kerk. *J. de Beyer* del. *P. van Liender* fec. 1760. br. fol.

115 „Gezigt van de Jooden Groenmarkt langs het Huis (O. Z. Huiszittenhuis) naar den Binnen Amstel.” Grav. zond. naam. (Omstreeks 1725). br. 4o.

116 De Binnen-Amstel, van de Doelensluis, langs Rondeel tot voorbij de Halve-Maansbrug. Door *(J. van Call)*. Kleurendruk, procédé *Teyler*, omstreeks 1750. De lucht geaquarelleerd. br. fol.

Zeldzaam.

117 „De Binnen Amstel van 't Rondeel na de Halvemaans Brug te zien.” Naar *J. de Beyer* d. *De Coppier. Fouquet* exc. (1765). br. fol.

Eerste druk, vóór de verandering van het Rondeel.

118 „De Oude Schans en Mont-Albaans-Tooren”, ziende naar het IJ. *J. de Beyer* del. *S. Fokke* fec. 1760. *P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

119 „Gezicht van de Mont Albans Tooren langs de Oude Schans te zien,” ziende naar de Zuiderkerk. Ets door *S. Fokke. P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

120 Gezicht op den Singel, van het hoekhuis Koningsplein (voor twee jaar door de Verzekerings-Maatsch. *Kosmos* verbouwd; voorheen *„De groene Lamp”)*, ziende naar den Munttoren. *J. de Beyer* del. *Paul van Liender* fec. 1760. br. fol.

121 Gezicht van den Singel met de Luthersche Kerk en Haringpakkerstoren. *J. de Beyer* del. *P. aan Liender* fec. 1760. br. fol.

122 De N. Z. Voorburgwal met het oude Postkantoor, den onvolbouwden toren en achterzijde v. h. Stadhuis. *J. de Beyer* del. *P. van Liender* fec. 1760. br. fol.

123 De Heerengracht, gezien van de Leidsche straat naar de Spiegel- en Vijzelstraten. Door (*J. van Call*). Kleurendruk, procédé *Teyler*, omstreeks 1750. De lucht geaquarelleerd. br. fol.

Zeldzaam.

124 Heerengracht bij de Spiegelstraat. Vijf gevels op drie bladen gegraveerd door *(J. van Call)* en in kleuren gedrukt, procédé *Teyler*, omstreeks 1750. 4o.

Zeldzaam.

125 De bocht van de Heerengracht bij de Leliegracht. Met den beroemde Renaissaince-gevel (huis van De Veer). *C. Springer* pinx. Ets door *Arendzen*. br. fol.

Fraaie proefdruk, vóór alle letter.

126 De Keizersgracht, ziende op de Vleeschhal en Westerkerk. *J. de Beijer* del. *P. van Liender* fec. 1760. br. fol.

127 „De Prinsengracht ziende naar de Leidsche Straat. Met het Aalmoezeniers Weeshuis.” Naar en door *H. Schouten*, omstreeks 1760. br. fol.

128 Gezicht van de Prinsengracht bij de Reguliersgracht, door en naar *H. Schouten*, omstreeks 1760. br. fol.

Fraaie proefdruk voor de letter.

De volgende 19 platen, ofschoon door verschillende uitgevers in het licht gegeven, en door verschillende teekenaars en graveurs vervaardigd, kunnen geacht worden een serie te vormen, daar zij in denzelfden stijl en op gelijk formaat gehouden zijn. Zij vormen te zamen een belangrijk beeld van Amsterdam in het eerste vierendeel der 18e eeuw, zoowel wat betreft de topographie der stad als het kostuum en in het algemeen het leven en vertier op straat.

Zeer fraaie exemplaren.

129 „Allerheerlijkst gezicht van de stadt Amsterdam in haar geheele uitgestrektheit langs den scheeprijken Ystroom." Het IJ vol vaartuigen, o.a. het fraaie jacht der O. I. Compagnie. Verklaring 1—27. *H. de Leth* fec. Adres: *Joh. Covens & Corn. Mortier*. 2 bladen. gr. br. fol.

130 „Gesigt uyt het Y tussen Amsteldam en Zee-burg, te zien naar Durckerdam." Aardig tafereel van watersport, met admiraalzeilen, enz. *A. van der Laan* del. *Leon. Schenk* fec. et exc. 2 bladen. gr. br. fol.

131 „Gezigt van de Haringpakkers Toren nevens de Haarlemmersluis en nieuwe Vismarkt ..... van 't Y aan te zien." Zonder naam van graveur of uitgever. 2 bladen. groot br. fol.

Merkwaardig o.a. om de afbeelding van de nieuwe Vismarkt, die in een houten gebouw of galerij gehouden wordt.

132 „Gezicht van den Ykant af bezijden den Schreiershoek Toren langs de Keulsche en Geldersche Kaei, naar de Nieuwe Markt, St. Antonis Waeg en Zuider Kerk." *H. de Leth* del. et fec. Adres: Amsterdam, *Andries en Hendrik de Leth*. 2 bladen. gr. br. fol.

133 „Gesigt langs de Bierkay en Groenmarkt te sien naar de Oudekerk tot Amsterdam." Naar *A. Rademaker* door *Jan Schenk*. Met adres van *Leon. Schenk*. 2 bladen. gr. br. fol.

134 „Gezicht van de Bosjes sluis af, langs de Kolveniers Burgwal naer de Zuider Kerk Toren, het O. I. Huis, Dolhuis, Brouwerij van 't Amsterdamsch Wapen, den Toren van de Kolveniers Doelen en den Binnen-Amstel." Zonder naam van teekenaar of graveur. (Naar *A. Rademaker*). 2 bladen. gr. br. fol.

De naam »*Bosjes sluis*" is ontstaan uit »*Bushuis sluis*."

135 „Gesigt van de Nieuwe Merkt en S. Antoni Waag te sien na de Brouwery van de Haan tot Amsterdam." Met veel stoffage, als volksvoorstelling op de markt, uitstallingen, enz. *Leon. Schenk* fec. et exc. 2 bladen. gr. br. fol.

136 „'t Gesigt van de Portugeese en Hoogduyse Joden Kerken tot Amsterdam". Met de nu gedempte Houtgracht en zeer aardige stoffage. (Naar en [door ?] *A. Rademaker*). *P. van Gunst* exc. 2 bladen gr. br. fol.

137 „Gezicht van de Oude Schans, alwaar men zien kan de Monckelbans Tooren, Zuyder Tooren, en 't Westindis-Huys van 't IJ af te zien". *J. Smit* del. et fecit. Met adres van de Weduwe *Nicolaas Visscher.* 2 bladen. gr. br. fol.

138 „Gezicht van 's Lands Admiralityts Magazijn en Werf nevens de oorloghschepen leggende in het Dok, te zien van het West-Indisch Huys naar de Oosterkerk". *A. van der Laan* del. *J. W. Windter* fec. Norimbergae. Adres van *And.* en *H. de Leth.* 2 bladen. gr. br. fol.

De groote vloot, afgetuigd in 't Dok liggend, doet vermoeden dat deze prent na de vrede van Utrecht, 1714, vervaardigd werd.

139 „Gesicht op de Schapen Markt naer den Reguliers Toren, de Munt, en een gedeelte van de Doele Sluis, nevens het Rondeel... Binnen-Amstel... Halvemaensbrugh... Erweten Markt", enz. Met veel stoffage, o. a. een statie-koets, een dame hare sleê verlatend, een kwakzalver, het opbrengen van misdadigers, enz *H. de Leth* fec. Adres: *And. en Hend. de Leth op de Beurssluis in de Visser.* 2 bladen. gr. br. fol.

Merkwaardige afbeelding van een nu geheel veranderd terrein, o.a. der »*Engelsche huizen*" (nu Sophiaplein). De Munt was toen reeds »*een voorname Herberg die sedert korte jaren merkelijk vergroot is.*" — In lijst, met glas.

140 „Afbeeldinge van het Stadhuys, Nieuwe-Kerk, Waag, etc. tot Amsteldam." Kapitaal gezicht van den Dam, fraai gestoffeerd, en met gezicht langs het Damrak. *D. Stoopendaal* fec. Adres van *Nic. Visser.* 2 bladen. gr. br. fol.

Met de beide hoekhuizen, ingang Kalverstraat (nu Groote Club); het tweede huis van de hoek is de beroemde: »*Kaart Winckel van F. de Wit*", waar ook een groote Kaart is uitgestald.

141 „Gezigt van de (Oude) Koorn-beurs staande op 't Water by de Oude Brug... gebouwt 1617." *A. van der Laan* del. *Jan Schenk* fec. 2 bladen aaneengevoegd. gr. br. fol.

142 „Gesigt van de Jan Roode Poorts Tooren, te sien naar de Luytersche Nieuwe Kerk". *A. Rademaker* accurate del. *Leon. Schenk* fecit et exc. 2 bladen. gr. br. fol.

Op het opzetpapier, in HS., eenige aanteekeningen betreffende dezen toren, o.a.: het opschrift van de klok, die voorheen in den toren van het oude Stadhuis gehangen had, en in 1616 bij de vernieuwing van den Jan Roodepoortstoren daarheen werd overgebracht. Bij de slooping van dezen toren, in 1830, werd zij verkocht en te 's Hage tot geschut omgegoten.

143 „Gesicht van de Cingel verby de Kerk van die van de Ausburgische Confessie naar Jan Roonpoorts Toren". *A. Rademaker* accurate del. *Jan Schenk* fecit. *Leon. Schenk* exc. 2 bladen. gr. br. fol.

144 „Gezigt langs de Heere-graft, te zien van de Leidsche straat na de Spiegel en Vysel-straat". Met adres van *H. de Leth.* 2 bladen. gr. br. fol.

Een der zeldzaamste van deze serie. De lucht wat afgesneden.

145 „Gesicht van de Groen-markt van de Reesluys te sien naar de Wester Kerk". Met druk marktvertier. *A. Rademaker* accurate del., *Jan Schenk* fec. *Leon. Schenk* exc. 2 bladen. gr. br. fol.

146 „'t Gezigt van de Binnen Amstel en Schut Sluys naa de Blaauwbrug en Diaken Weeshuys en van de Amstelbrug af te zien". *D. Stoopendaal* fecit. 2 bladen. gr. br. fol.

147 „Amsteldam aan de land zijde van den Buyten Amstel aan te zien." Gezicht genomen naar de Hooge Sluis; links de uitspanningen de *„Paauentuin"* en de *„Berebijt"*; op den Amstel, het Admiraalzeilen. Geteekend en geëtst door *A. van der Laan*. Met adres van *And. de Leth*. 2 bladen. gr. br. fol. — In lijst, met glas.

148 „Gesigt van den vermaakelijken Overtoom gelegen buyten de Leydsche Poort... te sien naar de groote en kleyne overhaal". Aardig gestoffeerd, o. a. met de tentschuitjes toen in de mode. *Leon. Schenk* fecit et exc. 2 bladen. gr. br. fol.

Zeldzame proefdruk vóór alle letter. De titel is in handschrift.

V. Poorten en Torens.

149 *„Nieuwe en Eygentlycke Afbeeldinghe der Stads-Poorten van Amsterdam. In 't licht gebracht door R. N. Zeeman"*. Met adres van *Dancker Danckerts*. Serie van 8 fraaie etsen. kl. br. fol. — Bartsch 119—126.

Zeldzaam. Fraaie drukken. Hierbij:

De Stads Herberg.	Haerlemmer Poort 1617.
Regeliers Poort.	Raam Poortie.
De Nieuwe Reguliers Poort.	St. Antonis Poort 1636.
Saaghmeulens Poortie.	Heyligewechs Poort 1638.

150 „Gezicht van de Schreijershoeks Toren". *J. de Vlaming* ad viv. del. 1769. *C. Philips Jz.* fec. 1769. br. fol.

151 „D'oude St. Anthonis Poorte". Fraaie gravure door *S. Frisius*, omstreeks 1600 *H. Laurenss* exc. br. 4o.

152 „St. Antonis Poort 1636." Fraaie ets door *R. Zeeman*. *C. Danckerts* exc. br. fol. — Bartsch 125.

Zeer fraaie druk.

153 „Heyligewechs Poort. 1638". Fraaie ets door *R. Zeeman*. br. fol. — Bartsch 125.

Zeer fraaie druk.

154 „D'oude Regulliers Poorte t'Amsterdam". Omstreeks 1600. Fraaie gravure door *S. Frisius*. br. 4o.

155 „Regeliers Poort". Fraaie ets door *R. Zeeman. C. Danckerts* exc. br. fol. — Bartsch 120.

Zeer fraaie druk.

156 „Gezicht van de Reguliers- of Munt-Tooren van den Amstel te zien". *J. de Beijer* del. *S. Fokke* fec. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

157 „De Nieuwe Reguliers Poort". Later de Waag, op de Botermarkt. Fraaie ets d. *R. Zeeman. Dancker Danckerts* exc. br. fol. — Bartsch 121.

Zeer fraaie druk.

Bij de uitlegging in 1601 werd deze poort van hout gebouwd, en in 1655 in gehouwen steen vernieuwd.

158 „Haerlemmer Poort 1617". Fraaie ets door *R. Zeeman.* br. fol. — Bartsch 153.

Zeer fraaie druk.

159 „Gezicht van de Haarlemmerpoort-Poort op de Buiten-Singel". Met levendig ijsvermaak. *H. Schoute* del. et fec. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Proef- en letterdruk. De eerste is nog onafgewerkt b. v. in de figuren, achtergrond en lucht.

160 „Gezicht na de Haarlemmer Poort." Met het onbeplante Haarlemmer Plein. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1765. *P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

161 De oude Haarlemmer poort. *C. Springer* pinx. 1854. *Sluyter* sc. 8o. — *Groot papier.*

162 Het vaarwel der Haarlemmerpoort bij hare slooping. Amst. 1837. — Vrijmoedige bedenkingen bij het sloopen. Amst. *T. Wiering.* — 2 Stuks.

163 „Saagmeulens Poortie." Fraaie ets door *R. Zeeman. C. Danckerts* exc. br. fol. — Bartsch 122.

Zeer fraaie druk.

164 „Gezicht na de Zaag-Moolens Poort," van de stadszijde genomen. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1765. *Fouquet Jr.* exc. br. fol.

Hierbij een onafgewerkte proefdruk.

165 „Raam Poortie", Fraaie ets door *R. Zeeman. C. Danckerts* exc. br. fol. — Bartsch 124.

Zeer fraaie druk.

166 „Gezicht na de Raam Poort," van de stadszij gezien. *C. Philips Jz.* fec. 1766. *Fouquet* exc. br. fol.

167 „De vernieuwde Raam Poort .... van buyten te zien 1776." *C. Philips Jz.* sc. 4o.

168 De Poort en wal van den buitensingel gezien. Aquarel door *D. Verrijk.* — H. 17, br. 24 cent.

169 „De Raampoort te Amsterdam bij hare slooping. Door P. Knuttel Dzn." Amst. 1845. 8o.

Zeldzaam. — Met afbeelding, gelith. door *G. Lamberts.* De dichter, die deze pennevrucht uitgaf ten voordeele van lijders aan mislukte aardappeloogst, was een voorbeeld van het uitstervend genus *»tevreden burger"*, b. v.:

Ja, menschenliefde stiert de daden
Van hen, van Amstels Achtbre Raden,
't Jaar Dertig gaf een proef daarvan:
Wat blijk van menschenmin was grooter
Dan die belasting op de boter,
Waaraan men thans nog offren kan!

170 „Het laatst vaarwel der stervende Raampoort." Met vignet. Amst., *F. G. L. Holst.* fol.

171 „Gezicht aan de Leydsche Poort," van de stadszijde. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1764. *P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

172 „Gezicht na de Weteringspoort," van de stadszij gezien. *C. Philips Jz.* del. en fec 1766. *Fouquet* exc. br. fol.

Fraaie proef- en letterdruk.

173 De blokhuizen, twee met geschut versterkte gebouwen, opgericht in den Amstel na den mislukten aanslag van Willem II, 1650, doch afgebroken als hinderlijk voor de scheepvaart. Fraaie ets door *R. Zeeman.* br. 4o. — Bartsch 94.

Zeer zeldzaam.

174 „Afbeeldingh van de twee Blockhuysen op den Amstel". *P. Nolpe* fec. br. fol. — M. 2001 a.

Eerste druk, vóór de verandering in het onderschrift. Hierbij een plano blad: *Aen de Blokhuizen*, etc.

175 „Gezicht na de Utrechtsche Poort", van de stadszijde genomen. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1764. *P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

176 De Utrechtsche Poort van den buitensingel gezien. Aquarel door *R. Vinkeles*, 1769. — H. 15, br. 24 cent.

177 „Gezicht na de Weesper Poort," van de stadszijde. Het Weesper Plein toen onbeplant. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1767. *P. Fouquet* exc. br. fol.

Fraaie proef- en letterdruk.

178 „Gezicht van de Muider-Poort, ziende naar de Plantagie". *J. de Beijer* del. *S. Fokke* sc. *P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

179 „Gezicht na de Muyder Poort." Uit de Plantage gezien. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1767. *Fouquet* exc. br. fol.

180 „Afbeelding van de Muyderpoort... zo als die zig vertoonde, na dat deselve tussen den 29 en 30 Januarij 1769, bij de 16 voeten in de grond gezakt was." *H. Keun* fecit. br. fol.

Hierbij: dezelfde poort tijdens den afbraak »soo als deselve zig... vertoonde den 1 Februarij 1769", door *H. Schouten* — en twee kleine etsen naar de ingezakte poort.

181 De nieuwe Muider Poort. Plan, voor- en achtergevel, zijgevel, doorsnede en hek. Door en met adres van *C. Philips Jz.*, 1771. 6 bl. fol.

182 „Gezicht van de nieuw gebouwde Muyder-Poort," van de stadszij gezien. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1771. br. fol.

Fraaie proef- en letterdruk.

183 „Gezicht van de nieuwe Muider Poort," van den buiten singel en van de stadszij gezien. *H. Keun* del. 1771. *B. de Bakker* fec. *F. W. Greebe* exc. 2 bladen. br. fol.

184 Dezelfde poort, van de stadszijde genomen. *H. Schouten* del. et fec. (1778). br. fol.

Fraaie proefdruk vóór de letter.

185 Dezelfde poort, van de stadszijde. Lith. door *A. Vinkeles* (1830). br. fol. — *Zeldzaam.*

186 Klachten der onlangs ingezakte Muiderpoort. (29—30 Januari 1769). — Roskam voor den schrijver daarvan en verantwoording. — 3 stuks. 8o.

187 Gedichten by het slopen van gebouwen en Amsterdamsche Nieuwjaars- en Kermisprenten. 18 stuks.

Klagend Waag-gebouw 1808. — Klagende Haringpakkerstoren 1829. — Troostende Schreijers-toren 1829. — Misnoegde Jan Rode poorts-toren 1829. — Bierdragers huisje. — Klaag- en jubelzang van de Spuistraat, enz.

VI. Markten en Pleinen.

188 „Den Dam en Markt tot Amstelredam omtrent 't jaar 1570." Gezicht genomen van „*De paerdestal nu de Beurssteeg*". Met veel marktgewoel. (Manier van *Hondius*). br. fol.

Blijkens deze plaat werd op marktdag een gedeelte van den Dam met ketens afgesloten. De stads *paerdestal* moest plaats maken bij het bouwen van de Beurs, in 1611.

189 „Figuerlijcke afbeeldinghe van 't Stadthuys, de Waegh ende de Marckt ghenaemt den Dam." (*Claes Jz. Visscher*) fec. (1610). 4o.

190 „Forum Amstelodamense. Den Dam vulgo vocant." Gezicht op den Dam van de Vischmarkt naar 't Stadhuis en Nieuwe Kerk, de laatste met den hoogen toren, die onvolbouwd gebleven is. Omstreeks 1660. Met adres van *F. de Wit* en later adres van *J. Ottens*. Vers van J. Koenerding en uitlegging A—H. — H. 41, br. 51 cent.

191 Dezelfde voorstelling, maar met weglating van den Nieuwekerkstoren. De stoffage is dezelfde, met weglating van den jongen met kruiwagen (rechts). In de ondermarge: Hollandsche titel en 3 regels Latijnsch onderschrift. *R. & J. Ottens* exc. — H. 49, br. 40.5.

192 Dezelfde voorstelling, maar met den toren en iets verkleind. Met Hollandsche verzen van *Heyblocq*. *G. Valck* exc. klein br. fol.

193 Dezelfde voorstelling, ook met den toren. (Manier van *Schut*). *F. de Wit* exc. kl. br. fol.

194 Gezicht op den Dam, van de Kalverstraatzijde naar 't Damrak, met aardige stoffage. *J. Kip* designavit et sculpsit. 't Amsterdam, *by Jan Kip op de ouwe bierkay*. (Omstreeks 1670). br. fol.

Zeldzaam.

195 „Afbeelding van den Dam, het Stadhuys, de Nieuwe-kerck, de Waag .... nevens vertooning van 't effect der Geoctroyeerde Slang Brandspuyten." Naar *Jan van der Heiden* door *J. van Vianen*. gr. br. fol.

196 Gezicht op den Dam, met Stadhuis, Nieuwe Kerk en Waag. *S. Fokke* fec., omstreeks 1765. br. fol.

Fraaie proefdruk.

197 De Dam, ziende van het hoekhuis (nu Crétier). *S. Fokke* del. et fec. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

198 Gezicht op den Dam, met Paleis en Waag. Fraaie kleurendruk. London, *R. Bowyer*. 1814. br. fol.

Zeldzaam.

199 „S. Anthonis Marckt met de Waegh". Fraaie ets door *R. Zeeman*. *F. de Wit* exc. br. 4o.

200 „Gezicht van de Nieuw Markt". *C. Philips Jz.* del. et fec. 1767. br. fol.

Fraaie proef- en letterdruk.

201 De Botermarkt, met den Waag, de door Listing ontworpen Koepelkerk en veel aardig marktgewoel; onder anderen van kwakzalvers. Fraaie gravure, 2e helft der XVIIe eeuw. groot br. fol.

202 „Gesigt van de Reguliers Markt en Waag, gemenelijk genaamd de Botermarkt", genomen op marktdag, met veel stoffage, ziende van de Utrechtschestraat naar de Reguliersbreêstraat. (Naar *A. Rademaker?*) *P. Schenk* exc. omstreeks 1700. roy. br. fol.

Belangrijke afbeelding van het Rembrandtsplein. Zeldzaam.

203 De Botermarkt (Rembrandtsplein) met de Regulierswaag, ziende van de Amstelstraat. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1768. br. fol.

Fraaie proefdruk.

204 „Gezigt van de Bloemmarkt, Pypemarkt en het Stadhuys van Amsterdam". 1e helft der 18e eeuw. *J. Smit* fec. gr. br. fol.

205 „Vue du Marché aux fleurs et d'une partie du Palais Royal". *C. de Kruyff* del. *F. C. Bierweiler* sc. gr. br. fol.

Zeldzame aqua-tinta plaat, in kleuren afgewerkt. Aardig o. a. om de Empire kostumen. Uitmuntend exemplaar.

206 Het Leidsche plein met de nieuwe Schouwburg en Leidsche Poort. Uit Fouquets recueil, (1772). br. fol.

Proefdruk.

207 „Gezicht van de Noorder-Markt en Kerk." *H. Schoute* del. et fec. *P. Fouquet Jr.* exc br. fol.

208 „.... klyne Vismark. Of zamenspraak tusschen twee misnoegde jarige Visvrouwen." Boekdruk (1799). kl. fol.

Curieus. Met beschrijving dezer markt die op palen terzijde van de Nieuwe Haarlemmersluis gebouwd en voorzien was van 52 vischbanken.

VII. Openbare gebouwen.

209 Het Oude Stadhuis. *Claes Jz. Visscker* sc., omstreeks 1615. kl. fol.

Het Stadhuis heeft hier nog zijn fraaien klokketoren, wiens spits in 1601 overhelde, in drie dagen wêer recht gezet, maar in 1615 wegens bouwvalligheid werd afgebroken. — Hierbij een afbeelding met afgebroken spits.

210 Dezelfde gravure.

Hierbij ook een afbeelding van 't Stadhuis zonder spits.

211 Het oude Stadhuis. Links het voormalig St. Elisabeths-Gasthuis. Fraaie, in kleuren gedrukte facsimile gravure d. *A. van den Bosch* naar een teekening van *P. Saanredam*, 17—20 Juli 1641. roy. br. fol.

Saanredam had later op zijn teekening aangeteekend: »*Int Jaer 1652 den 7 Julii is dit oude Statshuys . . . . afgebrant in 3 uren tyts sonder meer*".

212 Het oude Stadhuis. Rechts een gedeelte van den Dam tot voorbij de Vogelsteeg. Fraaie, in kleuren gedrukte facsimile gravure d. *A. van den Bosch*, naar een teekening van *W. Schellincks*. roy. br. fol.

213 Het torenkamertje van het Oude Stadhuis (?). Anon. gravure; op de keerzijde italiaansche tekst (beschrijving van Amsterdam). 4o. — *Zeldzaam.*

214 Brand van het Oude Amsterdamsche Stadhuis, 7 July 1652. Gedicht op het in lichtelaaie staande en reeds gedeeltelijk instortende gebouw. Fraaie, gelijktijdige ets door *J. de Baan*. br. fol. — F. M. 2027.

Fraai exemplaar, met breeden rand.

215 Voorstelling van de brand en van het blusschen volgens de oude wijze met brandemmers. De Dam overvol met helpers; het huis, hoek Kalverstraat (nu Groote Club) wordt met natte zeilen beveiligd. Naar *Jan van der Heide* door (*J. van Vianen?*) br. fol.

Fraai gekleurd en met goud afgezet. Eerste staat, vóór het eenregelig bovenschrift.

216 Dezelfde gravure. Met het bovenschrift.

217 Afbeelding van 't Stadt Huys van Amsterdam, in dartigh coopere plaaten, geordineert door Jacob van Campen; en geteekent door Jacob Vennekool. Tot Amsterdam, *Bij Dancker Danckerts,* 1661. leder. gr. folio.

Met fraai portret van Jacob van Campen en dertig platen.
In denzelfden band:

Het eerste deel van de voornaamste statuen ende ciraten, van 't konstrijk Stadthuys van Amstelredam, tmeeste in marmer gemaeckt, door Artus Quellinus, Beelthouwer der voorseyde stadt.... Geteeckent ende geëtst door Hubertus Quellinus, ende gedruckt ten huyse van Artus Quellinus. Anno 1655. *Met 48 platen.*

Deze eerste uitgaven van de architectuur en vooral van het ornament van het Amsterdamsch stadhuis zijn zeldzaam. De prenten zijn bijzonder fraai van druk.

218 Afbeelding van 't Stadt Huys van Amsterdam, in dartigh coopere plaaten, geordineert door Jacob van Campen; en geteeckent door Jacob Vennekool. Amsterdam, *Frederick de Widt,* 1664. — Eerste (en tweede) deel van de voornaemste statuen ende ciraten van 't konstrijck Stadthuys van Amstelredam, tmeeste in marmer gemaeckt, door Artus Quellinus.... Geteeckent ende geëtst door Hubertus Quellinus, ende gedruckt ten huyse van Frederick de Witt, 1665—1668. 3 dln. 1 h. led. bd. folio.

Compleete verzameling van 121 platen bevattende de afbeeldingen der zalen, en van de ornamenten: festoenen, bas-reliefs, beelden, lijsten, enz.
Zeldzaam zóó kompleet.

219 „Afbeeldinge van het uytstekend Raadhuys tot Amsteldam". Voorgevel achter- en zijgevel. „*De stoffatie van buiten geinventeerd en geëtst door L. Scherm*". Met adres van *Nicolaas Visscher.* 3 bl. gr. br. fol.

Zeldzaam.

220 Voorgevel, achter- en zijgevel. Vier gravuren uit de 2e helft der 17e eeuw. gr. br. fol.

Zeldzaam.

221 Gezicht op het Stadhuis, noordzijde, en op den onvolbouwden toren van de Nieuwe Kerk. (Naar *Pronk* door *C. Philips Jz.*). br. fol.

Proef- en letterdruk.

222 „Het Stadhuys van voren." Naar *R. Vinkeles* door *F. de Bakker.* br. fol.

223 „Palais Royal à Amsterdam." Een der eerste afbeeldingen met het op last van Louis Napoleon aangebrachte balcon. (*Lutz*) fec. br. fol.

224 De Burgerzaal (of Groote Zaal), als salle des pas perdus gebruikt. Kapitale ets, zonder eenigen titel of naam van graveur. Eerste helft der vorige eeuw. gr. fol.

Zeldzaam.

225 Dezelfde ets.

Uiterst zeldzame onafgewerkte afdruk, gezegd *»met het witte beeld".*

226 „De Groote Zaal.... naar Schepenskamer te zien. Met het uitgaan der Heeren Schout en Schepenen, tot het doen der eigenpandinge". *P. van Liender* del. et fec. 1765. fol.

227 „Gezicht van de Groote Zaal", enz. Even als op de vorige prent, is hier het gezicht genomen naar het beeld van Atlas. *Keun* del. *Bogerts* sc. fol.

228 „De Raadkamer.... zo als de Vroedschap aldaar 's jaarlijks op den 28ste January vergaderd is" Nu gewoonlijk de Mozeszaal genoemd naar het groote schilderstuk van Jac. de Wit. *W. Kok* ad viv. del. *N. van der Meer Jr.* sc. 1790. roy. fol.

229 „De Schepens Kamer op het Stadhuis te Amsterdam." *W. Kok* ad viv. del. et fec. 1793. roy. fol.

230 Dezelfde gravure.

Fraaie proefdruk, vóór de letter.

231 De „Metaale Kaggel," geplaatst in Schepens-kamer, 1773. *J. E. de Witte* inv. *C. Philips Jz.* sc. 4o.

232 „Meeting en uytreekening van de Atlas-Kloot." Door Pieter van Berendregt, „Contrarolleur en Eyk-meester der Scheepen." fol.

233 „Meeting en uytreekening van de Atlas-Kloot". Een andere berekening als de voorgaande, hoewel ook door P. van Berendregt. kl. fol.

Zeer zeldzaam.

234 Begrafenisbriefje en portret van Pieter van Beerendregt, scheepsmeter en eikmeester van Amsterdam. 2 st. 4o. fol.

235 „Nette Prent-verbeeldingen van de twee kloecke houte Modellen in de Maandt Juny 1699 vervaardigt.... tottet nog goet-maaken.... van het schoone en kostelijke dak over de grootte Saal". Waarschijnlijk een plan van *N. Listingh.* Titel en 7 bladen. fol.

Zeldzaam.

236 „Het Stadshuis te Amsteldam in brand". Oct. 1762. *S. Fokke* fec. 4o.

237 Description de l'Hotel de ville d'Amsterdam, avec explications des emblèmes, tableaux, etc. 3e éd. Amst., 1745. *Avec planche.* veau. 8o.

238 Geschiedkundige beschrijving van het Stadhuis van Amsterdam. Door J. Fokke. Amst., 1808. *Met platen.* 8o.

239 Het Amsterdamsche Stadhuis (thans Paleis). Naar onuitgegeven bronnen. door A. W. Kroon. Amst., 1867. 8o.

240 Beschrijving en aanmerkingen over alle de schilderijen op het Stadhuis te Amsterdam. Door Jan van Dijk. Amst., 1758. 8o.

241 Kunst- en historie-kundige beschrijving van alle de schilderijen op het stadhuis van Amsteldam. Door Jan van Dijk. Amst., 1790. 8o.

242 Wagenaar's beschrijving van Amsterdam gevolgd, in eene aanwijzing van de sieraden der publieke gebouwen. Amst., 1790. 8o.

Beschrijving der kunstwerken, als Regentenstukken, enz. toen ter tijd nog in de publieke gebouwen.

243 —— Hetzelfde werk, met een aantal ingevoegde gezichten op Amsterdam.

244 Ontwerp van een nieuw Stadhuis, door *Philip Vingboons*. Plattegrond en voorgevel. 2 bl. folio.

Ontworpen na den brand. Aan van Campen's plan werd de voorkeur gegeven. Vingboons geeft aan als reden: »*doch zijn de heeren sedert veel verandert van verdeeling*."

---

245 „Gezicht van het Admiraliteits- of Prinsen-Hof" (nu het Stadhuis). Gezicht op de binnenplaats. *H. Schouten* ad viv. del. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

246 „Gezicht van 't Admiraliteits- of Lands-Magazijn." Met het Kattenburgerplein. Door *H. Schouten. Fouquet* exc. (1765). br. fol.

247 „Gezicht van het Admiraliteits-Magazijn en Scheeps-Timmerwerf." *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

248 Licent der Admiraliteit voor Schipper Gijsb. van Beeren, 1715. Perkament met vignet. — Zegels van het College ter Admiraliteit tot Amsterdam. 2 stuks.

249 Het Kommandantshuis, op den Dam: „Afbeeldinge der Voor-gevel van eenige Stads Wooningen tegen de Groote Vismarkt." *C. Philips Jz.* fec. 1776. br. fol.

250 „Gezicht van het Doorlugtige School tot Amsterdam." Met het fraaie Agnietepoortje. *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

251 „Gezicht van het Doorlugtige School van binnen." Tijdens een oratie. *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

Fraaie proef- en letterdruk.

252 Zinneprent op het 3e Jubileum van het Athenaeum, 1832, — en opvoering bij die gelegenheid van *Vondel gekroond*. Door *Tetar van Elven*. 2 stuks.

253 Zinnebeeldige voorstelling ter gedachtenis van het 2e eeuwfeest van het Athenaeum Illustre, Jan. 1832. Naar *Oosterhuis* door *D. Sluyter*. gr. fol.

254 Series Lectionum van het Athenaeum Illustre voor de jaren 1829—30 en voor 1830—31. 2 stuks. plano.

Hierbij lidmaatschaps-bul van het slechts kort bestaan hebbende studentencorps »*Ne praeter modum*."

255 Album academicum van het Athenaeum Illustre en van de Universiteit van Amsterdam. Amsterdam, 1882. gr. 8o.

256 „Gezicht van het Latijnsche School tot Amsterdam." *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

257 Inrichtingen ten nutte der wetenschap: Athenaeum Illustre, Hortus Botanicus, Theatrum Anatomicum, Latijnsche School. 10 stuks. fol., 4o. en 8o.

258 „Hooft-Wagt der Schutterij. Boven de St. Anthonies Waag, op de Nieuwmarkt." *H. van Hilten* fec. br. fol.

259 „Hoofd-Wagt der Schuttery, boven de Reguliers Waag, op de Botermarkt." (*H. van Hilten*). fec. br. fol.

260 „Hoofd-Wagt der Schuttery boven de Hal, op de Westermarkt." (*H. van Hilten*) fec. br. fol.

261 „Gezicht van het Mannen-Tuchthuys, of Rasphuys." Een gedeelte van den Heiligen Weg en het fraaie Rasphuispoortje. *H. Schoute* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br fol.

262 Hetzelfde. Gezicht op de binnenplaats, met het rasphout en een geeseling. *H. Schouten* ad viv. del. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Uitmuntende proef-, en zeer goede letterdruk.

Het goed gesneden beeld, op den paal waaraan de boef wordt afgestraft, bevindt zich nu ter vergaderzaal van de Commissie tot Zedelijke Verbetering der Gevangenen.

263 „Het Vrouwen Tuchthuys of Spinhuys van binne." Met de arbeidende tuchtelingen. — Hetzelfde, van buiten, met den O. Z. Achterburgwal. — *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). 2 bl. br. fol.

264 „Het Willige Rasphuys na de Oosterkerk te zien". In 't verschiet de Oesjesbrug, sind geruimen tijd afgebroken. *J. de Beijer* ad viv. del. *S. Fokke* fec. (1765). br. fol. — Zie No. 299.

265 „Byrsa Amsterodamensis". De Beurs, van binnen, ziende naar den ingang (Rokin zijde). Onderaan een gezicht op Amsterdam van 't IJ gezien. Met zesregelig gedicht, Neptunus tot Mercurius:

„Opdat dijn dienstig Volck, Mercuri, sou bequaam
„bij een verghaaren, is dees beurs seer aenghenaem
„Voor cooplien opgerecht van d'Amsterdamsche heeren, enz.

Gravure door (*Hondius?*). Met adres van *Franc. Antonius & Corn. Johannes.* (1615). br. fol.

Deze beurs, door Hendrik de Keyzer aan 't eind van het Rokin opgericht, 1608—1613, werd vergroot en verbouwd in 1671, en afgebroken in 1835.

266 Dezelfde gravure. *Excusum in aedibus Joannis.*

Latere staat, maar met een nieuw gezicht op Amsterdam.

267 „Byrsa Amsterodamensis". Gezicht op den gevel met den toren. Fraaie gravure door *Claes Jz. Visscher.* Ao. 1612. kl. fol.

Zeer karakterieke afbeelding van de oude Beurs.

268 „Byrsa Amsterodamensis". De Beurs van binnen, ziende naar den ingang, hier met een hek gesloten. Gravure, omstreeks 1650. *J. Ottens* exc br. fol.

269 De Beurs gezien à vol d'oiseau, met de brug over 't Rokin, midden waarop de beurspoort zich bevindt; daarnaast een sierlijke toren en eenige winkels. *F. de Wit* exc. (omstreeks 1650). br. fol.

270 Dezelfde gravure, maar veranderd na den herbouw van 1671. De nieuwe gevel met kleinen toren is nu vóór de brug geplaatst. De oude toren en de winkeltjes zijn verdwenen. *F. de Wit* exc. br. fol.

271 De Beurs van binnen, na de verbouwing van 1671. Gravures d. (*Schut?*) — Dezelfde, honderd jaar later. *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1770). br. fol.

272 „De Groote Beurs te Amsterdam." Gezicht op de oude Beurs; de personen op den voorgrond zijn kennelijk portretten. Fraaie in kleuren uitgevoerde aqua-tinta door *L. Portman*. br. fol.

Uitmuntend exemplaar, met vollen rand.

273 De ingang of poort van de Oude Beurs. Aquarel door *H. G. ten Cate*. (omstreeks 1830). br. 4o.

274 P. Scheltema, De Beurs van Amsterdam. Amst., 1846. *Met platen.* karton. 8o.

Hierin gezichten op de oude- en nieuwe Beurs.

275 Platen voor „de Beurs van Amsterdam, door P. Scheltema." *D. J. Sluyter* sc. 1846. 6 stuks. 4o.

De oude en de nieuwe beurs, gedenkpenningen op beide, enz. — Groot papier.

276 De Hulpbeurs, op den Dam vóór het Paleis, opgericht Dec. 1835, weggenomen 10 Sept. 1845. *J. W. Kaiser* sc. br. 8o.

Men zeide er van op de beurs:

»Wat zegt gij van dit paalgebouw?
»Van buiten is 't een praalgebouw!
»Van binnen is 't een kaal gebouw!
»'t Is overal een schraal gebouw!
»Als kunstwerk een schandaalgebouw!

Hierbij eenige curiosa: Afscheid der klagende Hulpbeurs. *Holst* exc. — De Belegering der Kooploods te Utopia. — Amstels Stedemaagd starende op de Hulpbeurs. Parodie op de alleenspraak van Gysbrecht v. Amstel.

277 Inwijding van de Beurs, 10 Sept. 1845. Verschillende souvenirs aan deze gebeurtenis: proza, poezie en afbeeldingen.

278 C. Loots, Dichtstuk ter gelegenheid van het tweede eeuwgetijde der Beurs van Amsterdam. Amst. 1813. 8o.

Het slotvignet stelt de oude Beurs voor, gegraveerd d. *Vinkeles*.

279 C. Loots, Dichtstuk bij het tweede eeuwgetijde der Beurs van Amsterdam. Amst. 1803. *Met titelpl. en portr.* — Idem, De Hollandsche taal. Amst., 1810. 1 deel in rood marokijn, verg. sneden. 8o.

Exempl. op zwaar papier, met geteekenden opdracht des schrijvers aan J. H. Kemper.

280 Portret van Johannes de Paep, Beursknecht, in 1643 Borstbeeld door *Corn. Visscher*. sc. 4o. — Wüssin 38.

Zeer zeldzaam. Dit exemplaar heeft geen onderschrift.

281 Nieuwjaarwensch van den Beursknecht. „Anno CIƆIƆCXLIII. Fraaie cartouche geëtst door (*Salomon Savry*) waarin een gedicht van Vondel. (Boekdruk). fol.

Zeldzaam; uitmuntend exemplaar. Het gedicht is in de cartouche geplakt, daaronder komt het nog eenmaal voor, in cursieve letters gedrukt.

282 Varia over de Beurs en den daar gangbaren wisselstijl, enz. 8 deelen en stukken. 8o.

(R. van Leuve) 's Waerelds Koopslot of de Amsteldamsche Beurs. Amst. 1723. — Grossmann, Die Amsterdammer Börse vor zwei Hundert Jahren. (1672—1673). Haag 1876. — P. Scheltema, De Beurs van Amsterdam, 1846. *Met platen*. — W. Bunk, Amsterdamsche Graanhandel, enz. enz.

283 „De Klaagende grondvesten der Amsterdamsche Koornmarkt". (1768). 8o.

Zeldzaam boekje, naar aanleiding v. d. herbouw, den draak stekende met den eersten steen legger, van Milligen (1768). In de noten veel merkwaardigs over den Korenhandel.

Zie ook No. 141, gezicht op de Korenbeurs.

284 „De Waegh", op den Dam. (2e Waag). Fraaie gravure door *Claes Jz. Visscher*, omstreeks 1610. kl. fol.

285 „Gezicht van den vernieuwden Waag op den Dam". (Vernieuwd 1778, van daar 3e Waag). *H. Schouten* ad viv. del. *P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

Bij deze vernieuwing verloor de Waag zijn schilderachtig dak, met balustrade; de nieuwe stoep kreeg de zware balbekroning.

286 „De St. Anthonies Waegh op de Nieuw-Markt." *H. Schouten* del. et fec. *S. Cruys* exc. br. fol.

287 A. Fokke Sz., Historie van de Waag te Amsterdam. 1808. *Met 3 platen*. 8o.

288 Het O. I. Huis, Kloveniersburgwal, en het gezicht op de binnenplaats. *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). 2 stuks. br. fol.

289 „Gezicht van het Oostindisch-Zeemagazijn en Scheeps-timmerwerf." *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Hierbij: hetzelfde, uit het IJ gezien. Ets door *J. Spaan*.

290 Het O. I. Compagnie Magazijn, in welstand — en hetzelfde na de instorting, 14 April, 1822. 2 Grav. door *J. Wijsman*. br. fol. — M. 6172, 77.

291 Gezichten op de ruïnes, van de W. en O. zijde gezien. 2 Lith. *van Arum* exc. br. fol. — M. 6175.

292 De Ruïne van het voormalig O. I. Comp. Magazijn, ingestort April 1822, van twee zijden gezien. 2 Aqua-tinta gravuren, in kleuren, door *G. Overman*. br. fol.

Op een der platen ziet men het ontlasten van het niet ingestorte gedeelte, waarop nog 1263 last graan lag. Onder de puinhopen lagen 1656 last.

293 „Gezicht van het West-Indisch-Huys, op de Binnenplaats te zien." *H. Schouten* ad viv. del. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol. — H. 28.3, br. 37.4 cent.

294 Hetzelfde gezicht, door denzelfden en met gelijk adres. Maar met minder stoffage: 13 figuren in plaats van 38. — H. 27; br. 36 cent.

295 „Gezicht van het Zeeregt aan den Kamper-Steiger." *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

296 Dezelfde gravure.

Zeer fraaie proefdruk vóór alle letter.

297 „Kweekschool voor de Zeevaart binnen Amsterdam." *J. Bulthuis* ad viv. del. *C. Brouwer* sc. (1786). br. fol.

Fraaie proef- en letterdruk.

298 Dezelfde gravure. Met adres van *H. Gartman, W. Vermandel* en *J. W. Smit*.

299 „De Kweekschool voor de Zeevaart in 1786." (*S. Fokke* fec.) Adres van *Conradi & v. d. Plaats* 1787. br. fol.

Dezelfde gravure als No. 264 *Willige Rasphuis*, welk huis in 1785 werd veranderd tot Kweekschool.

300 De voorgevel. *B. Mourik* exc. 1786. 4o. — Proef- en letterdruk.

301 Gedenkschriften betreklijk tot het Kweekschool voor de Zeevaart. Amst. 1791. 8o.

302 Het Entrepot-dok van twee zijden gezien. Litho door *P. J. Lutgers*, 1833. 2 Bladen. br. fol. — *Chineesch papier.*

303 „De 2 Vleyshallen." Gravure door (*Claas Jz. Visscher*). br. 8o.

304 „'t Comtoir van het St. Pieters Gild op de Groote Vismark .... 1769." Ets door *H. v(an) H(ilten)*. br. 4o.

Proefdruk- en letterdruk à rebours. — Zeldzaam. — Deze vischmarkt is 12 April 1841 gesloten en naar de Nieuwmarkt overgebracht.

305 „Op de Zyde-Hall der Stad Amsterdam. Opgeregt in den Jaare MDCL." Gedicht door G. Klinkhamer (1773). Met lijst der Hoofdmannen van de Zijde-Hal, 1656—1773, in handschrift aangevuld tot 1780. Plano.

Zeer zeldzaam.

306 Het Oudezijds-Heerenlogement, met den Grimburgwal, ziende op het Gasthuis. *J. de Beijer* del. *C. Philips Jz.* sc. 1763. br. fol.

Fraaie proefdruk.

307 „Gezicht van het Oude-Zijds-Heeren-Logement ... van binnen te zien, benevens de manier der verkoopingen van schilderijen aldaar." *H. Schouten* ad viv. del. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). fol.

308 „Afbeelding van het Oudezijds Heerelogement .... benevens de manier

van 't verkoopen van schilderijen aldaar." *S. Fokke* ad viv. del. et fecit, 1774. fol.

De schilderijen werden op de binnenplaats, in de open lucht geveild; de voorname liefhebbers zaten voor de open vensters.

309 „Provisioneele lijst van die Schilderijen uit het Cabinet van wijlen den Heere Gerret Braamcamp, welke 31 July 1771 verkogt zijn." fol.

In deze veiling werd veel voor Catharina II gekocht, o. a een beroemde Dou, maar hare aankoopen verongelukten in de Oostzee. Ook de Heer de Winter kocht hier eenige stukken.

310 „Gezicht van het Nieuwe-Zijds-Heeren-Logement." De Vleeschhal op de Haarlemmerdijk bij Heerengracht, later Luth. Weeshuis. *H. Schouten* ad viv. del. *P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

311 „Gezicht van de Nieuwe Stads Herberg." In het Y. Naar *J. de Vlaming*, 1769, d. *C. Philips Jz.* br. fol.

312 Hôtel Garnalen Doelen, Singel no. 30. (Nu Universiteits-Bibliotheek). Adres-kaart, op naam van *C. Kraetzer Succ. de W. Weimer*. (Omstreeks 1825). Met afbeelding. Lith. br. 4o.

Zeer zeldzaam.

313 Adreskaart van: „'t Nieuwe Logement het Wapen van Amsterdam staande op de Colveniers Burgwal." Nu de bijbelbinderij, papierhandel, enz. der Firma Brandt & Zoon. *C. Philips Jz.* fec. 4o.

Zeer zeldzaam. — De eigenaar, Reynier Welters, had Mei 1771 het Logement 't Rondeel verlaten, en beveelt nu zijn nieuw hôtel aan.

314 „Afbeelding der Teeken Academie zooals dezelve tot den jaare 1767 gehouden werd boven het Corps de Garde van de Leydsche Poort." Met *staand* model. *R. Vinkeles* ad viv. del. 1764 et fec. 1768. Fraaie ets. br. fol.

315 Dezelfde ets.

Uitmuntende proefdruk, vóór alle letter.

316 Dezelfde ets. Met *zittend* model.

317 **Felix-Meritis.** — Grondteekeningen van het gebouw der Maatschappije van verdiensten, ter spreuke voerende: Felix Meritis. Opgericht volgens de plans van Jacob Otten Husly. Amsterdam, *C. S. Roos, in het Huis van Trip* (1794). gr. fol.

Hierin: Titel, 4 bladz. tekst behelzende de geschiedenis en de werkzaamheden van de vereeniging, en 13 fraaie platen waarvan 9 van architektonischen aart zijn. De vier laatsten geven evenwel een bijzondere waarde aan het werk, omdat zij de beste gravures zijn in de vorige eeuw in ons land verschenen, de eenige uit die eeuw die in het buitenland gezocht zijn. Zij zijn geteekend door den beroemden *J. Kuyper*, gegraveerd door *R. Vinkeles*.

Het zijn:

I. De Gehoorzaal. *(Met fraaie kostumen uit de periode der incroyables).*
II. Zaal der Natuurkunde. *(Tijdens een voordracht van Prof. van Swinden).*
III. Muzyk zaal. *(Tijdens een concert, ook belangrijk voor het kostuum).*
IV. Teekenzaal.

Exceptioneel exemplaar, namelijk de platen in vier staten: onafgewerkte etsdruk, proefdruk vóór de letter, enz.

318 Hetzelfde werk.

Fraai, onafgesneden exemplaar met zeer goede drukken der platen.

319 De zaal der Natuurkunde. Uit de vorige serie.

Uitmuntende proefdruk vóór de letter, op Chineesch papier. Deze komen zeer zelden voor.

320 Allégorie op de verdiensten der Maatschappij Felix Meritis voor de kunst. Ets door *J. Kuyper*. 1784. 8o.

Zeldzaam.

321 De Koffiekamer van Felix Meritis met de beroemde damspelers E. van Embden (schrijver der verhandeling over het Damspel) en C. Zillesen, waterbouwkundige. Zwarte kunst. 4o. — M. 5592.

Zeer zeldzaam. Proefdruk vóór alle letter. De letterdruk heeft als titel: »*Ik heb dam*.'' Volgens overlevering zou dit de koffiekamer van Felix zijn. Waarschijnlijker evenwel een koffiehuis in de Kalverstraat.

322 Historische beschrijving van het gebouw der Maatschappije. Amst. 1800. *Met 3 portretten*. h. leder. 8o.

323 J. H. van Swinden, Redevoering en aanspraak ter inwijding. 1789. — Trieper, Lofrede op Hidde Heeremiet. 1823. *Met portret*. enz. 3 dln.

324 Feestzangen, boertige verhandeling bij de inwijding van Felix Meritis, enz. 5 stukken. 8o.

325 Varia over Felix-Meritis. 20 platen. 4o. en 8o.

Verschillende gezichten van het gebouw. — Inwijding. — De Teekenschool. — Bekroonde teekeningen. — Bewijs van toegang. — Vrouwenloodje. — Portretten der stichters, enz.

326 Maatschappij *Arti & Amicitiae*: „Tableaux vivants voornamelijk voorgesteld door de gewone leden, 2 Dec. 1864, in de Stads-Schouwburg bij het 25-jarig bestaan." Titel en 5 etsen door *F. Molenaar* naar *J. C. Greive Jr.* roy. 8o.

327 *Doctrina & Amicitia*. Afbeelding dezer Societeit in 1802. Anonyme gravure. 4o.

Hierbij: »Doctrina op het bal van Amicitia. 14 Nov. 1838''. — »Een nieuw lied op het 50-jarig bestaan'', enz.

328 Feestvieringen van verschillende Maatschappijen te Amsterdam. (Gedichten). 13 stuks. 1 half led. band. 8o.

Maatschappij tot redding van drenkelingen. 1793. — »Hierna volmaakter''. 1799. — »Tot Nut van 't Algemeen''. 1809 en 1840. — Felix Meritis. 1818. — Stads Armenscholen. 1822. — »Eendragt''. 1823.

329 Getuigschrift van „Schoolarchen" van de kweekschool van het „Nut" aan Jac. Oostveen, onderwijzer. 28 April 1800. — Perkament met zegel.

330 Trippenhuis, gebouwd door *Justus Vingboons*. Gevel, plattegrond, enz. 9 bladen. fol.

331 Typisch oud huisje, met aardigen gevel, omstreeks 1660. Twee teekeningen met O. I. inkt door *(W. Schellinkx?)*.

Op de keerzijde: »*Dit was een huys in de Stilsteegh bewoont bij een Smitt*", enz. — Hierbij nog een dergelijke oude woning. Aquarel.

332 „Hof van den Ed. Heer d'Acoste." (Op de Nieuwe Heerengracht?). Fraai geëtst door (*R. de Hooghe.*) *P. Persoy* exc. br. fol.

333 „Hof van den Baron Belmonte." (Heerengracht?) Fraai geëtst door (*R. de Hooghe.*) *P. Persoy* exc. br. fol.

334 „Hof van de E: Heer de Pinto." Breestraat tegenover het poortje van het Zuiderkerk's kerkhof. Fraai geëtst door (*R. de Hooghe.*) *P. Persoy* exc. br. fol.

Deze drie zeldzame etsen (332—334) verschenen met die van de Portugeesche Synagoge, als hulde aan de voornaamste bijdragers tot den bouw.

335 Het huis van den Heer C. Ploos van Amstel, ontworpen door *J. H. Müntz*, 1769. 15 Teekeningen door den ontwerper, voorts van zijn hand een „*Korte verklaring der Teekeningen van het geprojecteerde gebouw voor den Heer C. Ploos van Amstel*, 6 bladz. 4o.

VIII. Kerken.

a. Roomsch Catholieke Kerken.

336 Afbeeldingen der kloosters en van eenige andere Roomsch Catholieke godshuizen te Amsterdam. 90 Stuks.

Uitgebreide verzameling. Hierbij ook een en ander over het Amsterdamsch Mirakel.

337 De Mozes en Aärons Kerk, van binnen: het koor met het hoofd-altaar, enz. Kapitale gravure, zonder eenige inscriptie of naam, 1e helft der XVIIIe eeuw. 2 bladen, aaneengevoegd. groot br. fol. — H. 51, br. 83 cent.

Zeer zeldzaam en zeer belangrijk, ook als uitvoerige afbeelding der fraaie kunstwerken die het koor versierden, b. v. de schilderstukken van Jacob de Wit, de beelden, het kleine orgel op de koor-gaanderij, enz.

338 De Mozes en Aärons Kerk, van binnen: het schip, met de gaanderijen en het orgel. Kapitale gravure, zonder eenige letter, maar door denzelfden meester als de voorgaande plaat. 2 bladen, aaneengevoegd. gr. br. fol. — H. 75, br. 89 cent.

Even zeldzaam als de vorige en deze completeerende.

339 „Processie in de Moses en Aärons Kerk. Op Witten Donderdag. *A. Hulk* ad viv. del. 1784, *J. L. van Beek* sc. kl. br. fol.

340 „Beschrijving van de in den jare 1839 nog in aanbouw zijnde Roomsch Catholyke Kerk met twee torens voor de gemeente Moses en Aäron. Door Johannes van Straaten, Architect." Titel, voorbericht, beschrijving en 5 platen. fol.

341 „Naauwkeurig gezigt van de nieuwe verbouwde Rooms Catholieke Kerk 't Boomtje genaamt." Kerk der Franciskaners. Anon. gravure (Atelier van *Picart*, omstreeks 1725). gr. br. fol.

Zeldzaam.

342 „Roomsch Gedenkstuk MDCCXCII". In het midden, de Aartsbisschop van Nisibi (Brancadoro) het Vormsel bedienende in *„Het Boomptje"*. Voorts afbeeldingen der Sacramenten, en der 7 werken van barmhartigheid. *J. C. Schultsz* fec. roy. fol.

343 „Gezicht van binnen der Roomsch Catholyke Kerk de Paau; in de Keizer-straat." *H. Keun* ad viv. del. 1769. *C. Philips Jz.* fec. br. fol.

Afgebroken in de eerste helft dezer eeuw.

344 Het ontsteken van de Paaschtoorts op Goeden Vrijdag (Kerk *„De Paauw*). — Processie der Hostie naar het Graf op Witten Donderdag *(„Mozes en Aäron's Kerk")*. — *J. E. Grave* sc. 8o. — *Proefdruk.*

345 „Gezicht van de Roomsch Catholyke Kerk op de Boommarkt bij het Spui." De Fransche Kerk, van binnen. *H. Keun* ad viv. del. 1769. *C. Philips Jz.* fec. br. fol.

346 De R. C. Kerk op het Begijnhof, van binnen, tijdens de bediening des Vormsels door den Aartsbisschop van Nisibi (Cesar van Brancadoro), 10 Junij, 1792. *W. Kok* del. et sc. br. 4o.

347 De R. C. Kerk *„De Pool"*, op de IJgracht. Anon. grav. 1805. 4o.

348 R. C. Kerk de Pool. — H. Beukman, Leerrede ter gelegenheid van de vernieuwing des voorgevels. Amst., 1804. 8o.

349 „De Roomsch Catholyke Kerk *„De Liefde"*, buiten de Raampoort", van binnen naar 't altaar ziende. *D. A. van de Wart* del. ad viv. 1790. *D. Veelwaard* sc. roy. br. fol.

Opgedragen aan H. F. ten Hulscher, Aardsch Priester over Holland en Zeeland en Pastoor te Amsterdam.

350 „Afbeelding van de roomsche Kerk, buiten de Raampoort... gebouwd in 1786". *B. Mourik* exc. 1789. 4o.

350* Achterbuurtje aan de westzijde der stad, met het torentje van de R. C. Kerk „De Liefde". Aquarel door *G. Lamberts*, omstr. 1830. — H. 14.5, br. 19 cent.

351 De R. C. Kerk het *„Vrede Duifje"*, Prinsengracht bij de Reguliersgracht. In den gevel 't jaartal 1796. *Schultz* fec. 4o.

352 De kerk genaamd *„het Duifje"*, gebouwd in 1796. Schilderij in olieverf, einde der vorige eeuw. In zwart houten lijst.

Paneel. — Hoog 41, breed 51 centimeter.

353 „Afbeelding van de nieuw gebouwde R. C. Kerk de Zaaijer te Amsterdam, door Johannes van Straaten... 1837". Titel, beschrijving en 3 platen. fol.

De eerste steen gelegd 22 Aug. 1835 door Pastoor J. Loncke. — Hierbij: *Vreugdegalm bij het Inwijdingsfeest. 30 Mei 1837. Door J. W. van Ditmar.*

354 Afbeeldingen van de nieuw gebouwde Onze-Lieve-Vrouwekerk, op de Keizersgracht bij de Westermarkt. Amst. 1856. 7 platen en 1 blad tekst. fol.

Hier had voorheen de suikerfabriek van Rupe & Co. gestaan, die in 1845 afbrandde. De kerk werd gebouwd naar de plannen van F. Molkenboer, 1852—54.

355 „'t Amstelredamsche Mirakel is gheschiedt in 't jaar 1345. 16 Mar." Allegorie: bovenaan, de hostie in de vlammen, in het midden een schrifttafel betreffende de transsubstantiatie en aan weerszijde het Geloof en de Hoop. Onderaan vier kerkvaders over hetzelfde leerstuk handelend en aan weerszijde hunne uitspraken. Fraaie gravure door (*P. Nolpe?*). — Hoog 29, br. 22 cent.

Hoogst zeldzaam en onbeschreven.

356 Uitvoerige voorstelling van het Mirakel en de daarop gevolgde wonderen. 16 Gravuren door *Boetius à Bolswert*. 8o. — Uit *Marius, Amsterdams eer ende opcomen.*

Bij het wedervinden der oudste afbeeldingen, in de N. Z. Kapel, bleek dat *Bolswert* (of de teekenaar) deze gekend heeft. — Hierbij twee afbeeldingen van de N. Z. Kapel (Kalverstraat en Rokin), omstr. 1660.

357 Vormsel-briefje, uitgereikt door Ant. Antonucci, Vice-Superior der Holland. Zending. (circa 1830). Anon. grav. 8o. — Hetzelfde, uitgereikt door Baron van Wykerslooth, Bisschop van Curium (1835). Met bericht in HS. — 2 Stuks.

358 „Bediening van het Heilig Sacrament des Vormsels door.... Cesar, Graave van Brancadoro, Aartsbisschop van Nisibi, Oversten der Missie; in de Kerk van het R. C. Maagdenhuis.... 8 Juny 1792". Uitmuntend geteekend d. *J. Bulthuis* ad viv. *D. Vrijdag* sc. roy. br. fol.

---

b. Protestantsche Kerken.

Oudekerk.

359 „S. Nicolaes ofte Ouwe Kerk tot Amsterdam". Van den Voorburgwal gezien. (*Claes Jz. Visscher*) fec. (1610). br. fol.

De stichting klimt op tot het begin der XIVe eeuw. De kerk werd meermalen vergroot. Deze afbeelding geeft ook de beide kerkhoven.

360 De Oude Kerk van binnen ziende naar het Koor. Op den voorgrond, de teekenaar, *N. Listingh*, die *„dit Perspictief van de oude en eerste Hooft Kerck"* opdroeg aan Joannes Hudde, voor de 18e maal Burgemeester. Zeer groote gravure in 2 bladen aaneengevoegd. br. fol.

Zeer zeldzaam. Listing is ook bekend door zijn ontwerp van een kerk op de Botermarkt. Zie no. 411.

361 Zeer groote platte grond der geheele kerk, met aanwijzing der graven. Met opdracht door N. Listingh aan Burgemeester François de Vicq. „*Doen syn Wel Eed' Gestr. voor veele jaren de mede opsicht daar over hadde doen teekenen. Nu in kooper geetst en als er nog eygendom aen hebbende regtmatelyk opgedragen.*" Zeer groote gravure, in 2 bladen. gr. fol.

Zeer zeldzaam.

362 De Oudekerk van binnen en van buiten van verschillende zijden gezien. Bovenaan 4 ledige wapenschilden. Gravure uit de 2e helft der XVIIe eeuw. gr. fol.

363 „Caartie van het Doophuis in de Oude Kerck." Gravure uit de XVIIe eeuw. br. fol. — *Zeldzaam*.

364 „Gezicht van de Oude Kerk van binnen te zien." Naar *H. Schouten*. *P. Fouquet* excud. (omstreeks 1765). br. fol.

365 Gezicht op de Oude kerk met een gedeelte der O. Z. Voorburgwal. Naar *J. de Beijer* door *P. van Liender*, 1760. br. fol.

Onafgewerkte proef- en letterdruk en kopie. 3 stuks.

366 „Caart vande Sitplaatzen inde Oude-Kerk". *D. Stopendaal* fecit. gr. br. fol.

367 „In dese Figure hebt ghy beminde Leser het bewerp ende afcontrefeytsel vant houtwerck..... vanden Thooren der oude Kerck tot Amsterdamme. Welcke Tooren is volmaeckt gheweest in den Jare.... MDLXVI.... Dit patroon is afgetrocken so als het eerst opghrecht is gheweest door Adriaan Danckertß." Zeer groote houtsnede, in 3 bladen aaneengevoegd. Ghedruckt t'Haarlem, voor Daniel de Keyser.... 1613.

Zeer zeldzaam.
Met den bouw van dezen toren was in 1558 aangevangen.

368 „Bediening van het H. Avondmaal." *P. Wagenaar Jr.* ad viv. del. 1784, *C. Philips Jz.* sc. br. 4o.

369 „Nieuwe Jaers Wensch gedaen van de Klocke-luyders van de Oude Kerks Tooren, 1708." Amsterdam, *gedrukt by Willem van Bloemen, in de Kalverstraat*. gr. br. fol.

Met een gezicht op de stad, in houtsnede. Onderaan een fries van 10 wapens, merkwaardige houtsnede van de XVIe eeuw. — Zeldzaam.

Nieuwe Kerk.

370 „S. Catrijnen ofte Nieuwe-Kerck t'Amsterdam." Van de stadhuiszijde gezien. *C. J. Visscher* fecit (1610). br. fol.

Belangrijke afbeelding, o. a. om de beide kerkhoven, zoo nauwkeurig door Hooft in zijn Warenar vermeld.

371 **„Amstelaedamense cum turri novum (ut ajunt) templum Ao. 1666.** Gezicht op de Kerk, met uitvoerige afbeelding van den ontworpen toren. Goede gravure met adres van *Clemendt de Jonghe.* gr. fol.

Zeer zeldzaam.

Na den brand van 11 Jan. 1645, waarbij het dak en 't inwendige van de Kerk voor een groot deel verwoest werden, werd tot het bouwen van een grooten hardsteenen toren besloten. In Mei 1646 ving het graafwerk aan, waarbij men 55 palen, in 1565 voor een klokhuis ingeheid, terugvond. Daaraan werden nog 4593 zware palen en 1715 stopmasten toegevoegd. Cornelis Backer, zoon van den Burgemeester, lag den eersten steen, 20 July 1647. Na eenigen jaren arbeids, toen ongeveer de halve hoogte bereikt was, werd het werk gestaakt en er een ijzeren leuning op geplaatst. Tot dit staken droeg veel bij de dood van Burgemeester Backer, die in den Raad aan 't hoofd stond van de partij die den torenbouw steunde.

In 1785 is deze toren tot den grond afgebroken. In 1846 is door het aanbrengen van een tweede verdieping en van een raam de tegenwoordigen toestand verkregen.

372 „De Nieuwe Kerck is begonnen Ao. 1414, volbouwt en toegewyt de Maget Maria en St. Catharina Ao. 1470". *P. H. Schut* fec. *N. Visscher* exc. omstreeks 1655. — Dergelijk gezicht, omstreeks 1665. — 2 bl. 4o.

Op de eerste afbeelding is de »onvolmaakte toren" met planken afgedekt — op de tweede, van een ijzeren leuning voorzien.

373 De Nieuwe Kerk van buiten (Damzijde) en van binnen, ziende naar 't orgel. *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). 2 bl. br. fol.

374 „Afbeeldinge van de Sitplaatsen inde Nieuwe-kerk". *D. Stopendaal* fec. gr. br. fol.

Hierop 2 vignetten: de Engelsche Kerk op 't Begijnhof, en 't St. Jacobstorentje bij de Hasselaarssteeg.

375 Platte grond der Nieuwe Kerk met aanwijzing der graven. Teekening, *„aldus opgemeten en geteekend July 1849 door L. A. Schoonees, van den jare 1830 timmerman derzelve kerk."* — Hoog 71, breed 50 centim.

Zeer belangrijk. De namen, merken, wapens, enz. der grafzerken, die door de betimmering met banken zelden zichtbaar zijn, vindt men hier afgebeeld.

376 Het Koperen Koorhek, ontworpen door *Joannes Lutma* den vader, beroemd goudsmit te Amsterdam. (Rembrandt etste zijn portret). *Joannes Lutma junior* delineavit et fecit aqua forti. br. fol.

Zeer zeldzaam.

377 De beroemde predikstoel, een prachtwerk van A. Vinckenbrinck. Ets door *P. Holsteyn.* fol.

378 Dezelfde ets. Weerdruk.

379 „'t Slotthout van de Nieuwe Kercks Toorn". Gravure met: *Kort verhael .... van den ongeluckigen Brandt van de Nieuwe Kerck.... en vooral van 't heyen van den toorn,* in boekdruk. Amsterdam, *Jasper Adams Star.* 1647. fol.

Zeer zeldzaam.

380 Trouwplechtigheid in de Nieuwe Kerk. *P. Wagenaar Jr.* ad viv. del. 1785, *J. L. van Beek* sc. br. 4o.

381 Begrafenis-briefje van Joost van den Vondel „*out 92 Jaren, woonachtigh op de Cingel, over de Warmoesgraft....... in de Nieuwe Kerk*". Met den naam van Jacob Leeuw als uitgenoodigde.

---

382 De Oudezijds Kapel. Van buiten, en van twee zijden gezien. *H. Schouten* ad viv. del. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). 2 bl. br. fol.

383 „Caarte van de sit plaatsen inde St. Olofs of Oude Zijds Kapel." Geteek. en gemeten door *N. Walraven*, gegrav. d. *H. de Leth.* gr. br. fol.

384 De Nieuwezijds Kapel, van binnen en van buiten. Vier gezichten op één blad. Gravure omstreeks 1700. gr. fol.

385 De Nieuwezijds Kapel. Twee gezichten: van binnen, met begrafenis — en van buiten (Kalverstraat). *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). 2 bl. br. fol.

386 „Caart vande Sitplaatsen inde N. Z. Capel". *D. Stoopendaal* fec. gr. fol.

387 „Gezicht van de Gasthuys-Kerk". Van buiten. *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Hierbij twee meêdeelingen, in HS., van het prediken in deze kerk door Jacob Mauritius, (dichter, geleerde, gouverneur van Suriname), als kind van 6½ jaar, 11 Jan. 1699.

388 De Gasthuis Kerk, van binnen. Met de zitplaatsen en de wapens der kerkmeesters: van Oudekerck, van Buren, Gilles, Temminck en Romswinckel. *C. Bogerts* del. et sc. 1774. gr. br. fol.

389 De Gasthuis Kerk met den dienst van Joh. Hamelau, 3 Aug. 1791. *D. Schuurman* exc. gr. 4o.

390 Oude en Nieuwe Testament, met de Psalmen en Gezangen. Oude juchtled. band met sloten. Op het plat: **Gashuis-Kerk.** 1807.

391 Zuiderkerk: doorsnede, opstand en toren. Zeven bladen uit *H. de Keyzer's Architectura moderna.* kl. fol.

392 „Afbeelding vande Sitplaatsen inde Zuyderkerk". *P. van den Berge* del. et fec., omstreeks 1700. gr. br. fol.

393 Gevel, doorsnede, toren, en de verschillende fraaie poortjes van de Westerkerk. 12 Bladen uit *Hendrik de Keyzer's Architectura moderna.*

394 De Westerkerk van binnen. *H. Schouten* ad viv. del. *C. Bogerts* fec. (1765). br. fol.

395 „Caart van de sitplaatsen inde Westerkerk". Geteek. en gegrav. door *D. Stopendaal.* zeer gr. br. fol.

396 Dezelfde kaart, fraai gekleurd.

397 „De Noorder Kerck is begonnen te bouwen Anno 1620, ende gereet geweest.... 1623". Door (*Schut?*). *F. de Wit* exc. (Omstreeks 1675). br. fol.

398 De Noorderkerk. Drie gezichten. Uit *H. de Keyzer's Architectura*. fol.

399 Kaarte van de Sitplaatsen in de Noorder Kerk". Platte grond omgeven door drie gezichten (van binnen, en van buiten), twee bladen met wapenschilden en bovenstuk met titelbanderol. *P. van den Berge* fecit (omstr. 1700). 7 bladen aaneengevoegd. gr. fol.

Zeldzaam. Zeer fraai exemplaar.

400 —— Twee dezer gezichten: van binnen, en van buiten naar het Z. O. te zien. — *Proefdrukken*.

401 —— Plattegrond der zitplaatsen, afzonderlijk uit no. 399.

402 Amstelkerk. Met het Amstelveld. Door (*Stopendaal?*), omstreeks 1680. br. fol.

De inwijdings-predicatie werd gedaan 9 Maart 1670.

403 „Gezicht van de Amstelkerk", komende van de Reguliersgracht. *H. Schouten* del. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Uitmuntende proef- en letterdruk.

404 Dezelfde gravure. — Gezicht op den zijgevel. Door (en naar) *H. Schouten. P. Fouquet* exc. 2 bl. br. fol.

405 „Zitplaatsen in de Amstelkerk". 1 Blad grondplan en 1 blad titelbanderolle. gr. br. fol.

406 Oosterkerk, van buiten. Door (*Stopendaal?*), omstreeks 1680. br. fol.

De eerste steen gelegd 4 Oct. 1669, ingewijd 25 Dec. 1671.

407 „De Oosterkerk", met gezicht van de Kattenburgergracht, naar de Kattenburgerbrug. *J. de Beyer* del. *P. van Liender* fec. 1761. — „De Ooster-Kerk van binne." *H. Schouten* del. — 2 bl. *Fouquet* exc. (1765.) br. fol.

408 Platte grond der zitplaatsen in de Ooster Kerk. *Daniel Stopendaal* fec. gr. fol.

409 De Eilandskerk, van uit de Houttuinen gezien. *J. de Beijer* del. *Paul van Liender* fec. 1761. br. fol.

410 „Afbeeldinge van de sitplaatsen in de Eylands Kerk." De wapenschilden oningevuld. *H. de Leth* fec. gr. br. fol.

411 „Niew desseijn tot een seer groote.... coupelkerck met een hooge tooren.... op de Booter-marckt, ontworpen door Mr. Nicolaas Listingh." Titel, grondplannen, opstand, gevel, toren, enz. Tezamen 22 bladen. plano.

Zeldzaam. Hierbij ook de fraaie plaat van de Botermarkt met levendig marktgewoel en met de ontworpen kerk, die evenwel nimmer gebouwd werd.

412 Plan voor een koepelkerk ontworpen door Dirk Truer om de houten Amstelkerk te vervangen. Amst., *R. & J. Ottens*. 1726. Vier bladen. fol.

Hierbij een ander plan voor een koepelkerk door *D. Danckerts*.

413 De Oude Walenkerk, voorheen Kapel der St. Paulusbroeders, maar veel vergroot en verbouwd. Van binnen en tweemaal van buiten: van de Achterburgwal en met het St. Jorishof. *C. Pronk* del. *C. Philips Jz.* sc. (omstr. 1750). 3 bl. br. 4o.

Hierbij de »Caarte der sitplaatsen". (Incompleet).

414 Dezelfde gravuren.

Fraaie proefdrukken vóór alle letter.

415 „Gezicht van de Oude Waalen-Kerk. *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

416 „Gezicht van de Nieuwe Waalen-Kerk", Prinsengracht bij het Molenpad. *H. Schouten* del. ad viv. *P. Fouquet Jr.* exc. (1760). br. fol.

Voorheen Stadsschermschool, in 1686 tot kerk ingericht naar aanleiding van de komst van vele Franschen na de herroeping van 't Edict van Nantes. Van het begin dezer eeuw tot andere doeleinden gebezigd, b.v. stads-school.

417 „Gezicht van de Engelsche-Kerk op het Begynhof". *H. Schouten* del. ad viv. *Fouquet* exc. (1765). br. fol.

418 „Gezicht van de Engelsche Kerk op het Begijnhof." Van buiten, met het hof. *H. Schouten* del. ad vivum. *P. Fouquet Jr.* exc. br. fol.

419 „Templum Christianum Amsterdami". Gezicht van het bouwen van de Remonstrantsche Kerk, ingewijd 8 Sept. 1630. Fraaie gravure door *F. Brun.* gr. br. fol. — M. 1663.

De Magistraat liet deze prent verbieden en ophalen, vreezende dat ze aanleiding tot verzet zou geven. Later werden de exemplaren aan den uitgever De Wees teruggegeven.

420 De Remontstrantsche Kerk van binnen. *H. Keun* ad viv. del. 1770. *C. Philips Jz.* fec. 1771. br. fol.

421 Predikbeurten-briefje der Doopsgezinden en Remonstranten, 14 Febr. 1847: het eerste waarop de naam van een gereformeerde voorkwam (Prof. W. Moll); ook was daarom de vroegere titel „*Bij de Remonstranten*" veranderd in: „*Bij de Remonstrantsch-Gereformeerde Gemeente*". — Hierbij 2 anderen ter vergelijking.

422 „Gezicht van de Luthersche Oude Kerk van binnen". *H. Keun* ad viv. del. 1769. *C. Philips Jz.* fec. br. fol.

Voorheen het pakhuis »*De Pot*"; in 1632 tot kerk verbouwd.

423 „Winter-gezicht op de Singel, voor de Luthersche Oude Kerk". *H. Schouten* ad viv. del (et fec.?) *Fouquet* exc. br. fol.

De muur, hier afgebeeld, werd in 1775 door een ijzeren hek vervangen.

424 „Gezicht van de Luthersche Oude Kerck." Met het nu gedempte Spui en het *Wapen van Bern*, thans de Societeit *Eensgezindheid*. *H. Schouten* del. ad viv. *Fouquet* exc. (1765). br. fol.

Fraaie proef- en letterdruk.

425 De Luthersche Oude Kerk tijdens de aardbeving, 8 Febr. 1756. *S. Fokke* fec. br. 4o.

426 Dezelfde kerk, met „Hoofdvergadering tot Nut van 't Algemeen." 1791. Naar *D. Kerkhoff* d. *C. Brouwer*. br. 4o.

427 De Luthersche oude en nieuwe kerken, als vignetten op twee calligraphische compositiën. Naar *J. Kamphuizen* en *H. P. Schouten*, gegraveerd door *Visser* en *Bakker*. Met twee bladen verklaring.

428 „Luthersche Nieuwe Kerck in Amstelredam." De gevel; aan den Singel met Luther's portret en de namen der Ouderlingen, Diakenen, enz. *P. Rodingh* fec. *Just. Danckerts* exc. 1680. gr. fol. — *Zeldzaam.*

De eerste steen voor deze Koepelkerk werd in 1671 gelegd.

429 „De Lvtherse nieuwe kerck tot Amsterdam verbeeld in het opstal, in de profiels ende in de onderscheidene gronden." Titel en acht platen. groot fol.

430 „De Luthersche Nieuwe Kerk van binnen". *H. Schouten* del. ad viv. (1765). fol.

431 „Afbeeldinge van 't Orgel in de Luthersche nieuwe Kerk". *J. C. Philips* sc. 1721. roy. fol.

432 „Bediening van het H. Avondmaal". *J. van Meurs* ad viv. del. 1785. *J. L. van Beek* sc. br. 4o.

Fraaie proef- en letterdruk.

433 Brand van de Luthersche Nieuwe Kerk, 18 Sept. 1822. Vier afbeeldingen: de Kerk vóór den brand, van binnen en van buiten, het hevigste van den brand, de ruïne. Door *A. Lutz* à l'aqua-tinta en in kleuren. *E. Maaskamp* exc. br. fol.

434 „Afbeelding van de brandt", etc. Tijdens het blusschen. Gekleurde gravure. br. fol. — Met dagbladbericht.

435 De brand en de ruïne van verschillende zijden, van buiten, van binnen, van de stroomarkt, enz. Vier aqua-tinta platen, met adres van *H. Moolenijzer*. br. 4o. — M. 2186.

436 Dezelfde serie. Drie stuks in kleurendruk.

437 Brand van de Luthersche Nieuwe Kerk. Gezicht van den Singel met den uitslaanden brand. Aqua-tinta door *G. Overman*. br. fol. —M. 6189.

Fraai in kleuren uitgevoerd.

438 Twee stukjes koper van het dak v. d. Luth. Kerk, van wege den Kerkeraad gestempeld.

439 „Vrucht der Weldadigheid". De verrezen Luthersche Kerk, met allegorie. *J. Kamphuisen* inv. *D. Sluyter* sc. fol.

440 De Hersteld Evangelisch-Luthersche Kerk (ingewijd door Ds. Hamelau 1793). Verzameling van afbeeldingen: voorgevel, steenlegging door Anth.

Ebeling 5 July 1792, prediking van Hamelau in de Gasthuiskerk, karikatuur op de afscheiding: *„Het oude en nieuwe licht"*, vele brochures, spotverzen, advertentiën, nominatie van den Kerkeraad, 1793, enz.

Belangrijke verzameling. Aanleiding tot de scheiding gaf het niet beroepen van den orthodoxen predikant Izaak Scholten, die daarna met Hamelau de eerste predikanten der »Herstelden'' waren. Dat zij eerst de *Gasthuiskerk* gebruikten en daarna het *Dolhuis* tot een kerkgebouw herbouwden (door den Architekt Ziesenis), gaf aanleiding tot veel zoutelooze grappen, (zie deze verzameling).

441 Verschillende Doopsgezinde kerken in- en uitwendig, ook met godsdienstoefening. Door *Fokke, Folkema, Philips,* enz. 10 stuks.

Bij 't Lam, — de Zon, — by de Toren, — Arke Noach, — de Kerk in de Bloedstraat, enz.

442 „Gezicht der Mennont. Kerk bij 't Lam van binnen." *J. van Meurs* del. ad viv. *D. Veelwaard* sc. 1794. br. fol.

443 „Doop-plechtigheid.... in de Kerk bij 't Lam". *P. Wagenaar* del. ad viv. *C. Philips Jz.* sc. br. 4o.

444 „Treurklagte van de weerlooze Kerk over het droevig afsterven van.... Pieter Noortdijk, leeraar.... overleden den 20 Nov. 1708." Allegorie; op den achtergrond, een gezicht in het kerkgebouw, ziende naar de Predikstoel. Zwarte kunst d. *A. van Halen.* kl. fol.

Zeer zeldzaam.

445 „Gezicht der Mennont. Kerk de Zon, van binnen." *P. H. Schouten* del. ad viv. *B. de Bakker* fec. 1790. br. fol.

446 De Arke Noach van binnen. (Doopsgez. Kerk, in de Prinsenstraat). *C. Philips Jz.* fec. Proef- en letterdruk. — Gezicht op de preekstoel. Teekening. — 3 bladen. 4o.

447 Varia mennonitica: portretten der Amsterdamsche predikanten en andere souvenirs. 85 stuks.

448 Kerk der Evangelische Broedergemeente (Hernhutters). Later het gebouw Tecum habita, Heerengracht bij Hartenstraat. Voorgevel en gezicht van binnen. *J. C. Schultsz* del. et sc. 1800. 2 st. 4o.

Hierbij de liederen »*Zur Einweihung*", 21 Aug. 1799.

449 Vergaderplaats der Vrienden, Kwakers genaamd, van binnen gezien. (Keizersgracht, nu no. 140) *P. Wagenaar* del. 1780. *C. Philips Jz.* sc. br. 4o. — *Proefdruk.*

450 De Armenische Kerk, tijdens den dienst. *P. Wagenaar* del. 1783. *C. Philips Jz.* sc. br. 4o.

451 „Gezicht van de Armenische Kerk". Tevens gezicht van Kromboomsloot. *H. Schouten* ad viv. del. Amst., *P. Fouquet Jr.* (1765). br. fol.

452 „Bediening van het H. Avondmaal in de Grieksche Kerk". (O. Z. Voorburgwal tegenover de St. Annastraat). *J. van Meurs* ad viv. del. 1786. *J. L. van Beek* sc. br. 4o.

Proef- en letterdruk.

453 De Portugeesche Synagoge, gebouwd 1670—75. Verschillende etsen door *Romein de Hooge*, uitgegeven naar aanleiding van dezen bouw.

a. De feestelijke inwijding, 12 Aug. 1675. gr. br. fol.

Zeldzame en fraaie ets. Het randwerk vermeldt de namen der Parnassim: de Pinto, Pereyra, Mendes, Henriquez da Costa, Byeno de Mesquita, da Silva, Jesurun, de Seuza, etc.

b. „*'t Profil van de Kerk*". Met gezicht van de nu gedempte Houtmarkt (Jonas Daniël Meyerplein), den Hortus Medicus, enz. br. fol.

c. „*Het voorhof en ingang der Vrouwen*". P. Persoy exc. br. 4o.

d. „*De Predikstoel en Binnen-Transen*". P. Persoy exc.

e. „*De Kas der Wetboeken*". P. Persoy exc.

f. „*De Scholen, Suyverplaatsen, etc.*" P. Persoy exc.

g. „*De geweesene Kerk der Joden*". P. Persoy exc.

h. „*Begraefnis der Joden buyten Amsterdam*".

i. „*Gedenkplichten op de graven*".

Alle deze etsen zijn zeldzaam. Voor de beide laatste heeft R. de Hooghe kennelijk de platen van Blooteling geraadpleegd (zie No. 459). Hierbij behooren ook de No. 332—334.

454 „La dédicace de la Synagogue des Juifs Portugais à Amsterdam". Herinneringsfeest der inwijding van 1675. *B. Picart* del. et sc. 1721. gr. br. fol.

455 „Gezicht van de Poortugeesche Jooden-Kerk van de Breestraat te zien". Aardig gezicht in de Breestraat. Naar (*J. de Beijer?*). *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Fraaie proef- en letterdruk.

456 „Gezicht van de Hoogduitsche Jooden-Kerk op de Houtmarkt te zien." Naar (*J. de Beijer?*) *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Fraaie proef- en letterdruk.

457 Het Haman's feest. Gezicht eener synagoge, van binnen. Goede gravure (school van *Picart*). br. fol. — *Proefdruk vóor alle letter.*

458 „Afbeelding van den gewaenden, nieuwen Joodschen Koning Sabetha Sebi met zijn bijhebbende Profeet, opgestaen in den jare 1665." Gravure, zonder naam noch adres. Met tekst in boekdruk. fol.

De tekst geeft een verslag over dezen »*Messias*". *Op den 11 en 12 Meert 1666 in hare Synagoge tot Amsterdam, met het aansteken van lichten, singen van Psalmen*", toonden de Israëlieten alhier belangstelling in dezen Sabetha Sebi. — Zeldzaam.

De Synagogen. Zie No. 136.

459 „Begraef-plaets der Joden buyten Amsterdam." Twee fraaie gravures, naar *Jacob Ruisdael,* door *A. Blooteling,* 1670. br. fol. — Wessely 111 en 112.

Uitmuntende drukken, met het adres van den graveur.

460 Godsdienstige plechtigheden, huiselijke feesten enz. der Israëlieten. Verschillende gravuren door *B. Picart, C. Philips Jz., J. J. Grave, Hulk,* enz. 20 stuks. fol.

Hierbij de plechtigheden in de Synagoge, huwelijksplechtigheden, een gemaskerd bal bij gelegenheid van het Purimfeest, het joodsche bad, enz enz.

Belangrijke verzameling.

IX. Gestichten van liefdadigheid.

461 Het St. Elisabeths-Gasthuis, op den Dam, naast het Oude Stadhuis waaraan het in de 2e helft der 16e eeuw getrokken werd. De ingang. Fraaie teekening met O. I. inkt door *W. Schellinkx* (omstreeks 1640). — H. 23, br. 16 cent.

Uit het cabinet Ploos van Amstel.

462 Het Oude- Mannen- en Vrouwen-Gasthuis. Nu de Universiteit. Twee gezichten op de toen nog onbeplante binnenplaats. Omstreeks 1750. 2 st. br. fol.

463 Platte gronden van het Binnen- en van het Buiten-Gasthuis. Naar *H. Varossieau* door *D. Veelwaard.* Omstreeks 1800. br. fol.

464 „Het Leproozen-Huis te zien van de binnenplaats. MDCCLXV. *J. de Beijer* del. *S. Fokke* fec. Met randversiering van de wapens der regenten. fol.

464* „Gezicht van het Jongens (en Meysjes) Burger-Weeshuys." (Kalverstraat). De binnenplaats. 2 Gezichten. *H. Schouten* del. *C. Bogerts* sc. 2 st. br. fol.

465 Van Speyk's monument door Regenten in het Weeshuis opgericht. Links een gezicht op de binnenplaats, met spelende wezen. Fraaie kleurendruk (aquatinta) d. *C. Sigault.* gr. br. fol.

Zeldzaam.

466 Kwitantie voor naailoon van de Linnenmoeder van 't Burgerweeshuis. 1814. Met gegraveerd vignet.

467 Verslag der feestviering bij het driehonderd jarig bestaan van het Burger-Weeshuis. 1820. karton. gr. 4o. — *Exemplaar op groot papier.*

468 „Inzeegeninge van het Nieuw-Gebouwde Weeshuys der Diaconye" (1657). Met voor- en achtergevel. Gedichten en namen van Diakenen, enz. in boekdruk. Gedrukt bij S. van Almeloveen. gr. fol.

Eerste steen gelegd, 20 April 1656, — ingewijd 15 Dec. 1657, — voor drie jaren door een nieuw gebouw vervangen, ontworpen door den architekt C. B. Posthumus Meijes.

469 „Gezicht van het Diaconie Weeshuys." Met den Binnen-Amstel. Naar *J. de Beijer* door *Fokke,* 1760. br. fol.

470 „Het Aalmoesseniers-Weeshuis", op de Prinsengracht bij Leidschestraat, nu Paleis van Justitie. Zeer groote plaat in drie bladen. Naar *J. de Wit* en *C. Pronk*, door *J. Punt*, 1758. gr. fol.

471 „Gezicht van het Aalmoezeniers Weeshuys." Met de Prinsengracht. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

472 „Het Aalmoesseniers-Weeshuis, van vooren." Zonder naam van graveur. br. fol.

473 „'t Huys der arme weese van de wale kerck", gesticht Ao. 1630 in de Lauierstraat, verkocht Ao. 1671. door (*Schut?*) br. fol.

474 „Gezicht van het Waale Weeshuys." Met de Vijzelgracht. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1768. br. fol.

475 Verhaal van het plechtig jubilé van het Waale Weeshuis, 22 April 1771. *Met plaat.* 4o.

476 Ordres et réglemens de la Maison des orphelins, des vieillards, des vieilles femmes de l'Eglise Walonne d'Amsterdam. Amst., 1772. hf. led. band. 4o.

Exemplaar van een der Regenten, met vele aanteekeningen in handschrift, lijsten der Regenten en Regentessen, bijgehouden tot 1807, enz.

477 „Orders to be observed by the Orphans and alimented in the Orphan-house and Hospital of the Reformed English Church in Amsterdam." Tweede helft der vorige eeuw. Een blad plano. — *Zeldzaam.*

478 Gezicht van het Luthersche Weeshuys op de Binnen-plaats te zien." Na de verbouwing van 1763. *H. Schouten* del. (et fec.). *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

479 „Gezicht van het Luthersche Weeshuis". Na de verbouwing van 1763 (1757?). Met de Muidergracht. *P. Wagenaar* del. *C. Philips Jz.* sc. 1787. br. fol.

480 „Gezicht van het Nieuw Gebouwde Luthersche Diaconie Huys". Met de Muidergracht. *H. Schouten* del. (et fec.) *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Uitmuntende proef- en letterdruk.

481 Dezelfde gravure, latere druk met vele veranderingen, o.a. is de gracht vóór het Huis nu beplant.

482 Hetzelfde gesticht, maar van de tegenovergestelde zijde gezien. (*H. Schouten* del.) br. fol.

Uitmuntende proefdruk vóór alle letter.

483 De fraaie deur in de eetzaal van dit gesticht, ontworpen door *J. Otten Husly. Vinkeles* sc. 4o. — Met de wapens der Burgemeesters.

484 „Gezicht van 't Mennoniten-Weeshuys". Met gezicht van de Prinsengracht bij de Reguliersgracht. *H. Schouten* del. (et fec.). *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

In 1811 is het ontruimd, vertimmerd tot Stads-Armenschool, en in 1867 tot vier burgerhuizen verbouwd.

485 „Gezicht van het Jongens-Wees-huys der Roomsch-Gezinden;" op de Lauriergracht. De binnenplaats. *H. Schouten* del. *P. Fouquet* exc. (1765). br. fol.

486 „Gezicht van het Maagden-Weeshuys der Roomsch-gezinden." (Afgebroken in 1785). Met gezicht op het nu gedempte Spui. *H. Schouten* del. (et fec.) *P. Fouquet* exc. (1765). br. fol.

487 Hetzelfde gebouw, alleen de gevel waarin het jaartal 1629. *B. Mourik* exc. 4o.

Proef- en letterdruk. — Hierbij een tekst van 2 bladz.

488 Het Maagdenhuis, kort na den herbouw. Schilderij in olieverf. In zwart houten lijst.

Paneel. — Hoog 41, breed 51 centimeter.

489 Het nieuwe Maagdenhuis, gebouwd in 1785. Naar *A. van der Hart* & *P. Wagenaar*. *C. Bogaerts* sc. roy. br. fol.

Uitmuntende proefdruk.

490 R. C. Maagdenhuis. Monument voor de verbouwing waarvoor de eerste steen gelegd werd 16 Junij 1784. Afbeelding, allegoriën en calligraphie. *P. Schoenmakers* inv. *B. de Bakker* fec. 1788. gr. br. fol.

Hierbij een verklaring van een dergelijk »*Gedenkstuk*."

491 Varia over de Weeshuizen te Amsterdam. 6 stukken. 8o.

Hierbij: De Roever, De Amsterdamsche Weeskamer.

492 „Platte gronden van het Oude Zijds Huiszitten Huis en Huiszitten Weduwen Hof benevens deszelfs opstallen." Het eerste op de voormalige Leprozengracht, nu Artilleriehuis, het tweede in de Karthuizerstraat. *A. van der Laan* fec. 1735. 2 bl. fol.

Zeldzaam.

493 Het Oude-zijds-huiszitten-huis. Omstreeks 1675. Door (*Stopendaal?*) br. fol.

Drie verschillende staten, waarbij de eerste, vóór de letter.

494 „Gezicht van het Oude-Zijds-Huyszitten-Aalmoesseniershuys." Met de Leprozengracht. *H. Schouten* del. (et fec.). *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Uitmuntende proef- en letterdruk.

495 „Nieuwe-Zijds Huyszitten Huys mitsgaders het Weduwen Hoff." Het eerste op de Prinsengracht bij Leliegracht, het tweede in de Karthuizerstraat. Voorgevel en platte gronden in een rococco cartouche. Naar (*C. Pronk* door *J. Punt?*). Kapitale gravure gr. br. fol.

496 „Gezicht van het Nieuwe-Zijds-Huijszitten-Aalmoesniers-Huys". Met de Prinsengracht, ziende naar den Westertoren. *H. Schouten* del. (et fec.) *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

497 „Gezicht van het nieuwe St. Joris-Hof", Spinhuissteeg bij de Walenkerk, die op den achtergrond zichtbaar is. *H. Schouten* del. (et fec.) *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Uitmuntende proef- en letterdruk.

498 „Gezicht van het Diaconie Oude Vrouwenhuys". Met den Binnen-Amstel ziende naar de Blauwbrug. *C. Philips Jz.* del. et fec. 1768. br. fol.

Uitmuntende proef- en letterdruk.

499 „Vue de la nouvelle Maison de force... Het Grooten averk Huys." (Werkhuis). *Le Campion* sc. 4o.

Zeldzame kleurdruk.

500 „Gebeden voor het Nieuw Werkhuis". plano.

501 „Gezicht van het Nieuwe Armen-Huys der Roomsch-Gezinden"; genaamd *Het Huys van Barmhartigheid*, Keizersgracht bij de Weesperstraat. *H. Schouten* del. (et fec.). *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

502 Programma van een prijsvraag voor een gesticht v. R. Cath. oude vrouwen en mannen. Amst., 1860. 4o.

Het St. Jacobsgesticht in de Plantage. — Hierbij eenige brieven aan Outshoorn.

503 't Suyker-Hofje op de Lindengracht, in 1670 gesticht uit de nalatenschap van P. Jansz. Suijckerhoff. — *Wagenaar*, II, bladz. 358.

12 declaratiën, kwitantiën enz. van S. van Limborch te 's Hage enz. in een proces van de executeuren van genoemd hofje, J. van Wieringen, C. Meschman, enz. tegen J. Grave van Groesbeek ende Maria Eusebe de Taxis Gravinne van Rupelmonde, 1692—1710. — Vier obligatiën van ontvangen gelden van P. J. Suyckerhoff. 1663.

504 Het Corvershof, Nieuwe Heerengracht bij de Weesperstraat: „Het Diaconie Gebou gestigt uyt de Erfenisse van.... Jan Corver en Vrouwe Sara Maria Trip, 1723." Voor- en achtergevel. *J. Smit* fec. 2 Kapitale grav. ieder in 2 bladen. gr. br. fol.

505 Het Corvers-hof. Serie van acht gezichten op deze patricische woning, vóór de verandering tot een gesticht. Voor- en achtergevel, de tuin, enz. *J. Smit* del. et fec. (1723). fol.

506 „Gezicht van het Corvers-Hof." Met de Heerengracht. *H. Schouten* fec. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Uitmuntende proef- en letterdruk.

507 „Gezicht van het Brantzen-Rus-Hofje. *H. Schouten* fec. *P. Fouquet Jr.* exc. (1765). br. fol.

Uitmuntende proef- en letterdruk.

508 De Soeploots in de Houttuinen, 1800. De oven voor het koken der „Oeconomische alias Rumfort-soep." 2 Afbeeld., naar *van Gelder* door *Roosing*. Met beschrijving. 4o.

Hierbij de oorspronkelijke circulaires belangrijk als documenten voor den hoogen nood *»in eene stad, waar zelfs geen dronk waters, zonder geld, te bekomen is.*"

509 Soeplootjes gered uit den brand van de loots aan weldadigheid gewijd, 3 Juli 1835. Twee stuks.

510 „Toevlugt voor behoeftigen." Gezichten op de Palmgracht voor en na den bouw 1842—1850: de eet- en slaapzaal. Lithographie zonder naam. gr. fol.

511 Liefdadige gestichten. 7 stukken. 8o.

B. A. van Doorn, Schets der Diakonie der Nederd. Herv. Gemeente. 2e dr. 1854. — Idem, De Weeshuis-kwestie. 1869. — Weezelenburg, Eeuwfeestviering van het Corvershof. 1823. — Beschrijving van het Luthersch Diakonie-huis. *Met plaat*, enz.

512 C. J. Nieuwenhuys, Proeve eener geneeskundige plaatsbeschrijving der stad Amsterdam. Amst., 1816—20. 4 dln. h. leder. 8o.

Met platten grond der stad, platte gronden van het Spin- en Werkhuis, van het Aalmoezeniers Weeshuis, van het St. Pieters Gasthuis, van het Buiten-Gasthuis en talrijke statistische tabellen. Zeer belangrijk voor de geschiedenis van Amsterdamsche instellingen, gestichten, enz. enz.

X. Schouwburgen.

513 (J. Fokke), Historie van den Amsterdamschen Schouwburg. Amst., 1772. h. leder. 8o.

Met de afbeeldingen van den brand door *S. Fokke.*

In denzelfden band: Ontzaglijke doch nuttige beschouwing van het akelig treur-tooneel. — Zeedig doch noodzakelijk antwoord aan den schrijver van het zotte en verwaande geschrift. — Brief van een Amsteldamsch heer. — Verzaameling van een zes-en-tnegentig-tal differente gedichten.

514 C. N. Wijbrands, Het Amsterdamsche tooneel van 1617—1772. Utrecht, 1873. *Met portret en platen.* 8o.

515 „De Arke Noachs". Een weekblad gedeeltelijk aan de letteren, maar voornamelijk aan den Nation. Schouwburg gewijd. Amst., 1799. No. 1—23. 8o.

Geestig tijdschrift onder redactie van A. R. Falck, D. J. van Lennep, Jer. de Vries, e. a. — Zeldzaam.

516 „De Ster", Amsterdam, 11 Maart—10 Juny 1806. (No. 1—40). *Met plaat.* — Amsterdamsch avond-journaal. 19 Juny—2 Aug. 1806. (No. 1—20). h. linnen. folio.

Weekblad onder redactie van Jac. Scheltema, J. F. Helmers, Jo. Melchior Kemper e. a., waarin veel over het Hollandsch en Fransch tooneel, het optreden van Snoek, Wattier-Ziesenis, enz.

517 A. L. Barbaz, Amstels Schouwtooneel. Eerste deel. — Van No. 1 tot No. 43. Amsteldam, 1808. h. leder. 8o.

Vrij zeldzaam werk over het tooneel dier dagen.

518 Coster's Nederduitsche Academie. De eerste schouwburg; omstreeks 1617. *C. Philips Jz.* sc. br. 4o.

519 Schouwburg (Keizersgracht). Gezicht op het tooneel met de daaraan onmiddelijk grenzende loges. Aldus ingericht in 1637. Met de wapens der Regenten in 1658: Wittenoom, van der Kruyssen, Jan Vos, van Domselaar, Serwouters en Vennekool. Met gedicht van Jan Vos. Kapitale gravure door (*Sal. Savry*). groot br. fol.

Zeer zeldzaam en zeer belangrijk voor de kennis van het toen overal gebruikelijk tooneel met onbewegelijke dus steeds dezelfde blijvende decoratie.

520 Gezicht in de Schouwburgzaal, met bezette loges en gaanderijen. Met vers van Jan Vos. Pendant van de vorige plaat. Kapitale gravure door (*Sal. Savry*). groot br. fol.

Zeer zeldzaam.

521 Het Tooneel. Verkleinde herhaling van No. 519. Met dezelfde wapens. br. fol.

522 Tooneel en zaal. „*Vertimmert in 1665.*" Verkleinde herhalingen van de voorgaande platen. Met verzen van Vondel. 2 bl. br. 4o.

Op het tooneel ziet men hier niet meer de beelden van Heraclitus en Democritus, noch de bustes op den achtergrond.

523 De goden van den Olympus en de Muzen. Groote vertooning in Coster's Akademie, bij het eerste jaarfeest; 1 Aug. 1618. Naar *D. Vinckeboons*, door *Claes Jz. Visscher*. br. fol.

Fraai en zeldzaam.

524 „Jubelfeest des Amsterdamschen Schouburgs 1738". Zinne- en spotprent, waarop Luther, Calvijn en Menno Simonsz hun oordeel uitspreken. Door (*A. Allard?*) gr. br. fol.

Zie over dit feest: Historie v. d. Amst. Schouwburg. 1772. bl. 17, en Wijbrands bl. 178—185.

525 De Amsterdamsche Schouwburg heropend 28 Julij 1749 met „*Leeuwendaal hersteld door de vrede*". Ets door *S. Fokke* br. fol. — M. 3971.

De Schouwburg was sinds 1 Mei 1747 gesloten.

526 De decoratiën van den in 1772 verbranden schouwburg. Naar (*Vinkeles*) door *J. Punt*. Serie van 12 gravuren. br. fol. — M. 4264.

Berg van Parnas.	Italiaansche Straat.
Het Bosch.	Behangen Kamer.
Gemeene Buurt.	Gestoffeerde Kamer.
De Hel.	Kloosterkerk.
Aloude Hofgalerij.	Nieuwe Tuin.
Nieuwe Hofportaal.	Zonnehof.

Hierbij de gewoonlijk bij deze serie gevoegde *Nieuwe Hofzaal*, naar *P. Barbiers* 1766, door *C. Philips*. — Fraai egaal exemplaar.

527 Dezelfde platen. 9 stuks.

Fraaie drukken vóór het aanbrengen der passépartouts, die het orkest, parterre en zijloges voorstellen.

528 Decoratiën van den afgebranden Schouwburg. Naar *W. Writs* 1760—71, door *S. Fokke* en *N. van Frankendaal*. 6 stuks. br. 4o. — M. 4265.

Fraaie drukken, onafgesneden. Hierbij zijn gevoegd 2 proefdrukken.

529 Een groote verzameling tooneelen van stukken te Amsterdam opgevoerd, zooals die als frontispice voor de uitgaven gediend hebben. Meerendeels 18e eeuw. 100 stuks. kl. 8o.

530 De Nieuwe Hofzaal. Naar *P. Barbiers* 1766. door *C. Philips Jz*. br. fol.

Merkwaardige en zeldzame proefdruk, niet alleen vóór de letter, maar ook vóór den groep der acteurs. — Hierbij een letterdruk.

531 „Generaal gezigt van de geweezene Schouburg." Van en naar het tooneel, tijdens een uitvoering. *W. Writs* del. 1772. *N. van Frankendaal* sc. 2 st. br. fol.

532 De Schouwburg tijdens het bezoek van Willem V en gemalin, 1 Juni 1768. Het tooneel met een scene uit Demophontes, en de zaal met de „Vorstelijke loge." *S. Fokke* fec. 2 platen. br. fol.

533 „Vier schetsen der Vorstelijke Loge door A. van der Groen, ongevraagd op de Amsteldamsche Schouwburg gebragt en daarover de gedachten van Jan Smit. Mr. Timmerman." Geëtst door *A. Smit*. (1768). br. fol. — M. 4219.

Over deze loge-ontwerpen ontstond een kibbelarij, waarin Jan Wagenaar als schrijver van »*Het verheugd Amsterdam*", ook gemengd werd.

534 Tooneel (9e) uit de opera *De Deserteur*. Naar *Rijsschoot* door *C. Bogerts*. br. fol. — M. 4251.

Proef- en letterdruk. — Bij de opvoering van dit stuk brak de brand van den Schouwburg uit, 11 Mei 1772.

535 De voorpoort aan de Keizersgracht. Het voorplein met de binnenpoort. Door *Writs*. — De veranderde ingang (na den brand), d. *B. de Bakker*, 1773.

536 Brand van den Schouburg op de Keizersgracht, 11 Mei 1772: gezichten in den schouwburg tijdens den ramp, de brand van buiten gezien, de puinhopen en verdere varia. 23 stuks. fol. en 4o.

Fraaie verzameling.

537 Zinneprenten op den brand van den ouden- en op de inwijding van den nieuwen Schouwburg. Door *N. van der Meer* en *S. Fokke*. 3 stuks.

538 „Afbeelding van den Brand der ouden Schouwburg." Grove houtsnede. *J. van Egmont* exc. fol.

539 „Gezicht van het aangaan des Schouwburgs." *J. de Beijer* ad viv. del. *S. Fokke* fec. omstreeks 1765. br. fol.

540 Twee „dank-erkentenissen aan Regenten van het Weez- en Oude Mannenhuis", voor het toestaan van twee spelen, enz. 1755 en 1759. Met adres van *J. Duim*. plano.

541 „Pygmalion of het Beeld bezield door de Liefde; zo als hetzelve door Carolina en Charlotta Frederic, oud 9 en 7 Jaaren, op den Amsteld.

Schouwburg.... 1758 gedanst is." *G. van der Mijn* ad viv. del. *J. Punt* sc. fol.

Zeldzaam.

542 Schouwburg Leidsche Plein. — „Gezicht van den nieuwen Schouwburg. Met Leidsche Poort, gezien van de Lijnbaangracht. *H. Schouten* del. ad viv. *Fouquet* exc. br. fol.

Hierbij: Opvoering van Vondel's Gijsbrecht. Door *Fokke*, — Zinneprent op de inwijding. Door *v. d. Meer*, — en het affiche voor het inwijdingsstuk.

543 De nieuwe Schouwburg van voren, van ter zijde, met het plein, van binnen, van- en naar het tooneel te zien. Door *N. van der Meer Jr.* 5 stuks. br. 4o.

Hierbij de prospectus van de uitgevers *G. Warnars* en *P. den Hengst*.

544 „Afbeeldingen van den Schouwburg te Amsterdam, geïnventeerd door *J. E. de Witte*, gegraveerd door *R.* en *H. Vinkeles*". 14 platen. br. fol. — M. 4287.

Détails van het gebouw, gevel, beeldwerk, plafond, deuren, betimmering, tooneelgordijn, enz., alles in Louis XVI stijl.

545 Dezelfde serie.

Proefdrukken vóór de letter.

546 De decoratiën van den nieuwen Schouwburg. Met het orkest, gedeelte van het parterre en eenige loges. Naar *J. Bulthuis*, door *C. Brouwer*, *Jonxis*, enz. 14 platen. br. fol. — M. 4288.

Abdijkerk.	Moderne Zaal.
Bosch.	Romeinsche Hofgalerij.
Boerenwoning.	Kerker.
Ouderwetsche Burgerkamer.	Straat van Londen.
Legertenten.	Tuin.
Gothisch Paleis.	Winterbosch.
Hollandsche Straat.	

547 Tooneelen in den nieuwen Schouwburg opgevoerd. Naar *Barbiers*, *v. d. Groen* en *Numan*. Door *R.* en *H. Vinkeles*, 1775—77. *J. Smit & Zoon* exc. 6 gravuren. br. fol. — M. 4289.

Zeer fraai, egaal exemplaar. Met rand.

Armoedige Woning.	Hedendaagsche Kamer.
Bosch.	Kloosterkapel.
Burgerbuurt.	Italiaansche Straat.

548 Dezelfde gravures.

Uitmuntende proefdrukken, vóór de letter en met egale randen.

549 „Gezicht van de nieuwe Schouwburg". Bij avond, tijdens het uitgaan. *H. Schouten* del. ad viv. *Fouquet* exc. br. fol.

550 Platte grond van het Tooneel, sedert 1836. Met schaal. Litho. fol. — *Zeldzaam.*

551 Twee tooneel-gordijnen van den Schouwburg. *J. C. Schultsz* en *D. Veelwaard* sc. 1800. 2 st. 4o.

552 „Inwijding van den Amsteldamschen Schouwburg met zang en dans. Door Barth. Luloffs. Amst. 1774" 12o. — *Met vignet.*

553 Ernst en Eduard Eichhorn, viool-virtuoozen in het Théâtre Français te Amsterdam, Febr. 1836. — Hunne portretten (tweemaal), affiche en levensbeschrijving.

554 Geïllustreerde aanplakbiljetten voor „*De Flesch*", met typen naar Cruickshank, 1848 — en van „*De Schipbreuk van de Medusa*", 1850. plano.

555 De Fransche Schouwburg op den Binnen-Amstel (Erwtenmarkt). Nu Schotsche Zendingskerk. (*C. Bogerts*) sc. 12o.

Fransche voorstellingen werden van 1752—54 op den Overtoom gegeven, waar nu het Gesticht »*De Eendracht*" is. In 1782 richten eenige liefhebbers een »*besloten*" franschen schouwburg op in »*De Gouden Bal*", een herberg op den Kadijk, later, na onderhandeling met de Regenten van den Nederd. Schouwb., in een *openbaar* tooneel veranderd, waartoe een houten tent op het Leidsche Plein, Z.O.lijk, van den grooten Schouwburg gebouwd werd. Vandaar verhuisden de fransche voorstellingen naar de Erwtenmarkt. Duport's Fransche Schouwburg was op 't Singel tegenover het Gymnasium.

556 „Monsieur Vautrin sur le cheval de bronze". Spotprent op de vlucht v. d. direkteur der Fransche Comedie, in 1837. Litho. br. fol. — *Zeldzaam.*

557 De Hoogduitsche Schouwburg, Amstelstraat. *A. van der Hart* inv. *J. C. Schultsz* sc. (1790). 4o.

558 **Doolhof.** — Een bandje met hoogst zeldzame uitgaven der „*Verklaringe*" van het *Oude Doolhof*, op de hoek van de Looiersgracht, en van het *nieuwe* op de Rozengracht. 4 Stukken, 1 led. band. 4o.

Zie over de Doolhoven en over dezen merkwaardigen band, uit de verzameling van Jac. Koning afkomstig, D. C. Meijer Jr., in Oud-Holland (1e Jaargang) en Mr. de Roever's vervolg, Jaarg. VI, bl. 103. Het bevat:

I. Verklaringe van treffelijcke Konstighe Wercken, en haer beweginge, door oorlogie werck gedreven . . . . . . Alles in den Ouden Dool-Hof, tot Amsterdam op de hoeck van de Loyers-Gracht. t' Amsterdam voor *Cryspyn van der Pas.* — Met platen door *de Pas* gesneden.

Dit Doolhof was oorspronkelijk een buiten-tuin van Vincent Jacobs Coster, wijnroeier of peiler, vandaar »*Sente peylder's tuin*" genaamd. Zijn portret volgt. (No. 558*).

II. Verklaringe van verscheyden Kunstrijcke Wercken en hare Beweginghe, ... t' Amsterdam, *W. Gort, in de Prince-Straet.* 1668. Met gedeeltelijk andere platen, o. a. een uitslaande, David en Goliath voorstellende. Deze, aan Vinckebrinck toegeschreven beelden, bevinden zich nu in het Rijks Museum.

III. d'Oprechte Aanwijser tot verscheyde Kunst-rijcke Wercken, en haer wonderlijke bewegingen . . . . t' Amsterdam, by *Alex. Jz. Lintman, in de Beuling-straet.* 1674. Met de afdrukken van de nu zeer versleten platen.

IV. Den nieuwen en vermaeckelycken Dool-Hof, staende op de Roose-Gracht, bij de derde Brugh; Alwaer vertoont worden verscheyden seer konstighe wercken, soo van Fonteynen als Astronomische Uurwercken, ... gepractiseert door Meester David Lingelbach van Franckfort. (Amsterdam circa 1648). *Met portret van Lingelbach en afbeeldingen door Crispijn de Pas.*

David Lingelbach, de vader van den schilder Joh. L., was eerst pachter van het oude Doolhof (Looiersgracht) geweest, en stichtte omstreeks 1648 het nieuwe (nu, sinds 1741, Rozenhofje).

558* Portret van Vincent Jacobs Coster, wijnroeier; eigenaar en eerste aanlegger van den buiten-tuin, die later het oudste doolhof werd. (Zie boven). Borstbeeld, met den wijnroeiersstok in de hand, Aet. 38, Ao. 1591. Door *J. de Geijn.* 12o.

Zeer zeldzaam. — Passavant beschrijft dit fraai portretje ten onrechte als dat van Ludolf van Ceulen. De kalkoen in zijn wapen, ontleende Vincent Jacobs aan het uithangteeken van zijn huis in de Niezel: *De Witte Calkoen.*

559 David Lingelbach's Nieuwe Doolhof op de Rozengracht, (nu Rozenhofje). „*De Nieuwe Italiaensche Fonteyn*", goed geëtste afbeelding op een bekendmaking (in boekdruk) dat deze fonteyn, „*'t Spel de Straetsburger Tooren,* en *veel andere rare Wercken.... alle daghen speelen ten drien, ten vijven en ten sessen uuren preciis.*" fol.

Uiterst zeldzaam.

560 Volksprent met 24 afbeeldingen der merkwaardigheden van het Oude Doolhof. Houtsnede. *van Staden* exc. fol.

561 Het Doolhof. (Omzwervingen door Neërlands hoofdstad). Door Jan Kijk in de Wereld. [Leeskabinet. 1845]. 8o.

Aardige beschrijving der Doolhoven, voornamelijk van de oudste. 42 Bladz. met 4 afbeeldingen en 2 vignetten.

562 Verschillende souvenirs aan het Ouden Doolhof, waarbij het origineele aanplakbillet van den verkoop in 1852, Bericht van den verkoop in 1862, beschrijvingen, quitantie voor het afhuren voor een geheel gezelschap, advertentie, enz.

563 „Waerachtighe Historie van Catharintje Herprin en Christoffel Theun haren man, dewelcke sy op den rugghe gedragen heeft over berghen, deur bosschen... 430 Mijlen. Beschreven door Nicolaes à Wassenaer Doctor in Medecyne tot Amsterdam. De voorschreven vrouwe met haren Man zijn tegenwoordich tot Amsterdam, tusschen beyde de Reguliers Poorten int Wapen van Dietmarsen. Amsterdam, *bij Jac. Montanus,* 1623. 4o. — Met vignet.

Hoogst zeldzaam. — Theun, rentmeester van Pfaltsgraaf Frederik V, was bij het verdedigen der bezittingen van zijn meester door den vijand vergiftigd en daardoor geheel verlamd.

564 Drommedarissen te Amsterdam vertoond, in 1633. Naar een teekening van *Rembrandt* geëtst door Kapitein *Bailly.* br. 4o.

565 „Afbeelding der Binnenplaats van de Herberg van ouds genaamt Blaauw Jan." Een voorlooper van onzen Zoologischen tuin, op de Kloveniersburgwal (nu gebouw Werkenden Stand). Kapitale gravure (door *Fritzsch?*) Met uitlegging in boekdruk. *T. Crajenschot* exc. 1751. gr. fol.

Uitmuntend exemplaar. Behalve vele dieren ziet men hier ook den reus Cajanus, en den dwerg Wijbrand Lolkes.

566 Blaauw Jan: „Een wilde, Sycknecta genaamt, van de Mohawk uyt Noord-

Amerika, te zien geweest in Blaauw Jan 1764". *P. Barbiers* ad viv. del. Ets d. *A. Smit.* kl. fol.

Zeer zeldzaam.

567 Klaas Verlaan, gedurende 25 jaren *„de eer der Amstelhaven knechten"*. Op den achtergrond de jachthaven met uitvarenden boeier. Zwarte kunst door *J. Greenwood.* fol.

Zeldzaam. — Deze afbeelding vindt men geschilderd op een der merkwaardige oude flesschen bij Wijnand Fockink.

568 Het eerste Panorama te Amsterdam; op de Houtmarkt 1803. Afbeelding van binnen en van buiten. Met 7 bladz. beschrijving, ook over de uitvinding der panorama's door R. Barker. 4o.

569 E. Maaskamp, Beschrijving der stad Amst. in het panorama op het Leidsche Plein. Amst., (1816?) *Met plaat.* — (B. S. Nayler), An address to the respectable inhabitants of Amsterdam: relative to a picture of this Metropolis. Amst., 1824. — 2 stukken. 8o.

Deze stukken zijn zeer zeldzaam. Over de merkwaardige persoon van Nayler geeft A. C. Kruseman in zijn Geschied. v. d. Nederl. Boekhandel een aardig overzicht.

570 „Het vermaarde Nachthuis van Toontje". Nes, hoek Hermietensteeg. Gekleurde gravure, omstreeks 1800. br. 4o.

Zeldzaam. In 't begin dezer eeuw ook door fatsoendelijke lieden bezocht om ververschingen te gebruiken na afloop van de Schouwburgen. Toen Spekman's inrichting in de Kalverstraat in trek kwam (nu weêr vergeten, ofschoon men nog wel eens hoort aanhalen »*half zacht Spekman!*") werd Toontje's publiek van minder gehalte, totdat het voor eenige jaren verdween.

571 „Vue de l'intérieur du Musico nommé Pyl dans le Pylsteeg à Amsterdam". *Maaskamp* exc. (omstreeks 1800). br. 4o.

Dit vermaarde danshuis werd voor circa 25 jaren getrokken bij de gebouwen der Likeurstokerij van Wijnand Fockink.

572 Het Vauxhall, ontworpen door P. J. Annokké, in navolging van het beroemde gelijknamige uitspanningslokaal te Londen, te verrijzen buiten de Muiderpoort. Afbeelding van den gevel, geteek. d. *B. W. H. Ziesenis.* Met gedrukten tekst: ontwikkeling van het plan en voorwaarden van lidmaatschap. Amsterdam, 13 Febr. 1802. gr. fol.

Zeldzaam. — Een voorlooper van de latere Parkonderneming.

573 „Groot Frascati". Zeer curieuse voorstelling van een der avondvermaken onzer grootouders, ook belangrijk voor het kostuum. *J. Steyn* del. *C. C. Fuchs* sc. à l'aqua-tinta, omstr. 1820. *Moolenijzer* exc. br. fol.

Zeer zeldzaam.

574 „Souvenir aux soirées musicales champêtres pendant la foire de 1841, au salon Frascati". Lith. door *Eilbracht.* br. fol.

575 „Fête du Carnaval. Salon Grand Frascati. Samedi 12 Févr. 1842. Bal masqué et paré". Aanplakbiljet, geïllustreerd door *J. Hilverdink.* Lith. gr. br. fol.

Uiterst zeldzaam, zoo niet uniek.

576 „Salle Frascati. Souvenir des Soirées Champêtres pendant la foire 1844.” Lith. d. J. W. A. H. Adres v. *J. H. Schuhkrafft.* br. fol.

Zeldzaam.

577 „La Salle Frascati à Amsterdam décorée pendant la foire de 1845 par le propriétaire Mr. Ed. Stumpff”. Lith. door *J. Hilverdink. Desguerrois* exc. gr. br. fol.

Zeldzaam.

578 Paleis voor Volksvlijt. — Afbeeldingen door W. Hekking. — Witkamp, Histor. beschouwing, met afbeeld. der Utrechtsche poort. — Bestekken en voorwaarden, enz. 9 stuks.

XI. Omstreken.

579 De omstreken van Amsterdam. Verschillende gezichten gegraveerd door *S. Frisius, Geertruida Roghman, Esaïas van de Velde, van Liender, Schwegman,* enz. 60 stuks. kl. fol. en 4o.

580 Gezichten in en om Amsterdam. Vijf oude plaatjes door *Claas Jzn. Visscher,* enz.

»Chartuijsers zuytzijde”. — »Oud-Diemens-buert.” — »D’Oude lijnbaen”, enz. — Zeldzaam.

581 D. Willink, Amsterdamsche Buitensingel nevens de omliggende dorpen, opgeheldert door aanteekeningen over veele voorname geschiedeniszen. Amst., 1723. perk. 8o.

De aardige plaatjes zijn door *A. Stork* geteekend.

582 —— Hetzelfde werk. 2e druk. Amst., *A. van Huyssteen,* 1738. *Met platen.* 8o.

583 D. Willink, Amsterdamsche Tempe of de Nieuwe Plantagie, nevens den Amstelstroom. 2e druk. Amst., 1721. *Met platen.* perk. 8o.

584 D. Willink, Amstellandsche Arkadia, of beschrijving van de gelegenheit, toestant, en gebeurtenissen van Amstellandt, met deszelfs... ambachten, lusthoven, wateren. enz.... nader overzien door G. Schoemaker. Amst., 1737. 2 dln. perk. 8o.

De fraaie prentjes, gezichten langs den Amstel, enz., zijn geteekend door *Corn. Pronk.*

585 —— Hetzelfde werk. Tweede druk. 1773. 2 dln. *Met platen.* h. leder. 8o.

586 „Den Omval”, Gezicht aan den Amstel. Fraai geëtst door *(J. Leupenius). C. Allard* exc. omstreeks 1675. br. 4o.

Zeldzaam.

587 „'t Molentje". Gezicht aan den Amstel. Fraai geëtst door (*J. Leupenius*), omstreeks 1675. br. 4o.

Zeldzaam.

588 „Het fontijnwerk op de Hofstede Tulpenburg aan den Amstel. Na de natuur getekend 1785, dog zedert gesloopt". Teekening met O. I. inkt en met wit gehoogd, op blauw papier. Door *J. Andriessen* ad viv. — H. 23, br. 32 cent.

Merkwaardige tuinversiering.

589 „Gesigt van de Herberg genaamt de Steene Brug op den Amstel". *L. F. van Nieuwland* ad vivum del. et sc. 1761. *F. W. Greebe* exc. br. fol.

Zeldzaam.

590 Ouderkerk aan den Amstel. Naar *J. de Beijer*, door *Writs*. br. 4o. — *Proef- en letterdruk.*

591 'T Huys te Kostverloren bij Amsterdam. Door *S. Frisius*, omstreeks 1600. br. 4o.

592 „Houtewael by Amsterdam". Fraaie gravure door *S. Frisius*, omstreeks 1600. br. 4o.

593 „Den Overtoom bij Amsterdam". Fraaie gravure door *S. Frisius*, omstreeks 1600. 4o.

Fraaie druk, voor het nummer.

594 „De Diemer- of Zeedijk". Het gemeentelandshuis, met gezicht op de stad. Ets door (*Writs?*), omstreeks 1780. br. fol.

595 Diemermeer. — Keuren van de Watergraaffs- of Diemer-meer. Amsterdam, *Is. Duim*, (1755). 8o.

Hierbij: Naamen der Heeren Hooft-ingelanden, Dijkgraven, Bailliuwen, Heemraeden, enz. — Zeldzaam.

596 Het Slot te Abcoude. Belangrijk gezicht der ruïnen. Teekening met O. I. inkt door (*J. Stellingwerf*) 1723. — H. 12. br. 19 cent.

597 Het Slot te Abcoude, van binnen. Aquarel door *D. Kerkhoff*, 1811. — H. 32, br. 46 cent.

598 Gezicht op het Slot te Muiden, met den mond van den Vecht. Fraai in kleuren geteekend door *G. Lamberts*, omstreeks 1825. — H. 29, br. 43 cent.

599 Gezicht op de stad, met den Haringpakkerstoren, bij winter. Fraai met spijkerinkt en O. I. inkt geteekend door *G. L(amberts)*, omstreeks 1815. — H. 14, br. 22 cent.

---

600 **Topographische atlas van Amsterdam,** bevattende een menigte plattegronden, een duidelijk overzicht gevende van de vergrootingen en veranderingen der stad, voorts gezichten op- en in de stad, afbeeldingen

der poorten, kerken, openbare en bijzondere gebouwen, enz., enz. — 450 platen. folio, 4o, en 8o.

Belangrijke verzameling, waarbij vele weinig voorkomende platen.

In een nette portefeuille.

XII. Amsterdamsche gebeurtenissen afgebeeld en beschreven.

601 **Geschiedkundige atlas van Amsterdam**, zijnde eene verzameling van gegraveerde afbeeldingen der voornaamste gebeurtenissen, van den grafelijken tijd tot het begin der XIXde eeuw. 340 platen. fol., 4o. en 8o.

Opmerkelijke verzameling, waarbij meerdere curiosa. In een nette portefeuille.

602 Geschiedkundige monographiën betreffende Amsterdamsche gebeurtenissen en toestanden. 9 Stukken. 8o.

P. Scheltema, Leicester te Amsterdam 1586—87. — Dez., De IJzeren Kapel. — Dez., De oudste regten. — Ter Gouw, Oorsprong en afleiding van de namen. — Hofdijk, Amsterdams opstanding, 1578, enz. — Engelbrecht, Mirabeau te Amsterdam, enz.

603 Oproeren te Amsterdam. 8 Stukken. *Met platen*. 8o.

Oproeren der Wederdoperen. (1552). Door L. Hortensius. — Aansprekers-oproer. 1696. — Historie van het trumult (sic). 1748. — Het voorgevallene in 1848, enz.

604 Historie der Heeren van Amstel, van Ysselstein en van Mijnden, tot opheldering van Wagenaar. In den Haag, 1807. 8o.

605 De intocht van Philips den Schoone binnen Amsterdam, 27 Juni, 1497. Geschiedkundige aanteekeningen. Leiden. 1880. *Met portret*. linnen bd. 8o.

606 (L. Marius), Amstelredam's eer ende opcomen, door de denckwaerdighe miraklen aldaer geschied, aen ende door het H. Sacrament des Altaers. Ao. 1345. Antwerpen, *H. Aertssens*, 1639. kl. 8o.

Met 16 fraaie prentjes door *Boëtius à Bolswert*. — Fraai exemplaar van dit werkje dat veelal in sterk gebruikten staat voorkomt.

607 —— Hetzelfde werk. — Groot papier, gebonden in perkament.

608 Is. le Long, Beschrijving van de reformatie van Amsterdam... Met vele ...oudheden van dese landen... kerken, kapellen, kloosters, gasthuyzen, enz. Amst., 1729. *Met platen*. ribben bd. folio.

Met de groote plaat voorstellende de door N. Listing ontworpen kerk op de Botermarkt.

609 J. Kok, Amsterdams eer en opkomst door middel der gezegende Hervorming in 1578 Amst., 1778. perk. 8o.

610 B. Ruloffs, Amsterdam hervormd. In drie zangen. Amst., 1778. *Met platen en portretten*. hf. led. band. 8o.

611 „Twee nette Afteeckeningen, of platte gronden", enz. van 't Kasteel dat Alva in 1570 op de Lastaadje wilde oprichten. Afgekocht voor 200.000.— guldens. Zonder naam van graveur. br. fol.

Zeldzaam.

612 Vergeefsche aanval der Amsterdamsche bezetting op de schans door Sonoy op den Diemerdijk opgeworpen. Juni 1573. Door *Hogenberg.* — Hetzelfde, verkleind.

613 Mislukte aanslag van Helling en Ruyckhaver op Amsterdam, 23 Nov. 1577. Het verrassen van de Haarlemmer Poort. *Hogenberg* fec. br. fol.

614 Satisfactie voor die van Amsterdam, ghemaeckt ende besloten tusschen... den Prince va(n) Orangien... en(de) den... Inwoonderen der voorsz. stede... 8 Februarii 1578. Ghedruct tot Delft, bij *Aelbert Hendricxsz.* 4o.

615 Pointen ende articulen van een Satisfactie die van Amstelredamme ghegheven, ende gheaccordeert, etc. Gheprint tot Amstelredam, *by Harman Jansz. Muller figuersnyder, woonende in die Warmoestraet in de vergulden passer.* (1578). perk. 4o.

In denzelfden band: Extract wttet register vande Willekeuren... nopende het maecken, meten, ende vercoopen vande catoene, bombazijnen ende trijpen, etc. Ghedruckt t'Amstelredam, by *Barent Adriaansz.* 1600. — Extract... nopende de veerschuijt-voerders... tusschen Amsterdam ende Leijden 1600. — Hand-vesten ende privilegie(n) van Amstelredam... Placcaten... vanden banqueroeten, douarien, ...asseurantien, enz. 1597.

Op het schutblad, de autograaf van »*Simon van Beaumont 3/15 1661.*"

616 P. Scheltema, Hendrik van Brederode te Amsterdam in 1567. Amst., 1846. *Met portret.* 8o.

617 „Over de wateringen van de stad en de grenspilairnen." — „Over het doorsteken van den Dam in den Amstel door de Stichtschen ter innundatie van Amstellant." — Twee stukken in handschrift. folio.

618 Jan van Wely, Amsterdamsch Juwelier, door Prins Maurits naar 's Hage ontboden, wordt in diens paleis door twee dienaren vermoord, 1 Mei 1616. Afbeelding van de moord, portretten der schuldigen, het vinden van het lijk, en de executie der moordenaars. Naar *W. Buytenwech* geëtst door *Esaias van de Velde.* br. fol. — M. 1310.

Zeer zeldzaam. In veiling van der Kellen met *f* 80.— betaald.

Het geval baarde veel opzien, daar bij het onderzoek bleek dat de paleiswacht vaak vroeg inrukte opdat de nachtelijke uitgangen van den Prins minder ter sprake zouden komen. Daardoor hadden de moordenaars het lijk ongezien buiten het Paleis kunnen brengen. Uytenbogaert meende als hofprediker Maurits hierover te moeten onderhouden, waardoor hij de gunst van den Prins verloor, hetgeen zeker van invloed is geweest op den gang der remonstrantsche beroeringen.

In H. de Keyzer's Architectura Moderna komt het huis van van Wely voor. Zie No. 95.

619 Jan van Wely (Vervolg). — Warachtich verhael vande confessie van de twee moorders Jan de Paris en Jan de la Vigne. 1616. — Sententie over de grouwelycke moordt. 1616. — 2 Stukken. 4o.

620 The confession, together with the sentence of John de Paris: touching the horrible murder commited upon the person of Mr. John de Wely, merchant jeweller of Amsterdam. (1616). 4o.

Hoogst zeldzaam verhaal van dezen moord. De titel ontbreekt.

621 Portret van den moordenaar, Jan van Parys, geboren te Versigny. „Camerlingk" van Prins Maurits. (Atelier van de Pas). 4o.

Zeer zeldzaam.

622 Publicatie ghedaan binnen Amsterdam den 21 en 23 Februarii 1617, tegen insolentiën ende moedtwille aldaer ghepleecht, etc. Amst., *Broer Jansz.* 1617. 4o.

623 „Haec libertatis ergo, Papieren geld geoffert op het autaer van de Hollandsche Vrijheid". Scherp gedicht op het drijven der contra-remonstranten, voornamelijk tegen Schout Bont (Leiden) en de Predikanten Kloppenburg en Smout. plano.

624 „Triumphe tot Amsterdam over het Incomen van... Mauritius Prince van Orangien. Met... uytlegginghe op de verthooninghe van alle de Camers... 23—25 May, 1618." Tot Leyden, *Bij Uldrick Cz. Honthorst.* 4o. — Met titelvignet.

625 „Eendracht maeckt macht". Tocht van 230 Amsterdamsche schutters naar Zwol, bij den inval der Spaansche bezetting van Lingen in de Zevenwolde. 26 Sept. 1622. Afbeelding van het drillen der schutters, links Zwol, op den achtergrond, de schansen. Ets door (*G. van Scheyndel*). br. fol. — M. 1473.

Zeldzaam.

626 Diego de Mendosa Furtado Goeverneur-Generaal van Brazilie en Domingo Coïnia „Jesuyt Provinciael" met meerdere Portugeezen, door Admiraal Jac. Willekes gevangen genomen, worden in het schip van J. Kz. Speelman naar Amsterdam gebracht, 17 Oct. 1624, en in het W. I. Huis en in 't Clarisse Klooster gevangen gezet. Afbeelding van het gezelschap; S. Salvador in 't verschiet. Door *Claes Jz. Visscher.* Met „Steyger Praetjen", in boekdruk. fol. — M. 1509.

Zeer zeldzaam.

627 „Amsterdamsche Beroerte, dat is Waarachtigh Verhael van den Oproer die Paesch-maendagh lest-leden binnen Amsterdam is voor-ghevallen. Ghedruckt Anno 1626." 4o.

Belangrijk pamflet over het oproer van het anti-remonstrantsch grauw, waarbij een huis op de Oude Schans geplunderd werd.

628 Copie van de requesten van de goede gehoorsame Burgeren en de

gemeente deser stede.... Placcaet... 1 April 1628... Requeste van de dolerende Burgeren... over het ...placcaet, enz... Anno 1628. 4o.

Verzameling van verzoekschriften aan Frederik Hendrik tegen de Remonstranten.

629 **Intocht van Maria de Medicis**, 31 Aug. 1638. — C. Barlaeus, Medicea Hospes, sive descriptio publicae gratulationis, qua... Mariam de Medicis, excepit Senatus Populusque Amstelodamensis. Amstelodami, *J. et C. Blaeu*, 1638. karton. folio.

Met portret van Maria de Medicis ten voeten uit, afbeeldingen van de cavalcade, van de eerepoorten, zinnebeelden, enz.

Deze prenten geteekend door J. Martsen de Jonge, S. de Vlieger en Claes Moyaert, gegraveerd door S. Savry en P. Nolpe, zijn belangrijk voor de Amsterdamsche topografie.

630 Hetzelfde werk, maar met Hollandschen tekst. lederen band. fol.

631 Afbeeldingen der feestelijkheden en vertooningen bij gelegenheid van dit bezoek. Complete serie dezer fraai geëtste platen door *S. Savry*, naar de teekeningen van *Martsen de Jonge, Claes Moeyaert*, en *S. de Vlieger*. 16 bl. fol. — M. 1793.

Hoogst belangrijk monument van Amsterdam's grootheid in de XVIIe eeuw. De ontvangst der Koningin, ofschoon door Richelieu verbannen en zonder politieken invloed, was vorstelijk. Merkwaardig en origineel zijn ook de feestelijkheden en versieringen, oneindig artistieker dan wat nu gewoonlijk opgedischt wordt.

Men vindt hierbij onder anderen:

De optocht met eerewacht van Amsterdamsche Patriciers, langs de juist voltooide Haarlemmer trekvaart.

De triomfboog op den Vijgendam.
» » aan de Oude Doelenstraat.
» » » » Doelensluis.
» » in het Rokin; de beide laatste met waterfeesten.
Waterfeest op het IJ.
Vertrek en afscheid der vorstin van het Oude Stadhuis.

632 Het afscheid van Maria de Medicis van de Burgemeesters, vóór het Stadhuis. (Uit de vorige serie). — M 1793: 16*b*.

Fraaie onafgewerkte proefdruk, met den hond zonder kop, enz. Zeldzaam.

633 Den vier Burgemeesters van Amsterdam: A. Oetgens van Waveren, A. C. Burgh, P. Hasselaer, en A. Boom, wordt op het Raadhuis door C. van Davelaer de aankomst van Maria de Medicis aangekondigd. *Th. de Keyzer* pinx. *Jonas Suyderhoef* sc. br. fol. — M. 1793 B.

Goede druk van deze merkwaardige plaat: een monument van de hoogheid der Amsterdamsche burgemeesters.

634 Maria de Medicis, vergezeld door Amalia van Solms, op prachtige wijze te Amsterdam ingehaald door een eerewacht te paard onder aanvoering van den Advocaat C. van Davelaar, Heer van Petten, 31 Aug. 1638.

Uitvoerige afbeelding van den stoet den Haarlemmer poort intrekkende. Naar *Martsen de Jonge* door *Pieter Nolpe*. 6 bladen. br. fol. — M. 1790.

Fraai exemplaar.

Hierbij twee zeldzame bladen, namelijk:

1°. Een blad met een titel in capitale letters, bestemd om boven de plaat van den intocht geplakt te worden: **Iconismvs tvrmae . . . . . Petro ab Hoorn**, (een *ander* blad als Muller 1791, 1°).

2°. Het portret van Maria de Medicis in cartouche door engelen gesteund. *G. Hondthorst* pinx. *(C. Holsteyn)* sc. br. fol.

635 Joh. Huydecooper (Burgemeester van Amsterdam, Schepen, enz.), gehuldigd als Heer van Maarseveen en Neerdijk, 13 Aug. 1641. In een ruim vertrek (het Raadhuis van Maarseveen?) bevindt zich Joh. Huydecooper, omgeven door zijn zonen waarvan een een valk op de hand heeft. Een commissie van zes leden heeft een gedreven beker overhandigd en complimenteert den nieuwen Heer. Rechts, bij de deur, vele toeschouwers; links, door het open raam, ziet men het vreugdeschieten. Bovenaan, in cartouche, de opdracht, geflankeerd door de wapens van Huydecooper en Maarseveen. In den onderrand een Latijnsch gedicht van Jacobus Augustini Praetor Maerseveen & Neerdyck. Gravure door *Hen. Winter*. — H. 31, br. 39 cent.

Allerzeldzaamst en onbeschreven. Fred. Muller, die voor zijn beschrijving der historieplaten bijna alle verzamelingen raadpleegde, trof deze gravure nergens aan.

636 Henriette Maria, Koningin van Engeland, vergezeld van Frederik Hendrik, feestelijk ingehaald, 20 Mei 1642. Afbeelding v. d. stoet bestaande uit de koetsen en de eerewacht van 134 schutters, meest leden der aristocratie van Amsterdam, aangevoerd door Dirck Tholinx, even voorbij Sloterdijk. *Pieter Potter* (vader van Paulus) pinx. *P. Nolpe* fec. 3 bladen, aaneengevoegd. gr. br. fol. — M. 1862.

Zeer fraai exemplaar van den eersten staat, vóór het adres van de Wit.

In den stoet ziet men leden der geslachten Alewijn, Bicker, Huydecooper, van Loon, Blaeu, de Graef, Six, de Raedt, Tyssen, Scholten, de Wael, de Marees, enz.

637 De zes vertooningen en de vier eerepoorten bij het bezoek van Henriette Maria, te Amsterdam. Serie van 10 platen. Door *P. Nolpe*. — M. 1863 a — k.

Complete serie, zeer zeldzaam. De voorstellingen hadden betrekking op de huwelijken der Engelsche Vorsten of Vorstinnen met de Nassaus.

638 Jan Vos, Uitlegging op eenige vertooningen, die door last der burgemeesteren t'Amsterdam op de markt vertoont zijn. t'Aemsteldam, 1648. 4o.

Feestelijkheden bij de vrede van Munster.

639 Wedstrijd in het schieten met den Kruisboog te Amsterdam, 15 Juni, 1649. De uitnoodigingsbrief, met de voorwaarden en afbeelding der kruisbogen en der prijzen (zilveren bekers, enz.). Reproductie naar de

unieke houtsnede. Procédé *Asser*. gr. fol. — M. 1964 A, b. — Jochems, *Schutterij-verzameling* 30.

Zeer zeldzaam. Slechts in een dertigtal exemplaren gedrukt.

640 Kaart van het beleg van Amsterdam door Willem II, 1650. br. fol.

Bovenaan, een gezicht op de stad van de Amstelzijde, met gewapende uitleggers, en figuren van schutters.

641 „Politique Tractaten, Ao. 1650, rakende Amsterdam." Vele stukken in één hoornen band. 4o.

Belangrijke verzameling pamfletten over de twisten van Willem II met Amsterdam, de Bickers, Vondel's spotverzen daarop (plano), lijsten van de officieren der schutterij, van de afgedankte officieren, enz.

642 Amsterdamsch Journael. Vervatende kortelijk van dag tot dag alles watter gepasseert is van 30 Julij tot den 4 Aug. 1650, soo in het blokqueren der stad.... Met een korte beschrijvinge.... van Amsterdam. Zonder plaats. 1650. 4o.

Hierin een uitslaande kaart van de omstreken van Amsterdam, ter verklaring van 's Prinsen aanslag. Met vignet en schutterskleeding.

643 „Den Ommeganck van Amsterdam ofte onderrichtinge over het verseeckeren van eenige Hollandsche Heeren door den prince van Oraengien; ende blockqueren van Amsterdam." Handschrift van 1650. 10 bladz. 4o.

644 „Onbescheyt over de belegering van Amsterdam". Spotvers. Zonder eenig adres. plano.

645 „Extract uyttet Justitie-Boek", nam. vonnis van W. Breeckevelt tot kaak, geeseling en ban, wegens het drukken van *Bickers Lauren-Krans* en *Bickers-val*, *„wesende beyde seer vuyle, fameuse en injurieuse Pasquillen"*. 18 Jan. 1651. plano.

646 „Vertoninge ende nae 't leven afgebeelt het doorbreecken van de St. Anthonis Dyck." 5 Maart 1651. Naar *W. Schellinkx* door *P. Nolpe*. br. fol. — M. 2018.

Bij dezen doorbraak stroomde het water over de Warmoesstraat, Nieuwendijk, enz.

647 Dezelfde doorbraak. Twee afbeeldingen, boven elkander: de breuk bij Jaap Hannes en die bij Houtewaal. Naar *J. Colin* en *J. Esselens*, fraai geëtst door *P. Nolpe*. br. fol. — M. 2020.

648 Jan Vos, Beschrijving der vertooningen, door last der Burgemeesteren, op de Vreede tusschen Engelandt en Nederlandt.... op de Markt vertoont. Amst., 1654. 4o.

649 Brand op de Oude Schans en neêrstorten van den gevel op de oude spuiten. 5 Dec. 1658. Naar *J. van der Heide* door *(J. Mulder?)*. fol.

650 Bezoek van Louise Keurvorstin van Brandenburg, dochter van Fred. Hendrik te Amsterdam, Aug. 1659. „16 Stasiewagens vertoont binnen Amsterdam, voor haar Doorluchtige Mevrouw Keurvorstin van Branden-

burg en Mevrouw Princesse van Oranje, Vorsten Anhalt en Nassou, etc." 16 Vignetten, de wagens voorstellend, op 4 stroken gedrukt. Amst., *Michiel de Groot*. 1659. — M. 2144.

Zeer zeldzaam.

651 Dezelfde staatsiewagens, maar beter gesneden en met de beschrijving, titel en opdracht. Hierbij: „*Beschrijvinge der Vertooningen die in de Schouwburg voor... Keur-Vorstin van Brandenburg en Mevrouw haar moeder de Princes Douariere... vertoont zijn... door Jan Vos*". 12 bladz. br. 12o.

Zeer zeldzaam en niet bij Fred. Muller vermeld.

652 „Eysch van de Burgers van Amsterdam, dat aan de Beurs heeft geplakt gestaan. 29 Aug. 1672." Voorts eisch der Schutterij. fol.

Orangistische wenschen.

653 „Gedenck-teecken hoedanich zijn Hoogheyt.... als stadt-houder door de Hr. Burgermeesteren cavallery en manhafte schutters... aldaer den 12 Aug. 1672 ingehaelt en den 15 dito uytgeleyt is." Fraai ruiter-portret van Willem III, omgeven door standbeelden zijner voorvaderen. Onderaan een geestig geëtst vignet van het „uytgeleyde". *R. de Hooghe* fecit. gr. br. fol.

Uitmuntend exemplaar, eerste staat: met de groote hoed met pluimen.

654 „Dit sijn de schelmstucke van de bovengenoemde heeren en nu kan de prins sien hoe hij door Valckenier verleyt is."

Copie van een biljet op de deur van de Oude Kerck aangeplakt in 1672. Onder de »bovengenoemde heeren" vindt men Jan Blauw, Jacob de Graef, Willem Blauw, Hans Bontemantel, Willem Backer, enz.

655 Amsterdam en Willem III. Verscheiden pamfletten betreffende de omkeer in 1672 en de disputen in 1684. 15 stukken. 4o.

656 „Brand van d' Admiraliteits oude Lijnbanen", 12 Jan. 1673. Fraaie gravure naar *Jan van der Heiden*. br. fol.

Hier werd de nieuwe spuit voor de eerste maal, en de oude voor het laatst gebruikt.

657 „Ausbrueg der Dämme", etc. Het doorbreken der dijken bij Amsterdam, Muiderberg en de Helder, 4 & 5 Nov. 1675. 4 Etsen boven elkander geplaatst. Met Duitsche titels. fol.

Zeer zeldzaam.

658 Plechtige begrafenis van den Maarschalk Paulus Wirts, April 1676, in 's lands dienst overleden. De stoet trekkende in de Oude Kerk, waar de schutterij onder kapitein Geelvinck opgesteld staat. Ets van *Romein de Hooghe*. Met portret. br. fol. — M. 2587.

Zeer fraaie druk.

659 „De maniere van de Lyk-statie van den Doorluchtigen Michael de Ruyter." 18 Maart 1677. De stoet op den Dam. Kapitale ets (door *R. de Hooghe*). gr. br. fol. — M. 2602.

660 Dezelfde lijkstatie, maar de Dam meer uitvoerig. *Stoopendaal* fec. br. fol. — M. 2604.

661 Dezelfde lijkstatie. Ets door *Jan Luyken.* Met verklaring in typographie. br. fol. — M. 2605.

662 Apotheose van Michiel Az. De Ruyter. Het lijk van den gesneuvelden held op een praalbed, omgeven door allegorische figuren en vele vignetten zijn overwinningen afbeeldend. Kapitale ets door *R. de Hooghe.* gr. fol. — M. 2607.

663 Zware brand in de looierijen en huizen tusschen Elandsgracht en Elandsstraat, 27 Juli 1679. Fraaie gravure naar *J. van der Heiden.* br. fol.

Merkwaardig gezicht op een gedeelte van den Jordaan, toen nog grootendeels met houten huizen betimmerd.

664 Brand van een Terpentijn-olie-branderij op de Passeerdergracht, van de Zeeperij de Bruinvisch, van een bakkerij op Vlooijenburg, enz. 5 gravures naar *Jan van der Heiden.* fol.

665 Brand in de Lijnbanen, 24 Juni 1680. Met de ruïne. 2 Grav. naar *J. van der Heiden.* br. fol.

666 Een gedeelte van de Heerengracht met een door den slangbrandspuit gebluscht huis, 26 April 1683. Naar *J. v. d. Heiden.* Fraaie grav. fol.

667 Brand op de Leidsche Gracht, 12 Jan. 1684. Tijdens en na den brand. 2 Fraaie gravuren naar *Jan v. d. Heiden.* fol.

668 „Afbeelding van de konst en vreugdevuuren voor de Kleveniers doelen aangestoken, op den dag van de kroning ter eeren van.... William en Maria. 21 April 1689. Gezicht op den Binnen Amstel bij de Halvermaansbrug. Ets door *A. Schoonebeek.* gr. br. fol.

F r a a i e n z e l d z a a m.

669 Schending der privilegiën van Amsterdam door Willem Bentinck, als gemachtigde van Willem III. 1690. „Hollands hollende koe". Caricatuur Ets door *P. Bouttats.* Met spotvers. fol. — M. 2796.

670 „Groothans met de Privilegie-soeker." Spotprent op denzelfden. Met vers. Ets (d. *R. de Hooghe*). fol. — M. 2797.

Hierbij een gedicht: *Het Kerkhof der privilegiën*, enz. 7 bladz.

670* „Aan de Manhafte Schutterij van Amsterdam. Ter gedagtenis van het voorgevallene binnen Amsterdam, den eerste, tweede en derde Februari Anno 1606." (Het Aansprekers-Oproer). Fraaie samenstelling der schutters, op hun loopplaats te zamen gekomen met vaandel, trommen, enz. Ets d. *R. de Hooghe.* Tekst in boekdruk. *Jac. Robijn* exc. gr. fol. — M. Suppl. 2848 A.

Z e e r z e l d z a a m.

671 Bezoek van Frederik I, Koning van Pruisen, te Amsterdam, 26 Juli, 1702. De vorst, uit een jacht gestapt, wordt verwelkomd door drie Burgemeesters. In 't verschiet een sluis. Ets door *Pieter van den Berge.* Met

gedicht, in boekdruk, door A. Alewijn: *Ter intrede van .... Frederik de eerste Koning van Pruyssen*, etc. fol.

Zeer zeldzaam. Fred. Muller vond in de Nederlandsche Atlassen geen enkel exemplaar; alleen het Archief der Genie te 's Hage bezit de prent. Zie Hist. Prent. Suppl. 3285 A.

De drie burgemeesters, hier afgebeeld zijn: De Roever, Witsen en van Teylingen.

672 Het zeer fraai gebeeldhouwde jacht door de Staten Generaal aan Frederik I, Koning van Pruisen vereerd, afgebeeld liggende in den Spree voor het Koninklijk Slot. Met onderschrift: „*Liburnica LXXXII pedes longa, lata XXIII, tormentis bellicis aeneis XXII armata, omnis generis instrumento navali et supellectile splendidissima instructa.... quam Fredericus august. Borussiae Rex.... maritimae navigationis imagine et voluptate inter Marchici coeli oblectamenta frueretur*". Aedificavit et pinxit *J. Madersteg*, aeri incidit *J. G. Wolfgang* (1711 ?) groot folio.

Zeer zeldzaam.

673 Hetzelfde jacht, op stroom geankerd vóór Amsterdam. Met profiel van de stad. Links, in een cartouche: „*Celsissimo Augustissimoque principi Frederico quarto Regi Borussiae etc., etc., hanc longe pretiosissimae Liburnicae delineationem... dedicat Joan Luder a Wolfgang auctor.*" groot br. fol.

Zeer zeldzaam. — Hierbij een Amsterdamsche Courant, van 17 Juny 1720, met bericht van de komst van den Koning van Pruisen te Amsterdam.

674 Zinneprent op de weigering van den verkoop der Ambachtsheerlijkheden van Amsterdam tot goedmaking der oorlogskosten, 1706. Triomfboog met de wapens der vroedschap; in 't verschiet de Dam. *J. Mulder* fec. fol.

675 Het crimen nefandum gestrafd, 1730. 6 Vignetten op één blad, waarbij het ophangen, enz. der schuldigen voor het Stadhuis. Met gedicht van *G. Tijdens.* fol. — M. 3715.

676 „Collecte... voor de verdrevene Piemontoisen." 10 Sept. 1731. Grav. met gedicht. fol. — M. 3724.

Hierbij: *Lijste van de collecte ... binnen Amsterdam*, die hier *f* 125.867.— en in Nederland meer dan *f* 300.000.— opbracht.

677 De vrijmetselaars richten een loge op in de Stilsteeg, Nov. 1735; maar in Jan. 1736 door den Magistraat verboden. Tabel der voornaamste loges meest in Engeland, doch ook een in Boston, Hamburg, etc. Met vrijmetselaars-vergadering. *L. F. Dubourq* inv. *J. F(olkema)* sc. br. fol.

678 „Lof der onzijdigheid" Zinneprent op onze onzijdigheid tijdens den Oostenrijkschen successie-oorlog. Ets door *S. Fokke.* 8o.

679 Historische beschrijving v. h. algemeen misnoegen der Burgerij van Amsterdam. Met den oorspronk en voortgang der beroertens. Ie (eenig) deel. Amst. 1748. 8o.

680 Afkondiging der verheffing van Willem IV, op den Dam, 2 Mei 1747. *H. de Winter* del. ad. viv. *G. J. Marstaller* fec. br. fol. — M. 3863.

681 —— Dezelfde gravure.

Proef vóór het onderschrift.

682 „Vreugde-Bedrijven in Amsterdam.... bij de aankomst van.... Willem Carel Hendrik Friso." 11 Mei 1747. (Vervolg en Tweede vervolg). 2 bladen, met adres van *Steven van Esvelst.* Plano. — *Zeer zeldzaam.*

683 Pachters-, Wijnkoopers- en andere oproeren. Verzameling van zeldzame pamfletten. 1748—1751. 38 octavo's en plano's in één band.

Hierin o. a.: Het groote gildt der hedendaagse financiers. — Aan de manhafte ... schutterije ... binnen Amsterdam. — Aanspraak aan de manhafte burgeren. — Eysch van de burgers van Amsterdam, dat aan de beurs heeft geplakt gestaan. — Geessel-roeden voor de Doeliaansche overlieden der eedzweerende wijnkoopers. — Aanspraak op de Kloveniers-Doele. — Het Amsterdams straadt-praatje, over vier gewesene heeren van den eersten rang. — Amsterdamsche Kiekkas, enz.

684 Oproer te Amsterdam over de ambten, 24—28 Junij 1748. De terechtstelling op den Dam en het door misverstand schieten op de toeschouwers. *J. Smit* del. et fec. Met tekt. fol. — M. 3938*a*, Jochems no. 53.

685 —— Hetzelfde, zonder bovenschrift of tekst. — M. 3938*b*.

686 „Executie voor de Waag.... 28 Junij Ao. 1748." *S. Fokke* del. et fec. 4o. — M. 3943, Jochems 54.

Proef- en letterdruk.

687 Plundering van het huis van den wijnkooper A. M. van Arssen, Singel bij de Huiszittensteeg, 24 Juni 1748. *S. Fokke* del. et fec. 4o. — M. 3940.

Proef- en letterdruk.

688 „Vergadering der Patriotten op de Burgerzaal in de Cloveniers Doelen te Amsterdam", 9 Aug. 1748. Door *(Philips Jz.?)* br. 4o. — M. 3948.

Fraaie proef- en letterdruk. — Interessante afbeelding van de koffiekamer in de Doelen, waar toen nog de beroemde Doelenstukken hingen, nu in 't Rijks Museum.

Hierbij een merkwaardig adres aan de *Burgerije op den Kloveniers Doele vergadert"*, door D. Raap en de zijnen. Amst., *Gijsb. Oudshoorn.* 9 Dec. 1748.

689 „De bleyde inkomste van.... W. K. H. Friso binnen Amsterdam." 2 Sept. 1748. De stoet op 't Haarlemmerplein. Amst., *G. van Hattum.* br. fol. — M. 3952 b.

690 Notificatie waarbij Willem IV de regeerende Burgemeesters en de vroedschap ontslaat en nieuwe benoemt, 7 Sept. 1748. plano.

691 Het instorten van de Koningssluis, Heerengracht tusschen Leidsche straat en Koningsplein, 16 Jan. 1752. br. 8o.

692 Spotprent op de begrafenis van D. Raap, op een sleê en bij nacht om het lijk uit de handen van het volk te houden, 1754. Anon. grav. Met

een blad tekst, verklaring der nummers en een betere verklaring in HS. fol. — M. 4058.

In den stoet wordt Dr. Isaac Bilderdijk, de vader van den dichter, ook opgevoerd.

693 Oproer voor het huis van D. Raap, zijn begrafenis, enz. 3 Plaatjes door (*C. Brouwer*). 12o. — 4057.

P r o e f d r u k k e n. — Hierbij: *Pertinent verhaal... van het geen gebeurd is bij de begraaffenis. Utrecht 1754.* 44 bladz., — en een spot-begrafenis-brief.

694 Aanslag van een krankzinnigen bakkersknecht (Jean Langele) op Ds. François in de oude Walen Kerk, 12 Oct. 1755. 2 Vignetten. *S. Fokke* fec. 8o. — M. 4072.

695 „Ad perpetuam rerum praeclare peractarum memoriam ac honorem Frederici III Borussorum regis.” Amstelaedami, *J. G. Pruys*, 1759. plano.

Dit latijnsch gedicht, geheel uit chronogrammen zamengesteld, is gesigneerd door F. A. van Achter Gymn. Vesp. Rector.

696 Het springen der Kruitfabriek *Sollenberg*, aan den Overtoomschen weg, 14 Aug. 1758. Door *P. van Liender*, *Vinkeles*, enz. 3 gravures, waarbij proefdrukken. fol. en 8o.

697 Brand van de lijnbaan het *Speel-jacht*, 13 Nov. 1761. Door (*C. Philips Jz*). 12o. — *Proef- en letterdruk.*

698 „Het wisselvallig wonderjaar 1763.” Spotprent op de vele bankroeten aan de Beurs. fol. — M. 4143.

699 Brand in Hilversum en collecte voor dien ramp. Gravure en gedicht. *P. J. Entrop* exc. fol. — M. 4192.

700 Inkomst en verblijf van Willem V en gemalin te Amsterdam, 30 Mei—4 Juni 1768. Titel en 14 fraai gegraveerde platen door *S. Fokke* en *R. Vinkeles*. br. fol. — Muller 4210, Jochems 70 en 71.

Onder de afgebeelde feestelijkheden komen voor: een maaltijd en een bal op het Stadhuis (deze laatste een zeer fraaie gravure door *Vinkeles*), een illuminatie van den Dam, en zeiltocht, twee gala-voorstellingen in den schouwburg, enz.

F r a a i, o n a f g e s n e d e n e x e m p l a a r, waarbij twee weinig voorkomende boekjes, door Wagenaar, e. a., en de Amsterdamsche Dinsdagsche Na-Courant van 31 Mei 1768, allen handelende over deze feesten.

701 B ij z o n d e r f r a a i e p r o e f d r u k k e n, v ó ó r d e l e t t e r, uit de voorgaande serie, namelijk:

a. Titelprent. Door *R. Vinkeles.*
b. Aankomst bij de Haarlemmerpoort. Door *S. Fokke.*
c. Aankomst op den Dam. Door *S. Fokke.* 2 staten, waarvan een nog zeer onafgewerkt.
d. De Raadkamer met het verwelkomen. Door *R. Vinkeles.*
e. Groote maaltijd op het Stadhuis. Door *S. Fokke.*
Proef op zwaar Japansch papier. Z e e r z e l d z a a m.
f. Illuminatie van het Stadhuis. Door *S. Fokke.*
g. Zittingnemen van den Prins ter Admiraliteit. Door *Vinkeles.*
h. Het treurspel Demophontes. Door *S. Fokke.*

i. Afloopen van een schip. Door *R. Vinkeles.*
k. Afscheid op den Buiten-Amstel. Door *S. Fokke.*

Proefdruk op zwaar Japansch papier. Zeer zeldzaam.

Deze proefdrukken worden per stuk verkocht.

702 „Zeiltogtje hunner Koninklijke Hoogheden.... 31 May, 1768" *S. Fokke* del. et fec. br. fol. — M. 4210 (5).

Aardige watersport-prent. Alle luxe-vaartuigen der Amsterdammers hadden den Prins naar Zaandam vergezeld.

703 Intocht van Willem V. De stoet op de brug van de Haarlemmer Poort. Ets d. (*Spilman?*). br. 8o. — M. 4215.

704 „Het vorstelijk Paar.... verwelkomt door de Amsteldamse Maagd." Gravure en gedicht. roy. fol. — M. 4217.

705 „Uitstroojing van zeker papiertje, bericht genaamt door de Boekverkopers IJntema en Tieboel.... tegens Jan Smit.... 10 Sept. 1768. Gezicht in de Kalverstraat tusschen St. Lucien- en Jan Roelensteeg. Ets d. (*J. Buys?*) 4o. — M. 4222.

Hierbij dat, nu zeer zeldzame, *papiertje*, de verantwoording van Wagenaar.

706 „Afbeelding van de wooning der Boekverkoopers IJntema en Tiboel zo als dezelve zich vertoonde... 10 Sept. 1768", namelijk tijdens het strooien van het papiertje. Anon. grav. *Kok* exc. br. fol. — M. 4221.

Hierbij een zeldzaam gedicht ter verdediging van Jan Wagenaar in deze zaak: »*Eerkroon*" enz., plano.

707 Hevige stormen, 14 Nov. 1774 en 21 Nov. 1776. Gezichten op het IJ vóór het Blaauw Hoofd en voor het Huis Zwanenburg. Door *S. Fokke* en *N. van der Meer*. 2 Grav. — Met proefdruk.

708 Naauwkeurige Hollandsche Almanach. 1777. Amsterdam, *Adam Meyer.* 32o.

Behalve aardige spotprentjes op de kapsels, bevat deze jaargang twee gezichten op de overstrooming der *Martelaarsgracht* en der *Haringpakkerij.*

709 „Excecutie aan J. B. F. van Gogh.... 4 April, 1778". Anon. gravure, met adres van *D. Schuurman.* br. fol. — M. 4322.

Een cause célèbre! van Gogh had zijn geliefde, Anna Smitshuizen vermoord. Het schavot was opgericht voor het raadhuis (Paleis).

710 — — Dezelfde gravure. — *Proefdruk.*

711 Uithoorn door brand vernield, 23 Juli 1781. De brand, de ruïne, platte grond. 4 Grav. door *Jonxis, Vinkeles* en *Philips.*

712 Het afbranden van den Stadswatermolen aan 't IJ, benoorden de Haarlemmer Poort, 29 Maart 1783. Anon. ets. br. fol. — M. 4510.

Zeer zeldzaam. Door Muller alleen in Atlas-van Stolk aangetroffen.

713 „Het te water loopen der drie scheepen van de werff der O. I. Compagnie..., 2 July 1783... te weeten de Meermin, de Batavier en Doggersbank". *J. Andriessen* ad viv. del. *C. Brouwer* sc. br. fol. — M. 4512.

Deze schepen werden in 4 à 6 maanden gebouwd tijdens den oorlog met Engeland.

714 Lijkstatie van Wolter Jan Baron Bentinck, bij Doggersbank zwaar gekwetst en 17 dagen later overleden, 24 Aug. 1784. Gezicht langs het Rokin. *B. de Bakker* fec. — De stoet op de Doelensluis. *R. Vinkeles* fec. — Portretten, grafschrift en andere souvenirs. — 13 Stuks. fol. en 4o.

715 (R. M. van Goens), Politiek vertoog over het waar sistema van de stad van Amsterdam, met relatie tot de algemeene belangen der Republiek, benevens consideratien over den tegenwoordigen oorlog en het voorgevallene in 1777—80, mitsg. Deductie over de geheime onderhandelingen tusschen den Pensionaris van Berckel en de Engelsche Colonien in America, en het tractaat met dezelve gesloten te Aken, 4 Sept. 1778. (Utrecht,) 1781. h. leder. folio.

Zeer scherpe beschuldiging van de stad Amsterdam en haar politiek vooral gedurende den Amerikaanschen oorlog. Zij veroordeelt de indirekte hulp door de Stad Amsterdam den Amerikanen bewezen.

Deze origineele uitgave is slechts in klein getal voor den schrijver gedrukt; zij is hoogst zeldzaam.

716 —— Hetzelfde werk. Nadruk buiten kennis des schrijvers gedrukt te Amsterdam, 1781. leder. 8o.

Met gegraveerden titel waarop het portret van van Goens.

717 „De half-geschoorne Ouderling". De oranjegezinde kousenkooper P. Joosting, wordt in zijn winkel, half geschoren, door den barbier in den steek gelaten van wege zijn schimpen op van de Capelle, Juny 1784. 8o. — Met de verklaring. — M. 4566.

Zeer zeldzaam.

718 Bericht van den Schout en Schepenen der stad Amsterdam aan de staten van Holland in de zaake van J. C. Hespe en Jan Verlem. Amst., (1785). 8o.

De eerste is de schrijver, de laatste de uitgever van *De Politieke Kruyer*, berucht Patriottenblad.

Hierbij: Declaratoir, sommatie en protest v. J. C. Hespe tegen W. C. Backer, Hoofdschout 1788.

719 De zaak van Mr. J. C. Hespe en J. Verlem, vervolgd wegens de uitgave van *De Politike Kruyer* in 1785. 7 stuks. 8o.

Bericht van Schout en Schepenen. — Hespe en de braeve burgerije bij zijn ontslag uit de gevangenis. — Noodige ophelderingen. — Brieven enz. — Voorts over Verlem's *Diemer* of *Watergraafsch Meersche Courant*.

720 Andere verzameling over Hespe en Verlem. 13 stukken in 2 banden. 8o.

Bericht van Schout en Schepenen. — Amsterdamsche brieven (door H. Calkoen). 1785. Met antwoorden van F. A. van der Kemp. — Journaal van Amsterdam. — De brief van Geelvink beantwoord. — Memorie ter adstructie van het verzoek door Hespe en Verlem. 1786. enz. enz. — Zeldzame contemporaine collectie.

721 „Maaltijd ter gelegenheid der Alliantie met Frankrijk," 27 Jan. 1786, in het Logement De Doelen. *Jonxis* sc. 12o.

722 „Afbeeldingen der monteeringen van de gewapende schutterijen en Burgercorpsen in Nederland. Amsterdam, bij *W. Houtgraaff*, Boekverkooper in de Hartestraat. 1 Blad titel en tekst en 1 blad met 35 uniformen, in omtrek gegraveerd en opgekleurd. gr. br. fol. — M. 4879 en 4880, Jochems 444—446.

Het blad tekst vooral is zeldzaam en van belang daar het de uniformen der verschillende stedelijke corpsen beschrijft. Het aangekondigde 2e blad is nooit verschenen.

722* —— Dezelfde prent, ongekleurd.

723 Uniform der „Amsterdamsche Ruiters". Anonyme gravure. 8o. — *Gekleurd.* Zeldzaam.

724 „*Het Nut der Burgerwapening.*" Zinneprent. 1785. Naar *P. Coyon* door *A. Hulk.* br. fol. — M. 4633, Jochems 90.

Hierop een groote schaar van vrijcorporisten. Zij oefenden zich buiten de Leidsche poort achter de herberg *Malta.*

725 „Vuurwerk van het Genoodschap, *Tot Nut der Schutterij*.... 17 Sept. 1785." *A. Fokke Simonsz* exc. 8o. — M. 4650, J. 96.

726 „Het Amsterdamsche Exercitie-Genootschap *Tot Nut der Schutterij.*" Gezicht op de exercitie, die buiten de Leidsche Poort, achter de Herberg Malta plaats had (nu ongeveer de ingang v. d. P. C. Hooftstraat). Naar *J. Elffers* door *N. van der Meer.* br. 4o. — M. 4743, J. 93.

727 „'t Genootschap *Pro Patria*; zo als het zig vertoonde in de Nieuwe Kerk.... bij het ontfangen der geschenken, op den 11 Febr. 1786". *J. Bulthuis* del. ad viv. *C. Philips Jz.* fec. br. fol. — M. 4687, J. 99.

728 „Plegtigheid van het overgeeven der vaandels, enz. aan het Exercitie Genootschap *Tot Nut der Schutterij*", 13 Mei 1786. *N. van der Meer* del. et fec. gr. br. fol. — M. 4711, J. 105.

Fraaie plaat. Met 't zeer zeldzame »*Bericht van inteekening*". — De plechtigheid had plaats op den Buiten Singel achter de Herberg Malta.

729 „Toewijzing van een Kunst-plaat aan alle Heeren leden v. h. bloeijend Exercitie Genootschap *Tot Nut der Schutterij.*" Door *N. van der Meer Jr.* plano.

Hieruit blijkt dat behalve de twee vaandels ook nog zes bijlen en een *cierlijk kleed voor den Tamboer Majoor* door de schutter-lievende dames geschonken werd.

730 „Aan de heeren bestuurderen, exerceerende en honoraire leden,... van het Wapen-Genootschap.... „*Tot Nut der Schutterij*". Amsterdam, (1785). 8o.

Dit boekje, een verslag van genoemd genootschap, is geheel in 't koper gegraveerd. Met vier afbeeldingen van de vaandels die op de vorige plaat worden uitgereikt.

731 „Gezigt van 't Genoodschap *Bato's Kroost* zo als het zelve zig vertoonde bij de overgaaf der geschenken, op hun Exercitie Veld buiten de Lijdsche Poort... 16 Julij 1786." Naar *Kerkhoff* door *Grave.* br. fol. — M. 4723, J. 108.

732 „Vaderlijke onderhandeling van.... Burgemeester H. Hooft Dz. met de burgerij", over het afdanken van den Rijngraaf van Salm, waartoe de „kwade Regenten" besloten hadden, 26 Febr. 1787. *G. Grijpmoed* del. *N. van der Meer* sc. br. fol. — M. 4766, J. 112.

Gezicht in het Stadhuis, (nu Paleis), voor Burgemeesterskamer.

733 —— Dezelfde gravure.

Latere uitgave, na de restauratie: het woord *vaderlijke* veranderd in *bekende*.

734 „Toejuiching der Weldenkenden aan.... Burgemeester Hooft, op den Dam, 26 Febr. 1787." *N. van der Meer* del. et fec. br. fol. — M. 4769.

Eerste staat vóór het uitslijpen van 't woord *weldenkenden*.

735 Deputatie van Colonel Isaac van Goudoever, P. Witmond en en H. van Blomberg aan Burgemeester Hooft, om remotie van negen raden te verkrijgen, April 1787. *G. Grijpmoed* del. *N. van der Meer* fec. br. fol. M. 4793, J. 117.

Het portaal is dat van de Garnalen Doelen, nu Universiteits Bibliotheek.

736 Allegorie ter eere van I. van Goudoever, oudsten kolonel der schutterij. 1787. *F. J. Pfeiffer* fec. fol.

737 „Het plunderen van het huis van Burgemeester Rendorp, 29 Mai 1787," Singel 292 tegenover de „Zwaan" (toen een brouwerij). *C. Brouwer* sc. 12o. — M. 4816 a & b.

Proef- en letterdruk. — Hierbij: »Echte lyst van de geplunderde Huyzen, 29 en 30 May, 1787", — en »2de of verbeterde lyst", enz. — *Zeldzaam.*

738 Monument voor Amsterdam. In drie zangen. Te Amsterdam, *in de geplunderde boekwinkels. (H. Arends, W. Coertse* en *J. H. Trop.)* (1787). *Met platen.* 8o.

De eerste titel luidt: Amstels driedaags Treur-toneel, 29, 30 en 31 Mey 1787. — De gedrukte omslag heeft den volgenden titel: Het driedaags treur-toneel, geöpend binnen Amsteldam, 20 Mei 1787 en twee volgende dagen. Met de aanleidende omstandigheden, en een menigte anecdotes daarop betrekking hebbende.

739 „Volledig Dagverhaal van al het gepasseerde binnen Amsterdam.... 29 Mey 1789 en volgende dagen". Door een lid van het Waapengenootschap *Tot Nut der Schuttery.* Amst., *J. Weege*, 1787. 4o. — *Zeldzaam.*

740 L. van Ollefen, Gedenkboek van Amsteldam, inhoud. onpartijdige aanteek. van het voorgevallene aldaar (1786—88). Amst., (1788). *Met platen.* h. leder. 8o.

741 „De Kattenburger patriotjes Bakker." Spotprent op den Orangist. broodbakker Schreuder, die „patriotjes" bakte. Zijn huis werd geplunderd (Mei 1787). 8o. — *Zeldzaam.* — M. 4818.

742 „De vermeestering van Kattenburg, 30 May 1787, door eenige leden der Schutterij en van het Exercitie Genootschap onder het bestuur van.... Abr. Valentijn en H. Nobbe." Gezicht van het wederzijds vuren, genomen van de (nu niet meer bestaande) Oesjesbrug. *W. Kok* del. *C. J. de Huyzer* fec. gr. br. fol. — M. 4819, J. 125.

743 „Overmeestering der Kattenburgerbrug." Het loshakken van de opgehaalde brug door Kamper Toon, een jongen matroos. *J. Bulthuis* del. *K. J. Bendorp* fec. br. fol. — M. 4850, J. 126.

Eerste staat.

744 „Gevecht aan de Kattenburger Brug den 30 May 1787". Op den voorgrond wordt den gesneuvelden kanonier Hilmers weggedragen. Door (*van der Meer?*). br. fol. — M. 4821 b, J. 128.

Hierbij een: »Verhaal van het veroveren van Kattenburg". 3 bladz.

745 „Kattenburg door Burgers beschooten den 30 Mey 1787." Gezicht genomen van de Oesjesbrug. br. 4o. — M. 4925*, J. 127.

Hierbij het plunderen der huizen van Rendorp, Booy, Arntzen, enz., de boekverkoopers Arends, Trop, enz. Kleine vignetten, op 2 bladen. 8o. (Uit *Monument voor Amsterdam*).

746 „Afbeelding der overwinning op de Eylanden Kattenburg, Wittenburg en Oostenburg." M. 4124. — „Afbeelding van de actie", enz. en andere kleinere gravuren. — 6 stuks.

747 Begrafenis van Joh. Rannink, gesneuveld op 't Kattenburgerplein, 30 Mei, 1787. Zijn lijk werd „*door de erroneuse begrippen van dien tijd*" aan de galg gehangen maar bij de restauratie afgenomen, in eer hersteld en in de Oosterkerk begraven, 8 December 1787. De stoet op 't Kattenburger Plein. Anon. grav. br. 4o. — M. 5050. — *Gekleurd.*

Hierbij: Zijn begrafenisbriefje, — een dito van Hendrik Hilmers, Kanonier, bij dezelfde actie gesneuveld, maar aan de zijde van de Patriotten, — gedichten op Rannink. — 5 stuks.

748 Dezelfde gravure. — Hierbij „Lijkstatie van Johannes Rannink", enz. De stoet op weg naar de Oosterkerk. — M. 5051. — 2 stuks. br. 4o.

749 „Afbeelding van het plechtig ter aarde bestellen van het lijk van Johannes Rannink." *J. G. Visser* ad viv. del. et sc. *W. Coertse* exc. br. fol. — M. 5049.

Hierbij zijn begrafenisbriefje, geteekend *J. Breeman.*

750 Het afnemen van Ranninks lijk van de galg op de Volewijk en zijn begrafenis. 2 Grav. 12o. — M. 5052.

Hierbij eenige varia over hem, o. a. een begrafenisbriefje kapitein J. Dekker uitnoodigend »*met de byl*" achter 't lijk te gaan. Geteekend *J. Janszen.*

751 „Gezigt van het uyttrekken der Amsterdamsche Burgers naar Muyden, 1787", van „*Lokhorst*", Weesperzijde, 7 Junij. — „Gezigt van het aankomen." — Twee anon. gravures. br. 4o. — M. 4831, J. 140 en 141.

752 „Plechtige verkiezing van twee nieuwe Burgemeesteren.... 7 Julij, 1787", namelijk W. Bakker en J. Geelvinck. Gezicht op den Dam, waar o. a. ook de Burgercavalerie dienst doet. *W. Kok* del. et sc. 4o. — M. 4856, J. 146.

Fraaie proef- en letterdruk.

753 „My dunkt de Maagd bezwijkt,". De Amsterdamsche Maagd adergelaten, nam. door het afzetten der beide Oranjegezinde Burgemeesters Dedel en Beels, vervangen door Backer en Geelvinck, 7 July 1787. 4o. — M. 4858.

754 (Spotprent op den nieuwen Patriotschen Burgemeester Backer, July 1787?) Dronken vrijcorporisten vallen een heer aan, die een aap aan een keten vasthoudt: „*Meester Backer alias Dier*", enz. Grove ets. 4o.

Zeer zeldzaam en onbeschreven. — Of is dit een geval den Orangistischen bakker der »*patriotjes*", op Kattenburg, overkomen? (Zie no. 741).

755 „Gezigt van de Doelen op de Garnaale Markt alwaar het Defenzie Wezen... vergadert is geweest 1787." (Universiteits Bibliotheek op den Singel). Anon. grav. br. fol. — M. 4861 a.

Eerste staat. — Men ziet hier de Amsterd. schutters zich inschepen om Utrecht tegen de Pruisen te verdedigen.

756 „Uittogt van zes honderd gewapende Amsterdamsche burgeren na Utrecht", 17 July 1787. Gezicht van den Amstel bij de Beerebijt waar de vrijcorporisten zich inschepen. *G. Grijpmoed* del. *J. E. Grave* sc. gr. br. fol. — M. 4862, J. 147.

Fraai exemplaar van een goede prent.

757 —— Dezelfde gravure.

Proefdruk vóór de letter.

758 „Gezigt van het uyttrekken", enz. — en Gezigt van het aankomen der Amsterdamsche burgers te Utrecht. 1787." — 2 Grav. br. 4o. — M. 4863, J. 154.

759 Het vertrek der schutters van de Berebijt. *C. Brouwer* sc. 12o. — M. 4865, J. 149.

Proef en letterdruk.

760 „Gezigt van de Militaire Hooftwagt op de Botermark... 1788." Bij het Reguliersplein. Anon. grav. br. 4o.

761 Dezelfde hooftwacht en die op de Torensluis. 2 stuks met adres van *B. Mourik*. 4o.

762 Afbeelding van een spot-medaille, „ter groote van een boter-schoteltje", (niet geslagen) op de Amsterdamsche Burger-officieren, vooral op P. Witmond en H. Bastert, na hun terugkeer uit Utrecht. 1787. br. fol. — M. 4929.

763 —— Dezelfde gravure. Afdruk in rood.

764 „Gezicht van de parade der Amsterdamsche burger cavalerie op het Koningsplein, 1787": Naar *J. D. Teissier*, door *F. J. Pfeiffer*. br. fol. — M. 4951.

Fraaie proefdruk vóór de letter. Zeldzaam.

Dit vrijwilliger-corps te paard, opgericht door De Vilattes, had allerlei bijnamen, als *Wafelruiters* (om hun bezoek aan de kramen), *blikken-ruiters*, *banquet-ruiters*, enz. Het Koningsplein heette nog langen tijd naar hen het *Ruiterwachtsplein*. — Zie: *Kapitein Jochems, Verzameling Schutterij* No. 177.

765 —— Dezelfde gravure.

Fraaie druk, met de letter.

766 —— **De origineele teekening voor bovenstaande gravure.** Zeer

uitvoerig geteekend met O. I. inkt en gesigneerd door *J. D. Teissier.* — H. 31, br. 47 cent.

767 De batterijen rondom Amsterdam aangelegd bij de komst der Pruisen, 1787. Stel van 14 anonieme gravuren. br. 4o. — M. 4955, J. 180.

Fraai exemplaar. Op het opzet eenige aanteekeningen in HS. over het lot dezer batterijen. Zij werden door onze schutters kloek verdedigd. Op twee plaatsen evenwel wisten de Pruisen door middel van schuiten de verdedigers in den rug aan te vallen, waardoor de tegenstand gebroken werd.

768 —— Dezelfde gravures.

Proeven vóór de letter.

Hierbij een: »*Korte beschrijving van alle verschantsingen . . . in den omtrek* (van) *Amsterdam. Bielefeld, F. W. Honaeus 1789*". 16 bladz. 4o. — Zeldzaam.

769 „Particuliere Kaart van Amstellandt" etc. Amsterdam, *J. Covens & C. Mortier.* gr. fol.

Hierop zijn door een tijdgenoot met roode inkt een »*Vorstellung der Preussischen Attacquen*" en de redoutes der verdedigers geteekend.

770 „Carte des environs d'Amsterdam représentant d'un coup d'oeil les avenues fortifiées avec les inondations..... les quartiers des troupes Prussiennes", etc. Sept. et Oct. 1787. Door den Luitenant *C. G. de Schaikowsky*, gegrav. d. *G. Tischbein.* 2 bladen aaneengevoegd. Zeer gr. br. fol. — *Zeldzaam.*

771 „Aanval op de Stad Weesp, door de pruijsische troepen, 30 Sept 1787, en verdedigd door Amsterdamsche en Weesper Schuters.... onder commando v. d. Luit. Col. H. v. d. Poll." *Maas van Altena* del. *C. Brouwer* sc. gr. br. fol. — M. 4960, J. 181.

Zeer fraai exemplaar, even als de volgende prenten.

772 „Aanval op de Stad Muiden door de pruijsische troepen onder Genl. Calkreuth en verdedigd door Amsterdamsche Schutters... onder commando v. d. Col. Mattha. 1 Oct. 1787". *Maas van Altena* del. *Strunck* sc. gr. br. fol. — M. 4961, J. 182.

773 „Aanval op Amstelveen door de pruysische troepen onder commando v. d. Hertog van Brunswyk en verdedigd door Amsterdamsche schutters... onder commando v. d. Col. Grave Des Portes, 1 Oct. 1887. *J. D. Teissier* ad viv. del. *C. Brouwer* sc. gr. br. fol. — M. 4962, J. 183.

774 „Aanval op de Duyvendrechtse Brug door de pruysische troepen onder commando v. d. Col. von Borstel, en verdedigd door... Mr. Harm. W. Daandels, 1 Oct. 1787." *J. D. Teissier* ad viv. del. *Th. Koning* sc. gr. br. fol. — M. 4963, J. 184.

775 „Aanval bij Ouderkerk aan den Amstel bij de buiten Bullewijk door de pruysische troepen onder commando v. d. Generaal Calkreuth en verdedigd door Amsterdamsche schutters... onder commando v. d. Luit. Col. G. H. de Wilde, 1 Oct. 1787." *J. D. Teissier* ad viv. del. *C. Brouwer* sc. gr. br. fol. — M. 4964, J. 185.

776 „Aanval bij Ouderkerk aan den Amstel bij de Binne Bullewijk over het Joden Kerkhof, door de pruysische troepen onder commando v. d. Generaal Calkreuth, en verdedigd door Amsterdamsche schutters.... onder commando v. d. Luit. Col. G. H. de Wilde, 1 Oct. 1787". *J. D. Teissier* ad viv. del. *C. Brouwer* sc. gr. br. fol. — M. 4965, J. 186.

777 „Aanval bij Ouderkerk aan den Amstel op de afgebrooke brug bij het groote Loopveld... door... Gen. Calkreuth, en verdedigd door Amsterdamsche Schutters... onder commando v. d. Luit.-Col. G. H. de Wilde, 1 Oct. 1787." *J. D. Teissier* del. *Th. Koning* sc. gr. br. fol. — M. 4967, J. 187.

778 —— Dezelfde voorstelling, verkleind. Anon. ets. 4o. — M. 4967, J. 188.

779 Begrafenis-briefje van Cornelis Joolemans, 1795, gewezen kanonier, in Oct. 1787 bij Amstelveen gekwetst en door de Pruisen van zijn handen beroofd. 4o.

780 „Monument voor Amsterdam. MDCCLXXXVII." 4 Voorposten-gevechten, de Garnalen Doelen, zetel v. h. defensie-wezen, en de Leidsche Poort door de Pruisen bezet. *J. van Meurs* del. *M. de Sallieth* sc. br. fol. — M. 4978, J. 194.

Fraaie proefdruk. Met *Bericht van den uitgever.* 4o.

781 —— Dezelfde gravure.

Fraaie afdruk, in rood.

782 —— Dezelfde gravure. Onafgewerkte proefdrukken.

783 „Naauwkeurig historiesch Verhaal van de Verrichtingen der Pruisische Troupen voor Amsterdam." Amst., *J. de Jongh.* 1788. *Met kaart.* 8o.

Blijkens een noot op laatste bladzijde behoort dit werkje bij het voorgaande Monument. Het put ook uit Pruisische bronnen en brengt hulde aan de flinke verdediging.

784 „Monument voor Amsterdam, No. 2, MDCCLXXXVII." Hierop: het aanstellen van 2 Burgemeesters, remotie van 9 Raden, Wachtparade op 't Koningsplein, enz. *W. Houtgraaff* exc. br. fol. — M. 4979, J. 195.

785 „L. Hovy wegens het niet dragen van oranje op de Beurs aangevallen." 6 Dec. 1787. *R. Vinkeles* sc. 8o. — M. 5048.

786 Spotprent op Burgemeester Hooft, die geknield voor Willem V vergiffenis vraagt. Anon. gravure. 4o.

Hierbij een plaatje ter zijner verheerlijking.

787 „Amsterdam in a dam'd predicament". Geestige spotprent op de onderwerping van Amsterdam, d. *J. Gillray.* London. *Fores,* 1787. br. fol. — M. 5033. — *Zeldzaam.*

788 „Optocht en vreugdebedrijven der Scheepstimmerlieden bij de herstelling der oude Constitutie". Dec. 1787. De stoet op 't Kattenburgerplein. *J. G. Visser* ad viv. del. et sc. br. fol. — M. 5053.

789 Plechtige optochten van de werklieden van de:
Admiraliteits Scheepstimmerwerf,
Oost-Indische Compagnieswerf,
Stads Schuitenmakerswerf.
December 1787. Naar en door *J. C. Schultz*. 3 zeer groote platen. gr. br. fol. — M. 5054.

Zeer belangrijke platen, waarop de optochten met de insignes, zinnebeelden, werktuigen, de illuminatiën, ook de kleederdrachten uitvoerig zijn afgebeeld. De uitgever Trop was een groot Orangist, zoodat dan ook zijn huis in October door de patriotten geplunderd werd.

Hierbij: »*Order der Optocht van de werklieden*", enz., een uitvoerige beschrijving, waarbij ook de namen van de officieren der Schutterij die geassisteerd hebben. Voorts een lange lijst van inteekenaars op deze prenten, waardoor men een overzicht heeft van de ijverigste Orangisten in Amsterdam.

790 „Afbeelding van de Eere Poort voor den Stads Schuytenmaakers Werf". *Schultsz* fec. *Trop* exc. 4o. — *Zeldzaam.*

791 Bezoek van Willem V te Amsterdam, 1 Sept. 1788: „'t gelukkig voordt boegseeren van 7 sloepen", enz. Grove ets. br. 4o. — M. 5099.
Zeer zeldzaam.

792 „Voorval tusschen een Jood en een Keeshond dewelke om bij zijn Meester te komen den Israliet door de Haarlemmervaart heeft gesleept. 1789." br. 8o. — M. 5121.

Bij dit zeer zeldzame plaatje is hier een relaas in HS., waaruit blijkt dat deze jood gewoon was te roepen »*Het is gedaan met de Keezen*".

793 Amsterdamsche Clubs: 18e eeuw. 15 Stukken. 8o.

»Concordia et libertate": Redevoering bij 't 25jarig bestaan. 1773. — — »Pro patria et libertate": Artikelen. (Oranje koffiehuis in de Kalverstraat). — »Burger-Societeit": Reglement enz. — »Felix libertate". 1795, enz. — Aanmerkingen der »Societeit van een- en ondeelbaarheid." 2 stukjes. 1797. — Stukken van het Patriott. Gen. »Pro Veritate, Pace," etc. 1781. — Stukken betr. de Amst. Loge van Vrijmetselaars, enz.

794 Zware mist te Amsterdam, 31 Dec. 1790. De Keizersgracht met Felix Meritis. br. 8o.

795 „Zware brand van 's Lands Zee Magazijn", op Kattenburg, 6 Julij 1791. *J. van Meurs* del., *J. L. van Beek* sc. br. fol. — M. 5146.

Het gebouw was in 1656 in negen maanden gebouwd. De schade bedroeg 2 millioen.

796 's Lands Zee-Magazijn in welstand, in brand, als ruïne. Naar (*Bulthuis*). 3 grav. br. 4o. — M. 5147.

797 Verschillende afbeeldingen van deze ramp. 6 gravuren. 4o en 8o.

798 „Jammerlijke brand te Amstelveen," 25 Juni 1792. *J. G. Visser* sc. 8o. — Met uitvoerig verslag.

799 Hespe, berucht Amsterdamsch pamflettist, met meerdere Patriotten te Breda: het Legioen Bataven in het leger van Dumouriez. Maart 1793. Scherpe spotprent. br. 4o. — M. 5212.

800 „Zijn de Franschen er al!!!?" Spotprent op P. Witmond, ijverig patriot. kl. 4o. — M. 5008*a*.

Hij wordt voorgesteld wegschuilende in een kruik, omdat hij deed in kruiken met Spa-water. Zie Jochems, Schutterij-verzamel. bl. 18.

801 Th. Jorissen, De Patriotten te Amsterdam in 1794. Amst., 1874. — Dezelfde, De overgave van Amsterdam in 1795. Amst. 1884. — 2 Stukken. 8o.

802 Organisatie van de gewapende burgermagt der stad Amsterdam. 1795. 8o.

803 „Gezigt van het in Triumf uithaalen der Burger Deputatie uit het Werkhuis.... 19 Jan. 1795, gearesteerd zijnde wegens het prezenteeren van een request aan de vroedschap." — „Plegtig verwelkomen der Burger Requestranten voor het Huys der Gemeente." Gezicht op den Dam. — Naar *D. Kerkhoff* door *J. L. van Beek*. 2 bladen. br. fol. — M. 5328, 29.

804 „Voor Vrijheid en Vaderland." Architectonische compositie, waarop zijn aangebracht de portretten der 6 Requestranten: C. W. Visscher, W. Janssen, A. Hardenberg, J. v. d. Heyden, H. v. Calcar en H. Heuskens, den 6 Nov. 1794 op 't Werkhuis gevangen gezet en 19 Jan. 1795 bevrijd. Ook afbeelding van het presenteeren v. hun request, het vertrek waar zij gedetineerd waren en hun bevrijding. Naar (*Kloek* door *van Beek* en *Wijsman*). gr. fol. — M. 5331.

805 „Tot Nut van 't Vaderland." Opgericht in Amst. 28 Jan. 1795. Gegraveerd Diploma, op naam van burger H. van Coppenaal. 12o. — *Zeldzaam*.

806 „Feest der Vrijheid, gevierd bij de inwijding van den Vrijheidsboom.... op het Plein der Revolutie". De Dam van de Kalverstraat gezien. 4 Maart 1795. *J. Kuyper* ad viv. del. *R. Vinkeles* sc. gr. br. fol. — M. 5349, J. 211.

Uitmuntende proefdruk vóór de letter van deze geestig geteekende gravure, een der fraaiste van dit tijdvak.

807 —— Dezelfde gravure.

Uitmuntende proefdruk, vóór de letter, en met vollen rand.

808 „Het eerste Feest der Bataafsche Vryheid, bij gelegenheid van het inwijden van den Vrijheidsboom.... 4 Maart 1795". De Dam naar het Stadhuis gezien. Aqua-tinta plaat door *W. Kok*. br. fol. — M. 5350, J. 213.

Zeldzaam.

809 „Vreugde-Feest ter inwijding van den Vrijheids-Boom in Amsterdam." De Dam gezien van de Nieuwendijk-zijde. Fraaie kleurendruk door *H. Numan*. gr. br. fol. — M. 5351.

Zeldzaam. Uitmuntend exemplaar. De origineele teekening kwam voor in de 1e afdeeling van dezen atlas.

810 Het planten van den *eersten* Vrijheidsboom, op den Dam, 19 Jan. 1795. *C. Brouwer* sc. 8o.

Hierbij: *Verhaal van het gebeurde vóór en bij het planten*, enz.

812 De drie voornaamste vrijheidsboomen: die van 19 Jan., die van 4 Maart (beide op den Dam) en die van het „*Burgerplein*" (Koningsplein). Op één blad, met verzen door J. G.... roy.-fol. — *Gekleurd.* — M. 5367.

Zeldzaam.

813 Takje van den eersten Vrijheidsboom, geplant op den Dam 19 Jan. 1795. Verzegeld en met beschrijving door *B. Bekker.*

De boom was gehaald uit Frankendaal toenmaals toebehoorende aan Jan Gildemeester Jz.

814 „Afbeelding van de Vrijheids Boom ingewijd den 4 Maart 1795 op het Revolutie Plein of den Dam". Afbeelding in kleuren. Met de aanspraken. gr. br. fol. — M. 5357.

815 „Feest der Alliantie tusschen de Fransche en Bataafsche Republieken.... 19 Junij 1795''. Gezicht op den Dam naar de Kalverstraat ziende. Geestig geteekende voorstelling door *J. Kuyper. R. Vinkeles* sc. gr. br. fol. — M. 5405, J. 220.

Pendant van No. 806.

816 „Monument voor het volksfeest.... 19 Juny 1795". Het Alliantie-feest op den Dam en 10 afbeeldingen van verschillende decoratiën in Amsterdam. *N. van der Meer* fec. gr. fol.

817 Versieringen, Chassinetten en Illuminatiën bij het Alliantie-feest te Amsterdam, 19 Juni 1795 Serie van 15 platen, in kleuren. 8o. — M. 5407.

818 Dezelfde versieringen. Gravuren door *A. Schol Jr.* Serie van 11 bladen. br. 4o. — M. 5409.

De complete serie, fraai gekleurd.

819 Dezelfde decoratiën. (No. 1, 2 en 6). Geëtst en gekleurd. br. 4o. — M. 5410.

820 Dezelfde decoratiën. Geëtst door *A. Verkerk.* Adres: *J. R. Poster* exc. 9 stuks. br. fol. — M. 5411.

Zeer zeldzaam. F. Muller bezat hiervan alleen 4 bladen. Daar op het laatste alleen de namen van etser en uitgever voorkomen, bleven deze hem onbekend. De platen zijn geheel als aquarel behandeld, daarom zeker in weinig ex. verspreid.

821 Dezelfde illuminatiën; in het midden de Vrijheidsboom met het Stadshuis. Het geheel tempelvormig geconstrueerd. Zonder naam van graveur. gr. br. fol. — M. 5415.

Zeer zeldzaam. Proef vóór de letter, gekleurd. F. Muller vond alleen één ex. in den Atlas v. d. Heer van Stolk, te Rotterdam.

822 De vrijheids-boomen en versieringen. Voorts het binnenrukken der Franschen. 16 Plaatjes op 4 bladzijden, nog onversneden.

Onbeschreven en zeldzaam.

823 Uitvoerige en opgewonden beschrijving van alle deze decoratiën. 2 bladen (4 bladz.), boekdruk, zonder adres. gr. fol.

Zeer zeldzaam, en onbeschreven. Zij zijn afzonderlijk verschenen, niet bij een der seriën.

824 Beschrijving van het plechtige volksfeest gehouden te Amsterdam, 19 Juny, 1795. Bij gelegenheid van het installeeren, der ... Representanten ... en de Alliantie ... tusschen de Fransche en Bataafsche republieken. Amst, 1795. 8o. — *Onafgesneden.*

Met 15 gekleurde platen, afbeeldingen der zinnebeeldige versieringen, als: »Kunsten en wetenschappen, op de Noordermarkt", »Vernietiging der Aristocratie op de Westermarkt", »De revolutie op 't Burger Plein", »De vernietiging der oude Constitutie op de Botermark", enz.

825 Beschrijving van het feest der Revolutie, gevierd in Amsterdam. (1795). 8o.

826 „Volkszangen vervaardigd op verzoek van het Comité Revolutionair te Amsteldam, ter viering van het Vrijheidsfeest," den 4den van Lentemaand, 1795. Amst. (1795). 8o. — *Zeldzaam.*

827 „Zangen vervaardigd op verzoek van het Comité Revolutionair.... ter viering van het feest der Alliantie..." 19en v. Wiedemaand 1795. Amst. (1795). 8o. — *Zeldzaam.*

828 Dagblad van de vergaderingen der representanten van het volk en der Municipaliteit van Amsterdam, 10 Juny, 1795—31 Oct. 1801. Met Bijlagen. Amst. 1795—1801. 21 dln. 8o.

Zeldzame verzameling.

829 Gewelddadigheden van eenige Artilleristen in de Raadzaal der Municipaliteit... 11 Mei 1796." (Mozeszaal). Naar *Bulthuis* d. *Vinkeles.* br. 4o. — M. 5463.

830 „Staatelijke optogt der Muider Processie." Aug 1800. Bedrog door een landlooper gepleegd op den lichtgeloovigen Luit. Kolonel D. C. van der Meulen, wien hij het opgraven van een schat had voorgespiegeld. Goede houtsneê d. (*Oortman*). fol. — M. 5596.

Hierbij: »Het boek Slenderhenkii", — en een spotvers.

831 Verschillende caricaturen op dit bedrog. 5 stuks.

832 „Illuminatie voor het Stadhuis op het Vrede-feest, 2 Juny 1802." Vrede van Amiens. (*Schultsz*) sc. 4o.

833 „Lijst der Hollandsche Koopvaardij-Scheepen in de Engelsche Havens in beslag gehouden." Een gevolg van het verbreken van de vrede van Amiens. plano.

834 „Aankomst der Noord-Hollandsche vlugtelingen te Amsterdam." Overstrooming van 1805. Lith. naar *Schotel.* br. 4o.

835 „Overbrengen der Zege-teekenen op het Stadhuis... 1 Aug. 1806." Gezicht v. d. Dam hoek Kalverstraat. Grav. br. 8o. — M. 5681.

836 Brief van een heer uit Middelburg... over de verplaatsing der Koninklijke residentie naar Amsterdam. 's Hage, 1808. 8o.

837 „Vertrek van de Gardes d'honneur.... buiten de Weesper Poort." *R. Vinkeles* sc. br. 4o.

838 C. van der Aa, Verslag van de oproerige bewegingen... binnen Amsterdam, 15 en 16 Nov. 1813. Amst, 1813. 8o.

839 „Komst van Z. K. H. Willem de Eerste ...... Souverein Vorst, 2 Dec. 1813". De stoet op het Koningsplein. *T. Koning* fec. br. 4o.

840 „De souvereine Vorst gaande naar de Vergadering der aanzienlijken." — „Inhuldiging van den souvereinen Vorst." — 2 stuks d. *R. Vinkeles*. br. 4o.

841 „Het beëedige der Constitutie", enz. door Willem I. in de Nieuwe Kerk. *C. van Waard* del. *N. van der Meer* sc. br. fol. — M. 5947.

Hierbij het portret van Ds. P. Haack, die de toespraak hield. *R. Vinkeles* sc. fol.

842 „Landstorm der Stad Amsteldam en deszelfs Buitenwijken." Amst. 1814. 4o.

Hierin de namen van alle officieren der Schutterij.

843 De groote Zon-eclips geobserveerd te Amsterdam, 7 Sept. 1820. 2 st fol.

844 „Bij gelegenheid der bediening van den H. Doop aan den vierden zoon van... Prins van Oranje... in de Nieuwe Kerk... 18 Juny 1822." Aquatinta door *van der Meulen*. fol. — M. 6182.

Zeldzaam.

845 A. Vautrin, Le départ de la garde nationale d'Amsterdam. Représenté pour la première fois sur le Théatre Français d'Amsterdam. Suivi de la romance du vieux soldat (sur musique) 1830. 8o. — *Zeldzaam*. Zie No. 556.

846 „Vertrek der Schutterij uit Amsterdam 1830" (29 Oct.). *D. Sluyter* sc. br. 12o.

Hierbij de Aanspraak van Burgemeester F. van de Poll, en een versiering bij de terugkomst der schutters. *Teekening*.

847 Het uittrekken van de „Mobiele Schutterij", van de Beerebijt, 29 Oct. 1830. — Maaltijd te Abcoude, 5 Sept. 1834. — Terugkomst door de Muiderpoort, 5 Sept. 1834. — Aankomst op den Dam, 5 Sept. — 4 Grav. zonder naam. br. fol.

848 Versiering van de Muiderpoort bij de terugkomst der Schutters. 5 Sept. 1834. Teekening door (*Postma*). kl. fol.

849 Herinneringen aan den heldendood van J. C. J. van Speyk, 5 Febr. 1831. 9 stuks.

Praalgraf in de Nieuwe Kerk, — Gedenksteen in het Burger-Weeshuis, — Uitnoodigings-kaarten voor de onthulling van beiden, enz.

850 „Plegtige Lijkstatie van ...... van Speyk varende door de Boom van 's Rijks Werf, 4 Meij, 1832." Lith. d. *Thepas*. br. fol.

Hierbij meerdere souvenirs als: facsimilé van een brief, — Verslag der plegtigheden. — »*Ein Lorberreis*", enz.

851 „De oostelijke Doksluizen .... tijdens de afschouwing .... 7 Sept. 1831". *P. Kiers* pinx. et lith. roy. br. fol.

852 Spokendans op de Oude Schans. 8 en 9 Oct. 1833. Lith. d. *H. A. Swaluw.* br. 8o.

Een studenten-grap die veel opziens baarde.

853 C. van der Vijver, Jaarboek der stad Amsterdam voor 1830, 32, 33 en 34. 4 dln. 8o.

854 „Het huis van J. Potharst", en „Het Café du Nord" Nieuwendijk, hoek Dubbele Worststeeg, verbrand 23 Sept. 1836. 2 Lith. br. 4o. — Met bericht.

855 Brand in de Warmoesstraat bij de Kerksteeg, waarbij 5 menschen omkwamen, 27 Dec. 1837. Lith. fol.

856 Intrede van Willem II, Willemspoort, 27 Nov., en Inhuldiging, Nieuwe Kerk, 28 Nov. 1840. 2 Lith. door *C. C. A. Last.* br. fol.

857 Eerste wedstrijd van de K. Nederl. Yacht Club, op het IJ. 10 Sept. 1846. Lith. in tintdruk d. *Breuhaus de Groot.* br. fol.

858 A. L. G. Toussaint, Gedenkschrift van de inhuldiging des Konings Willem III, binnen de hoofdstad, 12 Mei 1849. verguld. karton. gr. 8o.

Met platen en portretten; in kartonnen omslag.

859 Programma van het Rembrandtsfeest. 1852. Met plaat. — Schenkman, Jeremiade van Rembrandt, enz. 3 stuks.

Bijzonderheden van Jan Theunissen de Jonge, bouwmeester te Amsterdam.

860 H. W. Bloem en J. ter Gouw, De tentoonstelling voor onderwijs te Amsterdam in 1861. Amst., 1861. *Met platen.* 8o.

861 D. C. Meyer Jr., Wandelingen door de zalen der Historische Tentoonstelling van Amsterdam. Amsterdam, 1876. *Met 13 photographiën en een plan van Amsterdam in 1665.* linnen. gr. 8o.

862 Catalogus der Historische Tentoonstelling van Amsterdam in 1876. Amsterdam, 1876. *Met 7 photographiën.* 2 stukken. linnen. gr. 8o.

863 M. Kalff en S. Calisch, In 't Oumanhuis. Kijkjes op de Tentoonstelling. Amst., 1876. 8o.

Met 7 platen: vertrekken uit de 17e en 18e eeuw.

864 Brand van de Suikerraffinaderij op de Lauriergracht, van Beuker & Hulshoff, 8 Jan. 1880. Lith. door *J. M. de Vries.* br. fol.

865 Amsterdamsche belangen van den nieuweren tijd. 21 Brochures. 8o.

Hierbij stukken over het Centraal-Station, Amstel Hôtel, Kanaal door de Geldersche vallei, uitbreiding der stad, enz.

Herinneringen aan de Pest en aan zeer strenge winters.

866 De Pest te Amsterdam: „De Slaende Handt Godts .... in 't bezoeken met de pestilentiale siekten.... 1600—1664." Statistieke opgave der sterfte in verschillende steden. Haarlem, *Jan Pietersz.* (1664.) Plano.

Zeer zeldzaam.

867 „Notificatie" van Burgemeesteren, waarbij zij wegens de „vyerige ende besmettelijcke sieckten" eenige experte Doctoren, enz. committeeren, met opgave hunner namen en adressen. 13 Oct. 1663. plano.

868 „Getal der dooden, de 32 Weeck van .... 1664". 4o.

Met opgave van het aantal gestorvenen, in HS. bijgeschreven over het geheele jaar, namelijk 23.165, terwijl het vorig jaar 9752 stierven. In 1656, ook een pestjaar, was de sterfte 16.727.

869 „Afbeeldinge en beschrijvinge van de drie aenmerckens-waerdige Wonderen in den jare 1664 t'Amsterdam .... voorgevallen". Drie vignetten: de pest, de staartster en de schade aan de boomen door de vorst. Met uitvoerigen tekst. Amsterdam, *M. Doornick.* gr. fol. — M. 2196.

870 Begrafenis-briefje van 20 Aug. 1664, met de woorden „*onbeschroomt boven*" (te komen), ter aanduiding dat de overledene niet aan de pest gestorven was. 4o.

Hierbij een: Lijst der dooden 1663 en 1664 (2 pestjaren).

871 Sterftelijst gedurende een epidemie te Amsterdam, waarbij in 19 weken (16 Aug.—27 Dec. 1727) 8857 menschen stierven, tegen 4918 in de voorafgaande weken (1 Jan.—16 Aug.). Handschrift.

---

872 „In den Jare onses Heeren.... XVCXLVII soo is binnen der Stede Amsterdam ghecocht t'Last Rogghe voor LXVI goutguldens", enz. Hierop volgt wat men in 't volgende jaar voor diezelfde som kon koopen. Gothische letter op perkament. Alckmaer, ghedruckt bij *Jacob de Meester,* 1600. plano.

Zeer zeldzaam. Merkwaardig voor de prijzen van een aantal zaken.

873 Gedicht op den buitengewoon strengen winter van 1667, toen men tot in April op de Zuiderzee liep. Handschrift.

874 „Verhaal van de aanmerkelijke winters 1739, 1740 en 1748, in Amsterdam". Kreupelrijm van H. Luyt. plano.

Hieruit blijkt o. a. hoezeer onze vaderen geleden hebben door gebrek aan drinkwater.

875 „Harde winter van het jaar 1740". Met ijsvermaak. Anon. grav. br. 4o.

876 Merkwaardige aanteekeningen over de strenge vorst van Maart 1809. Handschrift van *Corn. Pronk.*

XIII. Varia over Amsterdam.

Bestuur. — Keuren en reglementen. — Handel en Nijverheid. — Zeden en Gewoonten. — Physiologie van Amsterdam. — Causes célèbres.

877 „Wapenkaart der Ed. Achtbaare Heeren XXXVI Raaden der Stad Amsterdam, seder... 1578." Door en met adres van *Hendr. de Leth.* 5 bladen, aaneengevoegd.

Dit exemplaar is door een vorig bezitter gecompleteerd tot het jaar 1790. Ongeveer 430 wapens van Amsterdamsche familiën.

878 „Wapenkaart van.... Burgermeesteren 'tzedert Ao. 1578 tot 1790." Zamengesteld uit 171 gegraveerde of met de pen geteekende wapens, met bijgeschreven namen.

879 „De Wapens en Namen van... Burgemeesteren." Van 1578—1731. 120 Gegrav. wapens. 2 bladen, aaneengevoegd. fol.

880 „De Heeren XXXVI Raden der Stad te Amstelredamme." Met de namen der overige regenten. Amst., *Otto Bz. Smient.* 1663. plano.

881 Naerdere en oprechte lijsten van de namen der heeren, die door de borgerije zijn genomineert, om uijt de zelve tot vroetschap gekoren te werden. Amsterdam, 1672. plano.

882 „Namen der Ed. Heeren XXXVI Raden en verdere Regeering der Stad Amsterdam, voor den Jare 1688." Fraai door *Adr. Schoonebeek* geëtst randwerk, zamengesteld uit allegorische figuren en de wapens (48) van magistraatspersonen. In dit randwerk, in boekdruk, hunne namen. gr. fol.

Zeldzaam. Niet vermeld in F. Muller's Hist. prenten.

883 „Namen van de tegenwoordige Regeerende Heeren in 't jaar 1689. Hunne namen in boekdruk omgeven door een fraai geëtst randwerk uit 51 wapens en eenige allegorische figuren zamengesteld. *Adr. Schoonebeek* fec. gr. fol.

Zeldzaam. Een andere compositie als No. 882.

884 „Vreugdegalmen op de gewenschte verkiezing van Ferdinand van Collen, Heere van Gunterstein tot Burgemeester". 1727. *Met portret.* perk. 8o.

Zeldzame bundel waarin gedichten van Chr. Beudeker, Brouërius van Nidek, W. van Swaanenburg, enz.

885 „De Heeren Ses-en-dertig Raden der Stad Amstelredamme." Amst., *P. Schouten.* 1781. plano.

Hierop de namen van vele magistraatspersonen.

886 Wapenkaart der Hooft-officieren van Amsterdam. 1578—1790. 26 wapens deels gegraveerd deels met de pen geteekend. br. fol.

887 Naamwijzer waarin de namen en woonplaatsen... der Regeerders, enz. Amst. 1757. — Idem 1758. — 2 dln. 12o.

Hierin ook de lijsten der Kapiteinen van de Schutterij, der Predikanten en Professoren sedert de Hervorming, der Makelaars, enz.

888 Recueil des pièces authentiques, concernant l'élection des eschevins de la ville d'Amsterdam, et de plusieurs autres pièces. Cologne, 1690. 2 dln. 1 karton. bd. 12o.

Zeer zeldzaam.

889 Ceremoniboek van de Regeering der Stad Amsterdam. (2e helft der 18e eeuw). fol.

Zeer merkwaardige bijdrage tot de kennis v. d. stedelijke regeering vóór 1795. Met 9 plattegronden (3 bladen) waarop de wijze van zittingnemen van Burgemeesters, Schepenen, enz. is aangeduid, o. a. bij executie van misdadigers.

890 Verzameling der oude reglementen van orde voor den Raad, de Wethouders, enz. 11 stukken. 8o.

Concept-reglement. 1795. — Reglement 1796, 1801—03, 1823. — Reglement op het uitbrengen van de stem der gemeente. — Reglement van orde voor vergadering van Wethouders. 1804. — Lijsten van ambten, welke vacant zijn, enz. — Zeldzaam.

891 Reglement van gemeente bestuur der stad Amsterdam. 1802. — Reglement van orde, voor de vergaderingen van den Raad. 1804. — Reglement voor het justitiewezen. 1803. — 1 band. h. leder. 8o.

892 Reglement voor het stedelijk bestuur der stad Amsterdam (1815). — Reglement van orde voor den achtbaren Raad der stad Amsterdam. (1816). — 1 hf. led. bnd. 8o.

Exemplaar, voorheen in 't bezit van een lid v. h. Stedelijk Bestuur, die er in handschrift aan toevoegde: een *Rooster voor de begeving der Ambten door de Leden van den Raad.* Met aanteekeningen van hun overlijden.

893 Verzameling van oude reglementen. 17 stukken. 4o. en 8o.

Reglementen op de gewapende burgermacht, — op inwendige dienst van Arrondissementsrechtbank, — op de Secretaryen der stad, 1796, — desolate boedels, 1777, — op de indirecte belastingen, 1815 (jenever, bieren, steenkolen, azijn, brandhout, brood, meel en wijn, enz.), — idem, 1822, — op pensioenen van ambtenaren, 1845. — Reglement concernant la petite voirie, 1882. — Reglement stedelijke politie, enz. enz.

894 (J Koning), De merkwaardigste stukken uit de oudste archieven van Amsterdam, aangaande de vroegere privilegiën, van deszelfs poorters en inwoners. Amsterdam, 1821. *Met platen en facsimiles.* 8o.

895 P. Scheltema, Inventaris van het Amsterdamsche archief. Amst., 1866—74. 3 dln. 8o.

I. Charters of perkamenten brieven.
II. Papieren of losse stukken.
III. Geschreven registers en gedrukte boeken.

896 P. Scheltema, Het archief der ijzeren kapel. Amst., 1850. karton. 8o.

897 Octrooi door Staten-Generaal verleend aan Arent Smith, te Amsterdam, voor een machine om de grachten of geïnundeerde landen droog te leggen. 1621. Gravure door *(Claes Jz. Visscher)*. Met tekst in boekdruk. fol. — M. 1450.

Hierbij een afbeelding van de nog steeds bij droogmaling gebruikte »*handtmeulen*" met archimedische schroef.

898 Vertoogh van de oude grondt van Amsterdam. t'Amstelredam, *Jan Benningh*, 1636. plano.

Verslag van de boring van een waterput in 't Oude-Mannen-Huys, diep 232 voet.

899 Verzameling van geschriften over de toenemende droogten in het IJ. Door Steenstra, Brandligt, Creutz, enz. 2e helft der XVIII[e] eeuw. 8o.

900 Afbeelding der scheeps-kameelen en het brengen van scheepen over Pampus. 3 grav. br. 4o.

901 (J. van Wattens), Plan of ontwerp wegens het circuleeren der wateren binnen Amsterdam. 1765. — Tweede plan. 1766. — Amplificatie v. h. tweede plan. 1767. — 3 Stukken. 4o.

Zeer zeldzaam, vooral zoo volledig.

902 G. ten Sande, Project om het water door de stadt Amsterdam bij alle Ebben en Vloeden te doen loopen als een Riever (rivier), en daar door als het eenigste middel de stank van het water weg te neemen. Amsterdam, 1767. *Met kaart.* led. verg. band. 4o.

Fraai exemplaar. Zeldzaam.

903 —— Hetzelfde werk.

Hierbij een ontwerp om den Amstel, Drecht en Aar bevaarbaar te maken voor grootere schepen. Door J. de Jong. 1825.

---

904 G. Rooseboom, Recueil van verscheyde keuren en costumen; mitsgad. maniere van procederen binnen Amsterdam. Amst., 1644. perk. 4o.

905 Jan van der Heyde en Jan van der Heyde de Jonge, Beschryving der brand-orders, en wijze van brandblussen, tegenwoordig binnen Amsterdam in gebruik zijnde. 't Amsterdam. 1695. 4o. — *Zeldzaam.*

906 J. van der Heide, Beschrijving der nieuwlijks uitgevonden en geoctrojeerde slang-brand-spuiten en haare wijze van brand-blussen. Amst., 1690. perkament. gr. folio.

Eerste uitgave van dit merkwaardige werk, gezocht om de 19 prachtige etsen naar teekeningen van den schrijver, den beroemden schilder en uitvinder der slangbrandspuiten.

907 — Hetzelfde werk. 2e druk. Amst., 1735. perk. groot folio.

Deze uitgave is met 6 platen vermeerderd.

908 Brandkeure der stad Amsterdam. 1685. 4o.

909 „De Bedienaars van de Brandspuyt Nieuwe-Jaars-Wensch." 1743. Met houtsnede. Amst., *Reynier van Ditmer.* fol.

910 St. Lucas-gilde. Reglement. Amst., 1797. 4o.

911 Smidsgild. — Ordonnantien en willekeuren van St. Loyen of Smits gild. t'Amsterdam, 1750. 4o.

912 Fraai gegraveerde gildenpenning van het lintwerkers gild, met afbeelding van: „*S. Martinus Patroon van de Lint werckers 1736*". — Koper.

913 Penning van de: „*Passement en Lint Werckers Knegts*". — Koper.

Dirks, Gildepenningen. Plaat VI, 65.

914 Aanstelling tot „*Vis draegher*", volgens ordonnantie van 26 Jan. 1597. Met vignet.

Hierbij het fraai gedreven en vergulde vischje dat de vischdragers »*gehouden sullen wesen te draghen op de slincker borst*". — Zeldzaam.

Met een brief van Wiselius over een en ander.

915 Nieuwjaarswensch van „wy arbyders van de werf altegaer wercken casse overzeese drooghr waren....". Populaire houtsn., 1765. fol. — *Zeldzaam.*

916 Ordonnantie bij... den gerechte der stadt Amstelredam... op 't stuck van de bruyloften, maaltijden, enz. Amst., 1655. 4o.

917 Ordonnantie bij den gerechte der stadt Amstelredam... op 't stuck van 't bidden ter begraeffenisse, het verhuyren van rou-mantels, doot-kleeden, enz. Amst., 1654. 4o.

918 Keure en ordonnantie op het dragen en begraven van doden binnen Amsterdam. 1696. 4o.

919 Rekening eener gewone begrafenis in Amsterdam, in 1749, betaald voor wijlen Laurens Botsont, R. C. (NB. *f* 4475.— ! !). 2 bladz. fol.

920 Beurtschipperij. — Zeldzame verzameling van reglementen op de Veeren op Zaandam, Alkmaar, Kuinre, Blokzyl, Hasselt, Zwartsluis, Workum, Groningen, Rotterdam. 10 stuks. 4o. en 8o.

921 Willekeuren... waar na de Brood- en Koekebakkers... zich hebben te reguleeren. Amsterdam (omstreeks 1740). fol.

922 Willekeur op de ongeregelheyt der dienstmeyden." 12 Jan. 1663. — Idem „tegens de ongeregeltheyt der dienstboden en derselver besteedsters." 1682. — 2 Stukken. plano.

923 Notificatie van J. Ploos impostmeester van de Paarden. 1714. Met vignetten.

924 „Patent tot het draagen van Hairpoeder", 1806. — Idem, voor 1807. — Spotverzen op de „*Amsterdamsche Poederbollen*". — 3 Stukken.

Door deze poederbelasting gingen de pruiken spoedig uit de mode.

925 Sauvegarde voor het laten passeeren met den postwagen van een persoon van Amsterdam naar Rotterdam. 19 Aug. 1823.

---

926 Le Moine de l'Espine en Is. Le Long, De koophandel van Amsterdam, naar alle gewesten des werelds... verhandeling over de wisselbank, beurs en koorenbeurs.... loon der makelaars, enz. Rotterdam, 1753. 2 dln. h. perk. 8o.

927 Le Moine de l'Espine en Is. Le Long, Hetzelfde werk. 10de druk. Amsterdam, 1801. 4 dln. h. leder. 8o.

928 De Amsterdamsche handel. 19 stukken. 8o.

Hierbij: Bunk, Amsterdamsche graanhandel. — Stuart, Amsterdamsche makelaardij. — Moll, Desolate Boedelskamer. — Warin, Influence du commerce. — Voorts andere stukken over makelaardij, waaggeld, assurantie-wezen, wisselstijl, enz.

929 „Voornaamste takken van Nederlandsch bestaan." Met de Beurs van Amst. en Rotterdam, den Dam, enz. *W. Kok* del. et fec. 1794. fol.

Etsdruk — en afgewerkte druk à l'aqua-tinta.

930 Lodewijk de Geer. Eene bijdrage tot de handelsgeschiedenis van Amsterdam in de 17e eeuw. 2e uitgave. 's Gravenhage en Amsterdam, 1841. *Met portret.* 8o.

Belangrijke levensbeschrijving van dezen beroemden Amsterdamschen koopman; een vriend van Gustaaf Adolf; bouwer van het »Huis met de hoofden."

931 Louis de Geer. Notice historique. 1587—1652. (Brux. 1847). 8o.

932 P. de Witt, Un patricien au XVIIe siècle. Louis de Geer. Etude biographique. Paris, 1885. 8o.

933 Assurantien. — Eenige stukken en bewijzen, dienende tot het ontdekken van het schelmstuk, wegens 't schip de Juffrouw Helena, gevoert geweest bij schipper Abraham Sörense of Severynsz. Van Udewal na Amsterdam gedestineert.

Bedriegelijke scheeps-assurantie van Zweedsche kooplieden.

934 Grondige onderrichting van het juiste getal en het vermogen der gezetene inwoonders van Amsterdam. (1748). fol.

Met twee dergelijke finantieele stukken.

935 „De bankroeten te Amsterdam, in den Jare 1763". Zinneprent d. *J. C. Philips.* 8o. — M. 4146.

936 „Stoombalance." (1834). Verschillende caricaturen, waarbij één gekleurd, en twee stukken in handschrift betreffende deze zaak. 7 Stuks. — Vergelijk Muller 6923—29.

Zeldzaam zoo volledige verzameling. — Hierbij ook het vonnis, opgenomen in het Handelsblad van 14 Juni, 1834.

937 Distilleerderij. — „De Lof der Jenever. Gedicht door Rob. Hennebo." 16 bladz., met portret. kl. 8o.

De dichter was waard in het *Gulden Vlies*, drie huizen van het Prinsenhof (nu Stadhuis), »*befaamd door het prepareeren van roesbief, taelingen en kotteletten*". Uit zijn gedicht leert men dat er al heel wat jenever in Amsterdam gedronken werd omstreeks 1700. De beste werd gestookt te Keulen, Rijnberk, Weesp, Schiedam en Amsterdam.

938 De Giro-bank ontworpen door de HH. J. J. A. Santhagens, Prof. Bake en Mr. P. A. Brugmans, 1836, doch niet tot stand gekomen. Lith. (12

vign. op één blad) d. (Jhr. *P. v. Loon*), met bijschriften van J. van Lennep. roy. fol. — M. 6958.

De origineele uitgave en de copie.

939 „Amsterdamsche Omnibus-Onderneming, geprivilegeerd door de H. IJ. Spoorweg-Maatschap." Amst., *Gebr. Diederichs*. 1839. br. fol.

Kaart waarop een voorlooper van de A. O. Maatschappij hare 10 lijnen aangeeft. De onderneming was prematuur en werd gestaakt.

940 Spoorwegen. 5 Stukken. 8o.

Bericht wegens den spoorweg tusschen Amst. en Keulen. 1834. — Bedenkingen daartegen. 1834. — (W. C. Brade), Over de intrekking zijner benoeming als direkteur der Holl. Spoorwegmaatsch. — Soetens, Asphaltspoor tusschen Amst. en Rotterdam, enz.

941 Adreskaart van G. H. Nieman, Mr. hoedenmaker. XVIIIe eeuw.

Hollandsch met poging tot fransche vertaling, waarbij »*Mr. Hoedemaker*" wordt »*Fabriqueur in hoede!*"

942 Adreskaart van Bianchy, Primavesi & Co., „maakt en verkoopt allerley soorten van Mathematische.... instrumenten.... en Zeyde-waaren." Louis XV ornament. XVIIIe eeuw.

Zeer zeldzaam.

943 Adreskaart van Coenraad Rijkel „Mr. Fluytemaker.... maakt en verkoopt alderhande Blaas instrumenten, woont in het zelve Huijs, daar met zijn Oom R. Haka heeft gewoond op het Spuij.... in de Vergulde Bas-Fluijt". Gravure door *Ign. Lux*. (Omstreeks 1690). kl. 4o.

944 Adreskaart van „Jan Smit, Fabriceur in Kamer behangzels woont eeven benoorden de Lijdze poort op de Schans in de Nieuwe tapytmakerye, werde gemaakt en verkogt veelderhande soorten van Nieuwe geinventeerde kamer behangzels, als geschilderde met Historie, Landschappe, Boschagie, Harte, Wildeswyne, ... ditto een Fraaye soort met goude ornementen verbeeldende goud Lakense stof...." etc. Met afbeelding der behangsels en van het goudlaken. *A. van der Laan* inv. et fec. 1734. gr. 4o.

Zeer zeldzaam zoo niet uniek.

945 Verschillende adressen van Amsterdamsche firma's. 28 Stuks.

Hierbij twee gezichten van den winkel van Sinkel in 1821. (Met begrafenisbriefje), — vele adressen van tabakshandelaars, enz.

946 De Diamant, 19 Oct. 1763, in het N. Z. Heeren Logement voor *f* 80,000.— verkocht. Afbeelding. Met bericht.

947 Afbeelding van den Onyx, 11 Sept. 1765 in de Munt verkocht voor *f* 5,500.—. *B. Maurik* exc. 4o.

948 **Amsterdamsche zeden en gewoonten.** Varia. 65 stukken.

Hierbij: herinnering van een strengen winter, optochten, ceremoniën, begrafenisbriefjes en dergelijken.

Aardige verzameling.

949 A. Fokke Sz., De Amsterdamsche Kermis, oorsprong, voortgang en tegenwoordigen staat. Haarlem. 1801 *Met 4 platen.* 8o.

950 „Amsterdamse Kermis, vertonende de Burgerij in de Wapenen sig presenteerende aan de Groot Agtb. Heeren Burgermeesteren". Merkwaardige afbeelding van den geheelen Dam en het Water, met duizende toeschouwers van de wapenschouwing der schutters. Geteekend en geëtst door *Daniël Marot.* Met zijn adres te 's Hage en dat van *J. Gole* te Amsterdam. (Omstreeks 1685). 2 bl. groot folio. — Jochems 41.

Zeer fraaie afdruk van deze uitmuntende ets.

In den onderrand vindt men de namen der officieren, als de Backers, de Bickers, van Loons, Graafland, Huydecoper, Corver, Elias, Calkoen, van Hemert, Rendorp, van de Poll, enz., met aanwijzing van hun standplaats.

951 Amsterdamse kermis-liedt; over den tegenwoordigen droevigen oorlogh. Voys: *Sa trompen en trompetten,* enz. (1672). plano.

952 „Het Royale Geldt Lotery". Afbeelding van een hasardspel dat omstreeks 1695 geregeld gespeeld werd „*in den Gouden Kroon, op de Nieuwendijk*", eenigszins in den geest onzer speelbanken. Het was uitgevonden aan het hof van Karel II. Gravure zonder naam. br. fol.

»*Hoogst zeldzaam*", Muller Hist. prenten 2904.

953 „Verbeelding op wat voor een wijze de Loterije tot Amsterdam werd getrokken Ao. 1696 in Mey." Ets door *P. van den Berge... Kalverstraat in de Groene Berg.* br. 4o. — M. 2951.

954 „Collecte der Loterij, op den Dam 6 Juny 1763" Anon. grav. br. 8o. — M. 4141.

In hetzelfde huis waarin dit nog plaats vindt: »het hekje van Cretier".

955 „Afbeelding van het trekken der Loterije van de O. I. Comp. op de zaal boven de Manege... 1785." *B. Mourik* exc. 4o.

956 Het door Deumier uitgevonden bestuurbare(?) luchtschip. 2 Gegrav. afbeeldingen, met tekst. Buiksloot. *Gebr. Baalde.* 1784. fol. — *Zeldzaam.*

957 Origineele inteekenlijst: „op den luchtbol welke vervaardigd zal worden onder directie der HH. van Nooten en Ebeling, door H. Aeneae." — *Curieus.*

958 Afbeelding van den gescheurden ballon „*Lust tot Onderzoek,*" van Hopman en Loude. Gravure. Met relaas van hun mislukte poging, 1804. 4o.

Hierbij een spotvers in HS., een verslag van Hopman's te Rotterdam wel geslaagde luchtreis, — verhaal van Augustin's luchtreis, 19 Mei, 1808, enz. *Met gekleurde afbeelding.*

959 Omgang der leprozen: „*De Sieckgens zijn zeer verblijt / Als sy sien de Copper tyt / om te maken de kanne-wan / De Trommel sy dan reppen / met de clappen sy cleppen / en spelen met Janne-man.* Fraaie gravure. *Claes Jz. Visscher* fec. et exc. 1608. br. 4o.

960 —— Dezelfde gravure. Latere druk met *Clemendt de Jonghe* exc.

961 De liereman. Door *Claes Jz. Visscher*. br. 4o.

Pendant van de vorige gravure maar veel zeldzamer.

962 „Jaarlijksche ommegang der Gildens en Leproozen op Koppermaandag... opgehouden Ao. 1604." *A. van Nieuwland* pinx. *S. Fokke* fec. 4o.

Proef- en letterdruk. — Het zeer fraaie schilderij berust op 't Archief.

963 Het loopen met de ster, en het zingen van liedjes op Driekoningen. *P. Molijn* inv. *Jan van de Velde* fec. 4o. — Fr. & v. d. Kellen 110.

Fraaie eerste druk, vóór Visscher's adres, van een karakteristiek prentje.

964 Het omgaan op Vastenavond, met de rommelpot. Aardige voorstelling van deze volksgewoonte. *P. Molijn* inv. *J. van de Velde* fecit. 4o. — Franken & v. d. K. 111.

Zeer fraaie druk.

965 Het loopen met de ster op Drie Koningen. Fraaie ets door Rembrandt. — Bartsch 113.

Bijzonder fraaie druk.

966 „Hier word u, o Jeugd! gegeeven, Tetjeroen zijn kluchtig leeven". Volksprent, met adres van *H. Rijnders*. fol.

Hierbij een zwartkrijt-teekening naar een hoogst zeldzame gravure, Tetjeroen afbeeldende vóor zijn ton, grappen verkoopende aan de menigte. — Voorts een verhandeling over dezen kwakzalver-grappenmaker, die meer dan een halve eeuw in Amsterdam floreerde (hij stierf in 1740), door P. van Waesberge.

967 Amsterdamsche bedelaars. Serie van twaalf platen naar *P. Barbiers* door *P. Langendijk*. kl. 4o.

968 Amsterdamsche bedelaars. Serie van zes platen naar *P. Barbiers* door *A. Smit*. 8o.

969 Bedelaars-paspoort, of vergunning om: „*Aelmisse te bidden voor de goede luyden deuren den tydt van drye daghen .....*", enz. Met 't wapen van Amsterdam. Omstreeks 1600.

Zeer zeldzaam.

970 Varia, meerendeels pikante stukken over Amsterdamsche personen of toestanden. 28 stukken. 4o. en 8o.

Aardige verzameling. Hierbij: Amsterdamsch hondenmirakel. — De dronken makelaar Jantje Brutaal. — Amsterdamsche hutspot. — Oogenzalf voor den gemeenen man die zwaare arbeid moet verrichten. — Stukken over den inbreker Harmen Bakker, over Hartjesdag, het spook op den Zeedijk, de Israelitische postboden, enz. enz.

971 (Hier. Sweerts,) Kddige en ernstige opschriften op luyffens, wagens, glazen, uithangborden, en andere tafereelen. t' Amsterdam, *gedrukt by Jeroen Jeroense,* 1690. 4 dln. 1 band. *Met plaatjes.* perk. 8o.

De meeste dezer „opschriften" hebben betrekking op Amsterdamsche en Haagsche zaken, b. v.: By-schriften omtrent het conterfeitsel van Jonas Jonasse van Meevecht t'Amsterdam in 't Lazarus huis zittende in een stoel met rinkels, met een blikke quyllap op de borst, enz. — Voor 't huis van een kapster, en karos schilder, in de Reguliers Dwarsstraat, t'Amst. — Voor een liede-zangers kelder, in de oude korte Warmoesstraat. — Een glasschrift van J. v. Vondel, enz.

972 W. Bilderdijk, Over een oud Amsterdamsch volksdeuntjen. Leyd. 1824. 8o.

Zeldzaam. — »Heer Heinderik
Kapteinderik
De boeren binnen gram, enz.
Op Hendrik van Brederode.

973 Historie van de wonderlijcke Mirakelen, die in menichte ghebeurt zijn, ende noch dagelijcx ghebeuren.... in een plaets ghenaempt het Tucht-huys, gheleghen op de Heylighe-wegh. Hier achter is noch by ghevoeght een wonderlijck Mirakel van S. Justitia. t' Amstelredam, by *Marten Gerbrantsz.*, 1612. 4o.

Luimig verhaal van de geneeswijze in het tuchthuis van de voorgewende gebreken der bedelaars.

Een fraai prentje geeft een gezicht op de bedrijvige binnenplaats van het gebouw. Slechts enkele exemplaren zijn van dit werkje bekend.

974 (W. Ockers), Amsterdamsch Honden-mirakel. Met opdragt aan Magito. Zonder jaar (1768?) 8o. — *Zeldzaam.*

Schimpdicht op verschillende Amsterdamsche personen en zaken; navolging van Vondel's *Schout Bondt.*

Op dit exemplaar staat een gelijktijdige aanteekening: »*Den autheur is Willem Ockers een persoon sijnde die te Amsterdam woont en seer slegt van gedrag is en bekent staat voor een Deïst.*"

975 „Het Goddelijck wonder, geschiet tot Amsterdam, in den jare 1676..... aen Jeske Klaes, (Huysvrouw van Rincke Abbis)". Afbeelding van de verschijning, geëtst door *Joh. Luyken.* Met verhaal door denzelfden opgesteld, in boekdruk. Amst., *Jac. Robijn.* 1677. fol. — M. 2594.

976 „Een waerachtigh Verhael van een Miraekel en een Gesichte Godts, gheschiet tot Amsterdam op 't Reale Eylandt". Alckmaer, by *B. Jz. Vooght.* 1676. fol.

Zeer zeldzaam bericht over hetzelfde wonder als boven.

977 „'t Leeven en bedrijf van den Hooftketter en bedrieger Francisco Jos. Borri". Zijn portret en allegorische voorstelling van zijn leer. *Th. Mattham* fec., omgeven door zijn leven, in boekdruk. *Seger Tielemans* exc. br. fol.

Nadat de Inquisitie Borri in den ban had gedaan, vluchtte hij naar Amsterdam, waar hij als kwakzalver een grooten staat voerde, totdat hij wegens schulden naar Denemarken trok.

978 Jacques de Beaulieu, heremiet, verrigt in tegenwoordigheid van vele Amsterdamsche chirurgen „*syn konstgreep hoe hij snijdt*" (Steensnede). Ets door *P. van den Berge*, omstreeks 1700. fol.

Met eenige andere afbeeldingen van dezen beroemden operateur.

979 J. C. Ludeman consult gevende. *Fritzsch* sc. 4o.

Hierbij een gequiteerde rekening van Ludeman voor diensten bewezen aan de wezen van het Doopsgez. Weeshuis de Oranje appel, in originali — en een voorgeschreven levensregel in facsimile.

Ludeman, geb. te Harburg 1683, vestigde zich in 1718 te Amsterdam en had er grooten toeloop.

980 Afdruk van beide zijden eener gegraveerde penning op het baren van vier dochters door Hilletje Thomas, huisvrouw van Josua Hen, Amsterdam, 13 Juni 1712.

Hoogst zeldzaam.

981 Jan van Gysens 42ste Maandaagse Amsterdamsche Merkurius, 27 Juny 1712. (Krant op rijm). Met zijn portret en berijmd begrafenis-briefje.

982 „Klucht of vernieuwende gedachtenis van de purgeerende boontiens". Gezicht in een groote zaal, Prinsengracht tegenover de Noordermarkt, waarschijnlijk: „*het Sterretje*" (nu een Doopsgezind Hofje), waar een groot mennist gezelschap bruiloft vierende, van een grappenmaker purgeerende boontjes inkreeg, met al de gevolgen van dien. Zonder naam van graveur. br. fol. — M. 3008.

Hoogst zeldzaam. Deze gebeurtenis deed de Amsterdamsche uitdrukking van »*Mennisten-bruiloft*" (het ledigen van den beerkuil) ontstaan.

Op dit exemplaar staat in handschrift: »*voorgevallen op een Mennonisten Bruiloft en uitgevoert door eenen Boekelman*".

983 „Bloedig Gevegt tusschen twee Amsterdamse Kapers en een Vriesse Turfschuyt op de Haarlemmer Meer. Oct. 1782." Anon. ets. br. 4o. — M. 4494.

Drie losbollen, Geelvink, van Welderen en Petersen, hadden met hun jacht *De Geele Vink*, door met scherp te schieten, werkelijk een turftjalk overmeesterd, waarvoor zij met zware boete gestrafd werden.

Hierbij een Notificatie waarbij 1000 gouden rijders belooning wordt uitgeloofd voor aanwijzing van de daders. — Voorts een strafdicht, in HS.

984 „De laakenswaardige Tuukius; of Engelsche Marie ontdekt, onder het kleed en naam van Miser Alys" (Mr. Ellis?), 7 Mei, 1784. Caricatuur. Zonder naam van graveur. br. fol. — M. 4563.

Zeer zeldzaam. — De lakenkoopman J. van der Tuuk, wonende hoek Heerengracht en Koningsplein (nu Hoeker), op overspel betrapt. Hierover bestaan vele spotverzen, blijspelen, enz. — Zeldzaam.

985 t' Amsterdamsch hoerdom, behelsende de listen, daer zig de hoeren en hoerwaerdinnen van dienen, enz. De vijfde druk verbetert. t' Amsterdam. (omstreeks 1750). *Met plaat*. h. leder. 12o. — *Zeldzaam.*

Curieuse bijdrage voor de kennis der zeden.

986 „A Dutch Abbess and her Nymphs. Sketched at Amsterdam". Geëtst door den beroemden karikatuur-teekenaar *Rowlandson*, 1796. gr. 4o. — *Zeldzaam.*

987 Physiologie van Amsterdam, door een Amsterdammer. Geïllustreerd door F. C. Fuchs. Amst, *Leepel & Brat.* 1844. *Met houtsneden.* 12o.

De mode der »*Physiologiën*" is ons overgewaaid uit Frankrijk, waar dozijnen van deze deeltjes verschenen, die een geestige typiek, soms caricatuur, gaven van de verschillende beroepen. Tot de fraaiste en belangrijkste uitingen in dit genre, behooren in Frankrijk: *Les Français peints par eux-mêmes. Paris, Curmer. 1840,* — en in ons land: *De Nederlanden . . . . . s Gravenhage. 1841.* (Zie No. 991).

988 Physiologie van een echten Amsterdammer over de physiologie van Amsterdam. 1844. 12o.

Scherpe kritiek van 't voorgaande werkje.

989 Physiologie van de Kalverstraat, door een humorist geïllustreerd. Amsterdam, *S. H. Spree,* 1844. *Met houtsneden.* 12o.

990 Waarachtige physiologie van Amsterdam, en van de meest bekende van Amstels ingezetenen. Amst., *P. J. W. de Vos,* 1844. 20 stukken. — Een bijvoegsel tot de waarachtige physiologie van Amsterdam. Amst., bij *Leepel & Brat,* 1844. — Physiologie van de Kalverstraat, door een humorist geïllustreerd. 1844. — 12o.

Zeldzame verzameling.

991 De Nederlanden. Karakterschetsen, kleederdragten, houding en voorkomen van verschillende standen. 's Gravenhage, *Nederl. Maatsch. v. Schoone Kunsten.* 1841. *Met 200 houtsneden door H. Brown.* roy. in 8o.

Eenige dezer schetsen zijn bepaald Amsterdamsch, zooals De Werkmeid, De Kweekeling voor de Zeevaart, De Kruier van Amsterdam, De Aanspreker (allen door *J. van Lennep*). Voorts: Het Luthersche Weesmeisjen van Amsterdam, enz.

992 Negentien Amsterdamsche priesters op een kabeljaauw-maal. Luimig dichtstukje door een oud student. Amst., 1855. 8o.

Zeldzame tegenhanger van den ham-maaltijd der predikanten.

---

993 N. Duysentdaelders. Notae op de ordonnantie ende maniere van procederen voor den Gerechte van Amsterdam. Amst., 1659. perk. 8o,

Opgedragen aan schepenen: Joan Huydekooper van Maarseveen, Nic. van Loon, e. a.

994 Arresten van den Vierschaar te Amsterdam, 1784. Handschrift van ongeveer 150 bladzijden. folio.

995 Naamlijst van alle personen, die binnen Amsterdam, sederd 1693 tot heden (1767) door Scherpregters handen zyn ter dood gebragt: met eene korte aanwyzinge van hunne afkomst.... wijze van Executie etc. Amersfoort, 1767. 4o.

Zeer belangrijk voor de zeden van dien tijd. — Zeldzaam.

996 Rekening van den Amsterdamschen beul Harm. Voogt, van 17 Dec. 1712, voor het onthoofden, wurgen, hangen en radbraken („*à 3 gl. de slag*") van een geheele bende. Copie in HS.

997 J. Wz. Bogaert, (oudt Schepen), Verantwoordingh. Teghens eenighe opgheraepte leughenen... als namentlyck met de kleyne zeep-vaetjens de luyden te verkoopen. Haerlem, 1629. 4o.

998 S. Ampzing, Eer-verdediginge sijns persoons, ende ampts tegen verscheyde onbekende Amsterdamsche pasquil-dichters, die hem.... het Eer-Dicht, op het vertreck van... Jan Wz. Bogaert... in Arminiaensche bitterheyd... toedichten. Haarlem, 1629. 4o.

999 Verzameling pamfletten pro en contra betreffende het proces den advocaat N. Muys van Holy aangedaan wegens het verduisteren eener erfenis. 1706—8. 12 stukken, waarbij een onuitgegeven in *handschrift*. 4o.

Tot de in deze questie betrokken personen behooren de schepen Blaau, Wed. Visscher, J. de la Bassecour, J. Scheffer, enz.

Hoogst zeldzame verzameling.

1000 Rechtspleeging met Hendrina Wouters, weegens twee afschuwelijke moorden; op den 17 Dec. 1746, binnen Amsterdam. 4o.

1001 Confessie van Nathanael Donker binnen Amsterdam.... geëxecuteert 22 Aug. 1767. (Amst. 1767). 4o.

Donker had, geholpen door zijn bijzit, zijn vrouw vermoord.

1002 Deductiën en memorie tusschen J. F. Bérith, Koopman te Amsterdam, en G. D. Denick, Advocaat Fiscaal, wegens verzending van suiker. 1769—70. folio.

1003 De Guillotine opgericht tegen de St. Anthonies Waag, waarmeê Hester Nepping en hare complicen werden onthalsd, 15 Junij 1812. Aqua-tinta uitgevoerd in kleuren. br. 4o.

Zeer zeldzaam. — Dit is de eenige maal dat de guillotine in ons land gebruikt is. Zie het vignet bladz. 1 van dezen catalogus.

1004 Berigt omtrent het leven, het karakter,... der beruchte vergiftigster Hester Rebekka Nepping. Door W. Broes. Haag. 1812. 8o.

Zij had haren man, J. Brummelkamp, en den Heer Beerenburg vergiftigd.

1005 Chauveau Lagarde, Regtsgeleerd advijs in de zaak van den heer Menu, associé van een Fransch kantoor binnen Amsterdam... met betrekking tot de mishandelingen, welke hij den 8sten Jan. 1822.... van de heeren Tomaschi, van Hemert en van Swinden heeft moeten ondergaan. Amst., 1822. h. linnen. 8o. — *Zeer zeldzaam.*

Menu had in vrouwenkleeding getracht toegang tot Mevrouw Tomaschi te verkrijgen. Om hem te straffen werd hij door de genoemde Heeren half dood geslagen. Zijn advokaat is de beroemde verdediger van Marie Antoinette.

ILAP 87-D16854

THE GETTY CENTER
LIBRARY

1892 Oct.18 AmMuS c.1
Frederik /Atlas-Slagregen; Atlas
87-P16854

3 3125 01162 8119